

Артур Сіренко

ХОЛОДНЕ СОНЦЕ

Івано-Франківськ
2024

ББК 87+84(0).44

С40

Сіренко А. Г.

С40 Холодне Сонце / Сіренко А. Г. – Івано-Франківськ, 2024. – 345 с.

«Холодне Сонце» - збірник сучасної поезії, верлібрів, білих віршів та невеликих прозових мініатюр - есеїв, присвячених осмисленню буття та пошуку його сенсу, роздумів про історію та суспільство, людину і час в якій вона живе. Автору цього поетичного збірника належать також такі художні книги як «Петрогліфи», «Володар осені (білі етюди)», «Книга руїн», «Нотатки відлюдника», «Брама». Автор неодноразово публікувався в часописах «Дзвін», «Дніпро» та інших літературних збірниках, альманахах.

В якості ілюстрацій використані картини художника П'єро делла Франческа (1410 – 1492).

ББК 87+84(0).44

© Сіренко А. Г., 2022

**Гріючись під променями холодного Сонця
(Спроба передмови до цієї необачної книги)**

Прийде колись час (як завжди невблаганний), коли Сонце охолоне, перетвориться спочатку на білого карлика (схожого на тих, що блукали колись стежками Норвегії в пошуках жєбраного хлїба), а потім через безодню років на чорного карлика – холодну важку металеву кулю, що буде вiчно мовчати в чорноті згасаючого Всесвіту. Але перед тим Сонце розбухне червоною велетенською загравою і проковтне, як голодний хом'як, спалену перед тим Землю. Щоправда, це відбудеться коли промине сама Вічність (з точки зору метелика-людини, що живе в одній реінкарнації лише мить і нічого не відає про майбутню Вічність і не пам'ятає про минулу Вічність) – не один мільярд років. Ми таки живемо за мільярд років до кінця Світу – вони були праві, ті двоє диваків. І вони були праві – оті вчителі пастухів і співаки мережаних рядочків «Рігведи» - Світ таки загине у вогні всепалаючому. Але ще якийсь інший мертвий кам'яний світ буде таки довго грітися в променях холодного Сонця – змалілого білого гнома. І не набридне йому. Ви вже даруйте мені за цей песимізм висловлений ненароком (щоб нагадати: все минає, хоча це банальна істина – ось уже мало не три тисячі років банальна). Я насправді оптиміст. Нічого ніколи не закінчується. Життя вічне. І кожного з нас, і Всесвіту. І кращий доказ цьому – наше нинішнє існування.

Колись евенки думали, що Сонце образилось на них, тому воно неминуче періодично стає холодним і настає нещадна зима. Вони навіть послали крука Гакі, щоб попросив у Сонця пробачення. Але марно. Замерз і крук і ті, хто його послав. Сумна казка про невблаганну долю. Щодо евенків, то я мало вірю їхнім сумним шаманам – любителям танців під бубон. Проте, і Клеанфа я перестав сприймати як пророка і зачитуватись його творами, зачаровано повторюючи, що Сонце – це гаряче серце світу сього. Що може знати про Сонце бородатий чоловік, що ночами носив воду і місив тісто? Що у віці ста років здійснив самогубство з принципу? Сонце (до речі) ніколи самогубство не здійснить. Зі скромності. А може з мудрості... Я часто думав, що таке Сонце для мене? Як я сприймаю оцю вогняну кулю? Я намагався

зрозуміти сонцепоклонників, їхні містичні ритуали і навіть відвідав пагорби, де стояв колись Гелон – колись велике Місто Сонця, а нині місто спогадів, де живуть тіні. Парсивогнепоклонники (які пам'ятали як і що казав Заратустра, але потім забули) вважали, що вогонь це кавалок Сонця, який завітав на Землю (добре, хоч вони не вважали Землю грішною), тому так і шанували його. Прикро, що вони не дозволяли шанувати вогонь іншим, тому й заблукали в нетрях історії.

У середні віки – в часи чуми – Чорної Смерті єдиним сонячним поетом був Франческо Петрарка (без перебільшення). Тільки чому він писав «Листи без адреси» («*Epistolae sine titulo*») – краще б він ці листи адресував Сонцю. Томмазо Кампанелла був першим, хто зрозумів, що Сонце може бути не тільки добрим, але і злим, але цю його думку (як і решту його думок) зрозуміли неправильно. А шкода. Якби цього нещасного в'язня зрозуміли правильно, світ уникнув би низки дуже болісних помилок. І хворі епохи могли би бути лише часами легкого занедужання (типу катару), а не важкої пропасниці з нападами марення. У часи Байрона і Дікенса про Сонце писати мало хто наважувався – всі шукали світильника для блукання у пільмі. Після Шарля Бодлера блукати у пільмі стало модним, але вже без світильника. Хоча сонячні поети і творці світлої чи навіть гарячої прози помаранчевого світила з'являлись з дивною періодичністю, але всі думали, що то вони не про Сонце, а про термоядерний реактор. А дарма. Любителям термоядерних реакторів хочеться присвячувати не вірші, а поеми. Не есеї, а романи про номадів. Добре, що я пишу коротко. Навіть мої товсті книги складаються з уривків, свого роду клаптиків тексту. Сонце би зрозуміло це, якби знайшло час для читання. Але йому аби кружляти у цьому вирі Галактики. Хоча може воно і читає? Тільки не наші тексти, а ті, що записані потоками нейтрино. Тексти про першопочаток. Про суть світу сього.

А може Сонце – це просто галантний іспанський кавалер (точніше кабальєро), що блукає Космосом, що більше схожий на Толедо в часи Сервантеса, аніж на пустку Будди. Хто зна. Я ніколи не хотів думати про Сонце як про одну із свічок, які запалив бородатий старий філософ, щоб присвітити вистави – страшні комедії і веселі трагедії, споглядаючи які він потішається (вічність тоді не така нудна). Ні, Сонце не свічка, а Галактика не вітвар. І навіть не місце для треби. Це взагалі не «місце».

Конфуцій у своїх «бесідах» та «роздумах» взагалі не згадує про Сонце. І тим паче не думає про те, що Сонце може колись згаснути чи охолонути. На його думку, якщо буде мудрий правитель при владі, такий якими були правителі в сиву давнину – в часи Яо і Шуня, то і Сонечко буде світити як слід – не буде ні спеки, ні посух, ні холодних зим. Лао Цзи вважав Сонце лише одним із проявів отого Єдиного, Несказанного, Невловимого, якого якось треба назвати, то назвем його Шляхом. А чи має Сонце свій шлях, то його особиста справа. Люй Бу Вей та Шан Ян вважали, що Сонце підпорядковується певному закону буття. Будда вчив, що Сонце ілюзорне, воно є лише флуктуацією порожнечі. Саме Сонце складається з дхарм, а дхарми складаються з порожнечі. Тому нема сенсу говорити, що Сонце може охолонути – воно було і є порожнечею, нею і залишиться в оцій нескінченній круговерті ілюзій. Попри цю зневагу в буддизмі поширений знак Сонця, точніше знак його вічної круговерті. Але це прийшло в буддизм з більш давніх релігій і більш сивих світоглядів (о, Небо!). Чжуан Цзи та Ле Цзи мало цікавились Сонцем – їх більше цікавили Небуття, Предковичний Туман, Темрява. Напевно, Темряві приснилось, що вона Сонце, і прокинувшись, вона не знала, чи вона Темрява, якій приснилось, що вона Сонце, чи вона Сонце, якому приснилось, що воно темрява.

Сократ філософствував на тему: Сонце тепле, гаряче чи холодне для кого? І добре це чи зле якщо воно охолоне чи навпаки розгориться? Платон вважав Сонце відображенням ідеї Сонця, а ідея незнищенна, тому нема чого журитися, що Сонце колись охолоне. Ідея не може охолонути. З усіх поетів і мислителів античності я можу лише Горація та Овідія назвати поетами сонячними, і то умовно.

Про таїнства, ритуали та світогляд сонцепоклонників мінойської та мікенської цивілізацій ми знаємо мало – хіба те, що такі були. Критський священний бик ніс між рогами Сонце. Тому ігрища з биком – це таке своєрідне поклоніння Сонцю. Так само нам до болю мало відомо про сонцепоклонників класичної Греції – якісь темні натяки і метафори у Гомера, чисто сонячний сміх Аристофана (і то в часи тридцяти тиранів!), Родос – острів шанувальників Сонця, громадяни якого називали свої колонії Гела (Γέλα), Поліс Геліос (πόλις Ἡλιος) – Місто Сонця. Таке враження, що сонцепоклонники Греції – геліолатрейси тримали своє вчення і віру як таємницю за сьома печатками. А шкода. Якби ми хоч щось довідались, це пролило би світло на частину нашої історії: Геродот в свій час писав, що сонцепоклонники Скіфії – гелони звичаї мають грецькі.

І в той же час нам на диво багато відомо про єгипетські, фінікійські та сирійські культу Сонця. Але ці віровчення перетворилися досить швидко на тоталітарні секти, що заперечували існування будь-яких інших богів окрім Сонця. Тому і були приречені. Але хочемо ми цього чи ні, але саме з цих культів пішла ідея монотеїзму, що так неочікувано перетворилася на семіто-арамейський монотеїзм, що і породив християнство. Та й хрест (у всіх його іпостасях) у багатьох давніх цивілізаціях (в тому числі і в трипільців) був символом Сонця. Хоча трипільці більше шанували темні жіночі божества і приносили в підземеллях треби хтонічним духам, аніж шанували Сонце і поклонялись йому. Це наступна доба – Бронзова доба стала епохою Сонця, а неоліт був епохою поклоніння Праматері Землі та Місяцю – цьому нічному повелителю Часу. Але і в часи неоліту сонцепоклонники мусили бути – хоча б на противагу темряві.

У цьому контексті цікаво, що Клавдій Флавій Юліан, якого всі вперто (ну, крім Анатолія Франса) називають Юліаном Відступником, написав філософський трактат «На честь Повелителя Сонця», де на противагу християнству прославляв культ Сонця, як щось одвічно римське, якийсь стержень поганства, а значить і філософії.

Є версія (дуже сумнівна), що культ Аполлона в еллінів мав тракійське походження, а в тракійців Аполлон був божеством не мистецтва, а Сонця. Не дарма таргелії – свята Аполлона були одночасно святами літа, а значить і щедрого Сонця, а ті ж піанепсії – свята врожаю теж пов'язували одночасно і з Аполлоном, і з Сонцем. Цілком можливо, що Феб-Геліос-Аполлон колись був одним триєдиним божеством – богом Сонця (в першу чергу), що вимагав гетатомби – принесення в жертву ста биків. Не дарма атрибутами Аполлона були лук і стріли (так само як в Геліоса) і вуж – священна тварина бога Сонця, що носить на голові його мітки.

Я вже бачу крижані очі Уважного Читача, що тут же кидає репліку: «А про імператора Геліогабала автор згадати не наважиться! Не посміє!» А от і посмію. Тут Уважний Читач не вгадав. Геліогабал, з якого, власне, і почалась катастрофа і самознищення античності, це був психоз на тему Сонця, а не світогляд. І якось дивно, що символом свого сонячного культу він обрав чорний камінь. Це якась інвазія в античність чогось вкрай фаталістичного, якогось допотопного уявлення про жорстоких божеств світу сього.

У нинішньому світі передчуттів поезія все більше нагадує холодне Сонце – осіннє світило, що спонукає до роздумів, а не до втіхи, нехай і тимчасової. Або зимове світило – байдуже і чуже, ніби невчасне. Поезія пристрасті – поезія гарячого Сонця стала анахронізмом ще в епоху пізнього ренесансу. Для Джона Мілтона сонячна пристрасна поезія стала втраченим раєм, який годі повернути. «Добудем радощі! То й не страшна нам прірва тьми!» - таке міг написати тільки поет, що забув про саме існування Сонця.

Передчуваючи нудний зимовий дощ, мені так хотілося нагадати читачу (в тому числі і Уважному Читачу), що всі ми діти Сонця. Але для чого? Читач і так це дуже добре знає. Тільки мовчить про це. Може тому, що читач, а може тому, що в нинішній літературі Сонце знову ховається за хмари. Як у піснях маорі – новознайдена батьківщина завжди буде ховатися в туман.

У цьому світі, де люди забувають про Сонце і ховаються у пільму, я люблю безнадійними осінніми вечорами, коли сиво і похмуро, світ просякнутий водою, а не потоками фотонів, купити олію з плодів авокадо – цієї груші алігаторів, і крокувати в шкіряних черевиках сірим асфальтом, відчуваючи під ногами Твердь – Планету, що летить у нескінченності часопростору, а над головою Галактику – круговерть мільярдів гарячих сонць, мільярдів світлів.

З повагою
Автор

Апокриф осені

Нічого особистого: просто осінь

« - Де ми?

- До дідька деталі! Хто ми?»

(Сага «Плавання Лейфа Еріксона до Вінланду»)

Час – це плямистий щур
З очима кольору ночі,
Що ласує маримухами,
Які назбирав божевільний
В лісі сутінок спогадів,
У хащах осиротілих просторів,
Де блукає сліпою вдовою осінь –
Оця, в картатій сукні минулого,
Оця, пастушка тихих мелодій
І розмов біля вогнища – марних.
Трохи диму між поглядами,
Трохи живої поезії (ще),
Трохи холодного вітру – між листя:
Скрипка лісового паяца
Тихіша їжакового тремтячого серця,
Що теж співає про сон падолисту:
Майструйте із барв драбину
До загуслого синього неба,
Що просякло трунком свободи –
Таки вітряної і холодної,
Таки завислої між часами
У ніч, коли відкриваються двері
І на столі розсипана сіль.
До останніх яскравих квітів,
Які забули зів'янути
Йди нечутними кроками,
Наче не бруківка то,
А печера черепа.
Назбирайте оберемки
Кленового гостролистого золота –
Для подорожніх.

P.S. Написано в ніч на Самайн (Савунь), яку я таки пережив, бо, певно, не порушив жоден із своїх гейсів...

Тінь тополі

*«... Прочани струминою однією
До замку й до Петра туди текли
І другою вертались течією...»
(Данте Аліг'єрі)*

На битій дорозі
До кумедного міста Реймса*,
Де собор колючий
Наче щетина дика,
Мене зустрів лігурійський граф**
Чи то поліграф,
Чи то монограф,
Чи то оліго але теж граф
(Трохи підсліпкуватий,
З моноклем та ясеневою тростиною)
І подумав, що я дзвонар
(Переплутав, бо Плуту)
Та й порадив:
«Квазімодо, не спи,
Краще спалюй мости
До поганського Ріміні***.
Або кораблі –
Лишай лише сивий попіл
На піні хвиль.
Мешканцю готичної башти!
Ти не герой і не варвар,
Ти клишоногий мисливець
На лангобардів.
Зціплюєш зуби,
Заховавши під каптур
Ім'я заповітне Рома****,
Малюєш собаку білого
Між дірками черевиків
На чорній волівій шкірі спокою
Пензликком скрипторія Сонце!»

Краще б той граф
Тікав би за обрій
До королівства тополь
На П'яцца-дель-Пополо*****
Чи купив би корову Му
На ринку Мантуї.

Примітки:

* - там у соборі колись невідомо звідки з'являлась олія, якою мастили голову чергового дивака-франка. Тому і кумедне оте місто – Реймс.

** - насправді то був не граф, а герцог. І не з Лігурії, а з П'ємонту. Такий собі альпійський Савонарола. І походив він від кондот'єрів гвельфської орієнтації.

*** - був один Малатеста – сеньйор Ріміні, що називав себе поганцем і бешкетував. Навіть влаштував у Ріміні поганські ігрища. За це на нього Папа образився.

**** - переважно заповітне ім'я Рома ховали не під каптур, а в шкіряну трикутну торбу. Але монахи.... Хоча вони теж...

***** - на П'яцца-дель-Пополо неодноразово бачили привидів. Микола – скіта посіденте (scita possidente) збрехати не дасть...

Вони, рибалки

*«Вікна навстіж. Свіже повітря допомагає запам'ятовувати. Корисно хором.»
(Джеймс Джойс)*

Я блукаю між хмарочосами,
Як останній король модерну,
А мені кричать галантні гарсони
У чорних краватках-метеликах:
«Агов, містере!»
Мені посміхаються смугасті коти –
Вухасті свідки буття плямистого Місяця,
Знавці італійського сиру і сірих метеликів,
Посміхаються,
Наче не коти вони, а рибалки,
Що ловлять старого сома спокою –
Незворушного, як сама Порожнеча –
Стара бабуся Будди-Всесвіту
Медитуючого серед чорноти Вічності*.
Я блукаю між хмарочосами –
Скляними потворами Андрія Варголи**,
Виглядаю мишу на ім'я Сьогодні,
Що бігає між металевими, галасливими
Гусаками-автомобілями***
(Пливіть собі рікою часу, пливіть!),
А мені натякають, що то не миша, а щур,
Сірий, як вчорашнє безглуздя,
І хто натякає (стиха)? Зубата жінка Сонце!
Щур, який догризає насіння годин,
Що ми назбирали в торбинках овечих,
Бо гадали, що ми пастухи, а не женці
Всього, що лишилося
На цій ниві осінній порожній****.
Я блукаю, а місто-страховисько
Поглинає шматочки майбутнього,
Про яке знає лише хвостатий
Пророк.

Примітки:

* - люблю думати про Вічність, а особливо писати про неї. А вона любить... Що ж вона любить, ця стара діва з вицвілими очима? Не знаю... Не знаю...

** - краще б він малював годинники, а не бляшанки з супом.

*** - бо вони гелгочуть як гуси (коли в дорозі). І такі ж неспокійні мандрівці – туди, в невідоме. Бо прийдешнє завжди невідоме.

**** - весняна нива теж порожня – бо ще нічого ще не проросло. Посадіть там просо.

Сулія Су

*«Вранці зринає із хвиль,
Щоб увечері в них же пірнути...»
(Тім Лукрецій Кар)*

Над річкою Білою,
Яку печеніги назвали Альма
Збудував хижку дідусь Ол.
Збудував і забув
Про людей, що пили росу
З чаші синьої квітки:
Взяв та й забув
І не згадував.
Забув про коней білих,
Що мають чорну цятку на лобі
І топтали чебрець запашний
Копитами – в червні.
Забув і не згадував.
Забув про косу замашну
Сивої жінки Ули,
Бо мусив забути –
Інакше ніяк, інакше глек
Без дна і води,
Глек, який не наповнити,
Скільки не лий,
В якому живе луна –
Сумна дівчина Ехо.
Дарував йому сулію
Повну вина черленого.
Вершник Юл
Дарував і казав:
«Пий! Бо риби не знають спокою
У річці Білій.
Не знають. Пливуть
З минулого в День Сонячний.
Пливуть.

Примітки:

У печенігів роду Каракарга, що кочував біля річки Молочної був шаман якого називали Ол. За свідченням Філоктета Олександрійського (234 – 298) таври називали богиню смерті Ула. Але це було таємне ім'я, яке знали тільки жреці. Якщо в таврів хтось не міг померти, то вони кричали, дивлячись на північ: «Ула, прийди!»

Колискова для небожати

*«Сідлаючи коня
не забувай, що попереду
нескінченний шлях...»
(Чингісхан)*

Колиска тесана з чорних апострофів
Чи то з важких дерев'яних апокрифів
Писаних апостолом Неба*.
У цьому човнику трояндових снів
Задрімає небіж хмаринок –
Легкокрил синього тролейбуса,
Пазуристий хронікер гомінких бджіл,
Що напише їм історію-вигадку,
Де роки-літа будуть мічені квітами**
Або мітами про крилатого Мінотавра,
Де на кожній пожовклій сторінці
Міняйли нахабно дзенькають
Срібними тугриками Чингісхана –
Вусатого фемініста і модерніста.***
(Дайте йому трохи поїсти
Кобилячого молока
Полинової левади пророків.
Дайте!)
Співаю лагідну колискову,
А мені кажуть, що то заупокійна.
Радію дощу, а мені кажуть, що то радій.
Радій собі, не тужи, Алкідє. Радій.
Поліфем (десь в Палермо)
Бавиться словами приказок.
А ви слухали пісеньку
Однооких потвор-козопасів?
На вершині гори
Лякаю ведмедів пророцтва,
Фарбую їхнє густе хутро
Синявою.

Примітки:

* - в часи порнократії був такий Папа Анастасій III (час понтифікату 911 – 913). Він крім енциклік і послань (тексти яких до нас не дійшли) написав ще таємний апокриф «Небо, яке мені приснилось».

** - дож Генуї Джорджо Адорно (1350 – 1430) лишив по собі крім бібліотек еротичної та політичної літератури ще мемуари написані латиною: «Memoriam remus domini» («Спогади майстра весла» (лат.))

*** - Чингісхан на правду був першим монгольським феміністом: у його кодексі законів сказано: «...жінок заборонено бити палицями і камінням...» А його імперія для свого часу була таким модерном, таким модерном, що Будда борони...

Далеко, за озером

*«... Свічада посміхались,
Світло було милосердним,
Тіні м'якими...»*

(В. Н.)

Далеко за озером спокою
Людина йде стежкою невідання
Крізь високу траву забутих Істин –
Колючих, як корсиканський полудень.
Ловлю в цьому прозорому озері
Пічкурів плямистих –
Створінь крижаних джерел
І Неба черствого й байдужого –
Неба Гіперборей.
Плутаю це озером зі свічадом,
В яке зазирають ондатри –
Зубаті красуні вусатого літа очікування.
Сваволя. Чи то сон лірника,
В якому тільки мелодії сови болотяної,
В якому сліди на піску –
Сліди почвари минулого –
Холодної, як епоха оленяча.
Кидаю в те озеро шовкові сіті –
Може зловиться пструг Пізнання,
Може мені таки щось відкриється,
Як тому диваку-ірландцю,
Бородатому, як всі оповідки
Про людей, що не знали заліза
І сонцеплин вважали виставою
Старої діви-весталки,
Жриці страшної Вічності.
Наливаю в келих сутінки –
П'яний трунок садівника Епікура,
Вітер гортає тіні – м'які як волова шкіра,
Наче не тіні то, а сторінки
Книги ноктюру й пророцтв.

Два флорини в жмені

«Загубить

Але загубить по-справжньому

Аби могли знайти...»

(Гійом Аполлінер)

Шматок вітрила сірого
Безпритульної дірявої каравели
Флорентійця – сина нотаріуса –
Це маленьке льонове небо,
Яке заперечує довгодзьобий птах*
Смутку чорно-білої самотності,
Окриленої печалі моря:
Чекай**
Одкровення водяної пустелі
Такої ж байдужої як вітер***,
Що вічно дарує неспокій.
Чи може з того шматка вітрила
Змайструвати прапор республіки –
Білий з черленою лілією,
Тільки чим його відбілити –
Оцей сірий уривок тканини –
Все що лишилося, не загубилося
(Окрім надії на повернення,
Окрім хворобливої ностальгії
За вапняковим палаццо),
А ще думки про одного вигнанця,
Що замість необачного повернення
Мандрував до страшного інферно:
Краще б перетворився на чаплю
І мочив свої ноги довгі
В річці Арно – шукаючи кваків
Зелених.

Примітки:

Я хотів написати текст про трьох флорентійців, але написалось лише про двох. Тому в жмені затиснуті тільки два флорини – два золотих, ще тих – республіканських, з лілією та Іваном Хрестителем. Питання: в чийй жмені – в жмені того, Альберіго, чи того, хто обрав поводитирем Вергілія?

* - подейкують, що першим птахом, якого побачив Альберіго перетнувши океан була біла чапля. Але то легенда. Сам Альберіго про це ні слова в своїх нотатках.

** - у Равенні розповідають, що нащадок Каччагуйди Єлисейського постійно чогось очікував, але я в то не вірю.

*** - Джироламо Савонарола, якимсь сказав, що вітер і до нього, і до його слів байдужий. Напевно, натякав, що вітер не буде роздмухувати багаття, на якому йому судилось палахкотіти.

Виглядаючи крука

«Cum subit illius tristissima noctis imago...»
(Publius Ovidius Naso)*

Виглядаючи крука –
Чемного, як усі пророки-мислителі**,
Саркастичного, як всі споживачі свіжого,
Стою на запиленому роздоріжжі
Вісьмох фрігійських доріг***,
Де зламаних колісниць скалки
Збирають як сторінки дерев'яних книг****
На яких ще напишуть апострофи
Апостолів древлянської черні,
На яких ще накреслять знаки
Сумних пророцтв неминучих
Якоїсь Сивілі сіверської.
Стою на роздоріжжі між Равенною
І містом Нумітора – авгура племені расна
Біля щербатого каменя*****
Пораненого нестримним вершником
Епохи довгих мечів.
Виглядаю крука –
Посланця космічної ночі,
Єдиного співрозмовника,
Єдиного сучасника:
Завжди і всім сучасного.
Чекаю не поради
І навіть не слова кульгавого втіхи,
Чекаю на крихту пташиної мудрості –
Нехай злої-недоброї,
Як дні опалені Сонцем
Сліпим.

Примітки:

* - «Коли приходиться найсумніший образ тієї ночі...» (Публій Овідій Назон)

** - кажуть, що Сократ був нечемним, але це або виняток, або брешуть люди.

*** - а в наших то краях всі дороги фрігійські. Коли ступаєш на таку дорогу, одразу відчуваєш себе вільним. Що вже говорити, коли ти на конику...

**** - багато хто з мудрих людей писав на сторінках дерев'яних книг – Конфуцій, Лао-Цзи і багато ще хто...

***** - нині у нас всі камені поранені – або копитами коней, або щербатими мечами варварів, або злослів'ям заброд.

Намалювати пейзаж

«Горобці – флібустьєри зими...»
(Клод Клішо)

Ілюзорні вухасті кролики
Гризуть ілюзорну траву*
(Таку ж зелену, як мої сни),
А Шовковий Томас
Ласує морозивом хмар:**
Трохи білого на блакитному –
Наче в Армориці*** – берег і шум
Моря. Того – неспокійного.
Розкажіть про це королю Джону –
Невдасі й муралю замків
Таки на острові, на зеленому****
З каменів, таки диких.
Дочки блаженного Гумберта*****
Виглядають птаха сірої пісні
Крізь заґратовані вікна замку:
А десь гагари оксамитових мрій
Туляться до скель острова Долі.
(Так судилось. Усім. І гагарам теж.)*****
А на руїнах замку Мейнут*****
Хтось пов'язав білу шовкову стрічку,
Вирізвавши смужку з самого серця
Ірландського прапора.
Повітря прозоре
Після дощу просвітлення
Чи то алегорій зливи –
На відміну від моря прийдешнього:
Завжди темного і непрозорого
В якому ловив банькатих риб
Я – нетутешній поціновувач кави
З чужим прізвиськом Мерфі.
Малюю недолугий пейзаж
На околицях дивакуватого Дубліна
Кавою.

Примітки:

* - насправді ілюзорними є не тільки кролики і трава, ілюзорне все – ми живемо в світі ілюзій. Точніше в ілюзорному світі. На жаль. Чи то на щастя...

** - Насправді Шовковий Томас ніколи не ласував морозивом. Він навіть не уявляв собі, що це таке.

*** - є такі країни для яких все в минулому. Серед них Арморіка. Недарма в неї і прапор чорно-білий. Але без Арморіки не було б Європи – країни священного каміння.

**** - про це мені пошепки розповів Маттеус Парізієнсіс (Matthaeus Parisiensis) завітавши в мій сон, коли Місяць був оповні.

***** - Гумберт III Блажений (1136 - 1189) на відміну від свого знаменитого тезки був пор'єдним хлопом і дуже чемним.

***** - і хотів би я пояснити свої тексти, але не судилось. Епоха великого «не». Епоха заперечення.

***** - замок Мейнут правильно називати замок Ма Нуад – Майже Новий замок. В Ірландії більше 3000 замків, але саме в цьому замку Шовковий Томас отримав остаточну поразку.

Мигдалевий трунок

*«У вузькій прямовисній
урвищі дня...»
(Пауль Целан)*

Пригостив необачно
Трунком, зробленим з крапель дощу
Та пелюсток мигдалю,
Дивака меланхолій П'єро –
Сновиду міста кленового листа,
Співрозмовника блідого лилика.
Поділився черствим крайчиком
З потріпаним сумним опудалом,
Дерев'яне серце якого дірявлене
Навесні сталевим ножем алегорій.
У глибини холодних рік,
Що течуть на північ від снів,
Я кинув камінь важкий
Своїх зраних спогадів:
Нашкрябав на тому камені
Ієрогліфи – напис
Про те, що немає мети,
Є тільки шлях – порожнечами.
Той камінь проковтнула
Риба-тінь: сіра як дотик,
Що залізним хвостом
Каламутить непевний Час
Лускою колючою
Торкається вигадок –
Риба ріки,
Що тече на північ від серця:
У холодній воді бистрини
Погасили люди мовчання
Свічку прадавнього болю:
Тепер морок пульсує числами,
Тепер фатум наче сліпе дитя
Шукає навпомацки
Мармурове пророцтво.

Скло

*«Вони бачать добре, але лукаво:
в доброті лукавство,
в істині – тїнь,
в житті смерть...»
(Григорій Сковорода)*

Ведмежий пастух*
Оком червоним своїм
Глипає в тьму ночі коліс:
Вінценосний слуга
Мусить пройти через ліс
Що стримить голками в Небо
І ховає страждених лиликів
(Летїть!)
Глибоко в прїрві між столїттями,
В безодні між фразами
Фїлософа, що шукав вогню
Як першопочатку,
Як втілення Істини
Птах пересмішник
Прокричав своє незабутнє «прощай!»
З усіма, хто майстрував арбалети
Під зливою – не ховаючись,
Згадуючи гудіння бджіл,
Яким дарували шматочки повітря
До пори. До сонячний днів
Осиротїлого ясена,
Що ховає своє дерев'яне серце
Від злого птаха-заброди,
Що пророчив кожному лісорубу:
Крадіжка – це діжка Кра** –
Крука, що бачить усе,
Навіть тіло загублене
Душею мандрівницею,
Яке вона скинула мов плащ сутїнок,
Мов тогу патриція мармуру,
З якого будують форум***
Раби.

Примітки:

* - сколоти вважали ведмежого пастуха волопасом, а греки сином Калїсто. Шумери називали його Енлілем, що любить справедливість, але насилає на людей бурі і моровиці, аккадці називали його ярмом, араби вершником, а індуси благодатним.

** - ірландці крука Кра вважали супутником Мор Рїоган, а давні слов'яни супутником Марі.

*** - взагалі-то з каррарського мармуру раби збудували базиліку Семпронія та храм Конкордії, що стояли біля форуму.

Погляд змії

*«О, тінь моя – стара змія...»
(Гійом Аполлінер)*

У краю сліпих кипарисів*,
Що здіймають свої гілки-руки
До порожньої байдужої синяви,
Розмовляю з плазунами-тінями:
У кожному оці змії лускатої
Бачу відображення Галактики –
Ніби то не сіль розсипана,
А ріка: досі майструю човен,
А вже присмерк, вже сутінки:
Куди плисти під чорним вітрилом,
Якщо померло саме очікування,
Якщо на березі Стіксу хатинка Пандори –
Синьоокої швачки пустель.
Всі ріки плинуть –
Навіть ця біла ріка – Галактика,
Тільки впадають в Стікс,
Що океан Забуття напоїти не може.
Місто, де невмирущий алхімік-ліхтарник
Споглядає щоночі череп фанатика,
А подерту свиту днів Поліфема
Латають крикливі вивільги** –
Птахи сваволі й воскових свічок:
Лаври цвітуть за вікнами***,
А днів напророчених чекати годі,
Чаша наповнена, а ми бачимо Небо,
Відображене ненароком чи то необачно,
Зазираємо в неминуче, а воно пелюстками
Глоду****.

Примітки:

* - вони (кипариси) ще вміють мовчати. Приємно говорити з деревами, що забули слова.

** - вивільги, плетучи свої гнізда, зашивають дірки в тканині буття, отвори в часопросторі, в які може провалитися світ. Доки є ці золотисті птахи, Сонце буде світити.

*** - Гійом Белібаст колись сказав: «Через сімсот років лавр знову зацвіте». Сімсот років минуло, а «Добрих людей» (Bons Hommes) не видно...

**** - Пандора не користувалась парфумами, але якось весною вплутала в своє чорне волосся квіти глоду.

Білий весняний трамвай

*«Усі слова, що мав сказати
Обернулися на зірки...»
(Гійом Аполлінер)*

Всерйоз сприймаю міфи:
Наче замріяний Телемах
На своєму острові козопасів:
Загубити, а потім шукати
І не знайти...
Пам'ятаю серпневу ніч,
Коли зажурений Місяць
Вавилонськими піснями
Оповідав мені, книжнику,
Що серце стає квітучим деревом
Через тисячу літ одкровенень,
Через тисячу овечих снів,
Через тисячу сторінок апокрифів,
Через тисячу весел варварів.
Птаха синьокрилого нетутешнього
Називаю Гомером солоних квітів,
Наче не птах це, а фіалковий сон.
Флорентійські плямисті бажання
Єдинорогами невагомими
Прозорими, наче око сови,
Прямують левадою присмерків
У краї, де померла зима.
Гніздо змайстрував собі крук
На ймення Корнелій Сулла,
Бо гадав, що не вишня це,
А зруйнований човен весталок.
Минає ще одна весна масок,
Розчинився в минулому
Прозорий квітень одвічної подорожі,
Хотілось вічності квітучих вишень,
Але на конях прийдешніх снів
Чорніє тавро.

Архіпелаг міста

«...Покрали оцет лжецентуріони...»

(Гійом Аполлінер)

Отримав нагороду мовчанням –
Найвищу нагороду нинішніх рапсодів,
Що шиють собі сорочки-мантії
Для буття-блукання в царстві марень,
Братів кіфари, сестер ірландської арфи,
Нагороди сумної білої тиші
Пелюстками анемон посипаної –
Нагороди мовчанням.
Сад, де гніздо майстрував омелюх,
Той самий, що розчинився в блакиті
Серед квітучих вишень Табу*:
Втекти в хатинку, яку збудували лисиці
Під коромислом легким веселки,
Що висить над гніздом омелюха
Радіючи краплям дощу – весняного,
Інфанти мандрують в інферно,
Гомер мандрує в Едем (наосліп),
Портрети мандрують за мури,
Які поруйновані сурмами (чуєте?).
Місто – архіпелаг крихітних моту**,
Що поросли бегоніями і пеларгоніями,
Над якими літають кажанами щоночі
Писарчуки-чорнокнижники.
Дні вислизають наче вужі смарагдові,
Наче не весна це, а верболозів річка,
Де замість віршів ловлять кваків***
Чорногузи – голоногі судді-брегони****
Наших днів зла.

Примітки:

* - в одній із своїх реінкарнацій знав я одного дожа - П'єтро II Орсеоло. У нього було багато табу (внутрішніх душевних заборон). І кожне табу було квітучею вишнею душі. Хоча це не завадило йому мати 11 неабияких дітей.

** - насправді такого міста немає. Сприймайте місто на архіпелазі моту тільки як метафору. Навіть Венеція стоїть не на моту, а на великих островах минулого.

*** - ніколи не ловіть кваків на весняних озерах. Інакше станете схожими на Базарова. А це не добре.

**** - і досі є люди, які хочуть жити по законам брегонів. Лелеки - то їх реінкарнації. Так я побачив їх у сні.

Десь там, далеко

«Даю моїй надії
Серця жертовну офіру...»
(Гійом Аполлінер)

Десь далеко від наших снів,
Далеко-далеко від квітучої вишні,
Де джмелі не гудуть солодково,
А час міряють солідами та флоринами,
Все той же дождь Теодато Іпато* –
Магістр чужої липкої п'їтьми
Пророчить про втоплений перстень.
Всерйоз відчувати весну –
Хоча б над морем ілюзій,
Хвилями якого втікати
Під вітрилами білими
(Від моторошної реальності)
І малювати на них квіти,
Наче не вітрила то, а хмаринки:
Даруйте мені необачно,
Що тіні далі грають свою виставу
Ненаписаної п'єси Франческо Бароцці**,
Даруйте мені, що весна така недоречна,
Блукав берегом моря зі свічадом
В яке зазірало Небо – намарно,
Бачило там тільки світло –
Біле як цвіт. Наче троянда Йорків***.
Твоя.
Десь далеко, де ніхто не крикне: «Земля!»,
Коли побачить камінну брилу минулого
На вулиці допотопних автомобілів
І лише прошепоче: «Прощавай, Гійоме,
Отруїли Сонце вином із маримухів,
З дерева таємної жалоби
Змайстрували ворота в інферно».

Примітки:

* - насправді Теодато Іпато недовго споглядав п'їтьму. Але мені його все одно шкода...

** - Франческо Бароцці писав не п'єси, а пророцтва, в тому числі циркулем і лінійкою. Але це не завадило йому побачити те, що переживаємо нині ми. Дарма його оголосили єретиком. Дарма. Краще б не оголосили, а голосили. Щосили.

*** - а в на в Чигирині теж люблять білі троянди. Хоч і ростять їх тільки біля водяних млинів.

**** - Пауль колись попросився з Гійомом на мосту Мірабо. Вони обидва помилково вважали, що Сонцю перерізали горлянку одного лиховісного року. Але вони помилялися. Обидва.

Весняне вино

*«І я, наче людства весну
Співаю мою Вітчизну,
республіку мою!»
(В. М.)*

Світанок – це сонна чапля,
Що прокидається на озері весни,
В тіні осоки не хочу бути рибалкою
І ловити пічкурів торішніх снів
(А пам'ятає той березень синичковий,
Трохи блаватний і геть оксамитовий?).
Ранок – то сонна левада перших кроків,
Коли гаснуть ліхтарі холодного світла
І спалахують квіти-апострофи
З яких роблять вино почуттів
Мрійники країни загірної.
Разом з очеретом з води зимної
Проростають слова одкровення:
Аби ловити журбу нездоланну
Березоль назвався Арахною,
А квіти білі слив тенетами днів
Без хмар, без дощу і без ностальгії:
Наче Сократ, що на кручах глиняних
Борисфену – бородатого схимника
Запитання збирає чи то карбує,
Наче не слова то, а драхми,
Наче не мрійник він, а скарбничий,
Наче то не ріка сколотів, а Ерідан мрій.
Деревій проростає на торішніх згарищах
(Для кого? Хіба ворожбити захочуть
Пророкувати його сухими стеблами
Майбутнє країни загірної
І лікувати болючі подряпини
На руках хворих на клаустрофобію?)
Душі нагадують коней стриножених –
Ще зарано.
Ще надто зарано.

Плямистий журавель

Плямистий сон –
Фарбований вохрою:
Там хижка на березі Елідану
З очеретяною стріхою:
Трохи сопілок і трохи човнів,
Трохи солі – в торбині, де схований світ
Моїх вигадок.
А вода все так само прозора –
Що вчора, що завтра,
І береги журавлині
Так само карбують тінь
Німого апостола березня.
Трохи крижинок – як все тимчасових,
Можна почати цю гру –
На три чверті драбини,
Що спрямована в Небо –
Теж тимчасове (направду),
Тільки Фатум
(Про нього мені прокричав журавель –
Отый, нетутешній, плямистий,
І нагадали шнурівки – на берцах)
Карбує щось вічне – нетлінне.
Одвічне. І псалмозоряне.
Під флорином Місяця
На лобі овечого пагорба
Гортаю свій сон – наче літопис,
Наче світ, що тікає від нас в невідоме,
Від нас – вершників синяви.
На гілці старої верби
Побачив якомсь соловейка,
Що віршує шотландською.
І щось знає про піктів.

Моє повернення

*«He who binds to himself a joy
Does the winged life destroy...»
(William Blake)*

У долину анемон білих
Повернусь я весняним вітром,
Холодним як вічна Істина.
У долину очитку квітучого
Повернусь диким каменем,
Важким, наче мої спогади.
У долину весняних вишень
Повернусь сірим птахом –
Легким, наче дотик квітня.
Муза в хітоні дірявому
Нашіптує щось потаємне –
Приховане від ока буденності
Під золою злою торішніх пожеж.
А жебрак ренесансу Спіноза
Грає на скрипці світла місячного
За склом прозорого міста,
Де одягають в гімантій Гекату
Сажотруси срібних годинників
Журби хвилин закіптюжених,
Які наче старі монети
Збирають коти-нумізмати
Чорні, як мертве Сонце
Старої бабці-галактики
Загубленої за видноколом.
Я повернусь.
Назбиравши для вас світла.
Пристібуючи його кванти фібулами
До вовняних пеплосів
Імен-блукальців.

Глибина ріки

*«... А ще є стіна звуків, щонічна стіна
Мурована восени трільйоном цвіркунів...»
(В. Н.)*

Що ховається в глибині троянди
У сокровенній серцевині пелюсток?
Ніщо.
Порожнеча, з якої виникло все.
І в якій все тоне і розчиняється,
Запитую в цієї пишної квітки:
Ти пам'ятаєш про що я снів?
Пам'ятаєш мої блукання
Країною папороті берегів Ерідану
Та водоспадів синіх Гондвани –
Велетенської країни дощів?
Мовчання наодинці з трояндою –
Квіткою, якої немає в дзеркалі,
За межею нетривкого срібла буття:
Сплюю всі імена непевні
Квітів і людей клану Можливо
На жаркому вогні автодафе,
Збагачую себе досвідом небуття,
Відчуваю
Яка нескінченність – там, за порогом,
Називаю предмети й рослини
Новими словами-смарагдами,
Тим часом, коли птах синьокрилий,
Що прилетів з Едему запашних спогадів,
Що співав про храм, що збудують завтра
Огортає літеру «алеф»
Крильми.

Пейзаж намальований мушлею

«... О, королівське повітря
Прицвяховане до чумного хреста...»
(Пауль Целан)

Берег позбавлений відчаю,
Сліди на піску буття
Моря – синього звіра,
Що мислить молитвами,
І горить, і горить, і горить
Заграва вохряним співом
Наче останній лист
Королеви шотландської Мері
Писаний журавлиним пером
заперечення
Небуття, що спадає попелом
Життя – кульгавої попелюшки,
Що збирає горіхи в жменю
На горищі дому алхіміка Ґодо*.
Берег, що чув тільки дельфінів крик:
Хтось написав на скелі,
Точніше нашкрябав, видряпав
Зламаним лезом ножа:
«Königsluft».
Мушля створила пейзаж**,
Човен створив надію,
Пандора її сховала***
Наче якусь коштовність –
У скрині. На дні.
Наче скриня то море –
Ніби теж там живуть почвари
І лупають зіницями темними
У душі китів-потопельників,
У душі шкіперів п'яних,
У душі зелених русалок
Тихо.

Примітки:

Текст написаний на острові капітана Тристана на 248 день моєї навколосвітньої подорожі. Не слід плутати капітана Тристана з лицарем Тристаном. Це зовсім різні люди з різним темпераментом.

* - Ґодо справді алхімік – він такого начудив....

** - насправді я знаю одного художника на ймення Христофор, що досі малює пейзажі мушлею. Але сама мушля по собі є пейзажем – шматочком спіралі вічності. Тому він малює пейзаж пейзажами.

*** - Пандора нечемна. У Греції нечемні жінки теж траплялися і трапляються.

Народ човнів

Поема про людей без облич –
Її пишуть на сторінках кам'яних книг
Знаками, що нагадують сліди черепах
На піску річки, назва якої табу
Для людей-пічкурів, для народу човнів* –
Тесаних з кривого замшілого дерева**,
Що не цвіло ніколи білими квітами,
Навіть весною світу сього зеленого,
Світу здивованого і очманілого,
Що дивився очима синіми в дивне майбутнє,
Світу такого босоногого і необачного часу,
Коли гори були молодими й веселими,
Коли плямисті рисі непролазних хащів
Тільки ростили собі вуса-антени,
Якими слухали голоси галактик***,
Що шепотіли про Вічність моторошну,
Яку малював на глеках народ човнів:
Креслив на глині вохрою, золою чорною,
Білою крейдою – знаки кручені оленячі:
Опалені обіцяним вогнем світанку –
Вогнем, що відкриває очі і ворохобить душі,
А на глині лишає воронячий знак,
Люди народу човнів майстрували весла
І місили липку незайману глину
Над тою ж важкою водою, над площиною
На якій жили і ловили в глибинах здобич,
Над якою лунав кожного недоброго вечора
Сірої чаплі крик.

Примітки:

* - в Ірландії в старі часи народ човнів називали Fear a Bhàta, але в різних країнах теж жили люди, яких називали Народ човнів.

** - колись учні теслі показали Чжуан-цзи старе криве замшіле дерево і сказали, що воно вже нікуди не годиться, нічого з нього не змайструєш, на що Чжуан-цзи відповів, що під цим деревом можна сидіти і мандрувати нескінченністю.

*** - у старі часи не тільки коті і рисі вміли слухати голоси галактик, але і люди народу човнів. Потім, коли прийшов час довгих залізних мечів цей дар людсьми було втрачено. У час Великого Неспokoю орачі навмисно заводили в хижках котів, щоб слухати в самотині голоси галактик, які переказували їм коті довгими безнадійними вечорами.

Станіслав: промені світла

«Stanislau - die Stadt der gotischen Illusionen...»

Albrecht Dunklermann*

Станіславе, ти човен, що пливе рікою буття,
Ти келих, що тримає в долонях Сонце,
Ти подих ночі, що дарує натхнення мойрам,
Ти крапля дощу життєдайного,
Що тамує спрагу тополь,
Що стримлять шпичаками в Небо**,
Ти юнак, що носить на пальцях перстені
Моїх недолугих спогадів,
Ти брат кленової осені,
Що здобуває місячне сяйво
Як нагороду сну надвечір'я,
Ти прядиво брам ренесансу,
Ти вишня достиглих бажань,
Що під склепінням блискавок
Червоніють як вогнище масок,
Що крокують від свята до свята
Наче художники,
Що розфарбовують червень – час квітів,
Ти камінь, що принесли вільні муляри
У підмурок башти алхіміків***,
Ти доктор Браун,
Що відшукав філософський камінь
Серед снігу, на якому лишили сліди
Коні журби****.
Ти синява хусток синиць,
Що дзьобають дні як зерна,
Ти кам'яна книга прозорих вікон.

Примітки:

* - «Станіслав – це місто готичних ілюзій...» (Альбрехт Дунклерманн)

** - пірамідальні тополі – це гострі голки, що роблять Небу боляче. Їх можна було б не садити серед міста і в передмісті, але цей біль нагадує Небу про наше існування. Так що без них насправді не можна...

*** - у Станіславі жив колись один алхімік – Фредерік Зухер (Friedrich Sucher) (1655 – 1734) родом із Трансильванії, про нього колись розкажу окремо, тут недоречно.

**** - у XVIII столітті у Станіславі «конями журби» (konie rozpaczaја або הסוסים מתאבלים) називали срібні годинники.

Розхвильовані

*«...Я прокинувся вдень,
І побачив, що дім спорожнів зовсім...»
(Накахара Тюя)*

У старій лютеранській книзі
Надибав слова про хвилі
І черевики весняного подорожнього,
Що ненароком прийшов у Гамбург,
Коли крізь загублений капелюх
Проросли прочани-підсніжники
(Далебі).
Якщо залишається дещо,
Якщо повз нас
Стрибають фіолетові зайці –
Посіпаки весни,
То співати любовних пісень
Доречно
Не тільки їжаку-баламуту
І не тільки пугачу – монаху сонному,
Але й вам шестигранним
(Сонечко).
Бавився в кубики,
Грався з квадратиками
І голочками ялиновими
(Доречно).
Окрайцем хліба
Нагодую невдачу березня,
Присвічу йому шлях
Недопалком каганця лойового:
Схоже
Я теж пильную в закутку
Хижаків моєї свідомості
І задуманих мамонтів.
Бронзові почуття
Подаровані на іменини Сонця.

Слідами блідого Сонця

«... Я

*Продовжую жити і літати
у відображеному Небі...»*

(В. Н.)

У моїх снах закохані змії
Танцюють повітряні танці,
На березі, що не знав тягаря
Жодної дерев'яної хатки:
Тільки кораблетрощі – у спогадах.
Споглядаю гілку модрини
Коли літо ще не завершилось,
Не сконало в вересневих агоніях,
Не стало готичним минулим:
Космос насичений ароматом хвої,
Речі, які зависають у просторі,
Дерево, що розділило століття
На дрібні кавалки подій,
На шматочки пародій творіння:
Метелик літає в безоднях Галактики,
Коли я слухаю вітер –
Хаотичну пісню «реальності»:
Зелені ножі трави боліт –
Гострих країв можна торкнутися –
Завтра. Коли Сонце стане блідою дівою.
Я зрозумів нарешті,
Чому я прийшов на берег
Озера-моря диких як вишні сарматів,
Свавільних, як Місяць оповні –
Савонароли отари зірок:
Слухати пісню очеретяного цвіркуна –
П'єро прибережних дюн,
Сеньйора республіки літа:
Його Флоренції мальв і шипшини.
Що лишається нам від снів?
Що лишається світу від спогадів?
Що, крім паперових клаптиків –
Папірусів літописів сьогодення?
Наших снів – таких знедолених,
Таких безхаток і волоцюг,
Синіх як Небо....

P. S. П'єро ді Лоренцо – він теж був сеньйором республіки квітів і літа, як той цвіркун – музика невдаха... Він теж став безхатком – як наші сни.

Човни

«... де ширяють човни кам'яні...»

(Пауль Целан)

У морі вогняних легенд
Пливуть човни кам'яні –
Човни, які тесані завтра –
З базальту сірих ілюзій,
Що придумані птахом
На ймення дивне неясить:
Після вівторка стоптаних черевиків
Після дощу музики, що схожа на осінь
Після коріння, що вростає в пейзаж,
В якому жодного жайвора
Схожого на Сократа – хоч трохи,
Хоча б натяком, хоча б мрією.
Жодного. Навіть уявного.
Пливу на човні кам'яному
До берега чебрецевого,
Де храми, палаци й халупи будують із диму
Густого, як провесінь, як темінь чорнозему.
Гондольєром вусатим ката
Посадив на корму
Кам'яного човна,
Що змайстрований завтра.
Нехай заспіває
Пісню сумну про Венецію слів і мишей.
Хвостатих як ніч назавжди.
Тягар лускокрилих апокрифів
Тягне в Небо – чашу Гекати
Кольору попелу
Майстровану з глини – як все.
Як першолюди, що знали як ми –
Необачно – тільки легенди.

Місто осінніх ілюзій

*«Дайте живому жити, згідно мрій його
Доки не ринули з неба осінні дощі!»*

(Такамура Котаро)

Місто рудою хвостатою кішкою
Відловлює галасливі трамваї –
Втікачів зі світу духмяних яблук
Дощавої мачухи осені (жовтень Петrarки).
Місто, де щастя міняють на жмутки трави,
На жменю жолудів – стиглих, як небо,
Місто простягнутих рук,
Де сойки кричать про смородину радості плоті,
День, коли осінь назавжди
У гості в чайний будиночок,
У хатку під вишнями, нехай і торішніми,
Нехай замороженими, але на гостину –
Відчутти на смак гіркоту ренесансу – над річкою,
Що мені дарувала камінь – округлий, холодний,
Що потім втопили в бездоннім колодязі
Сліпі музиканти – гравці на кото.
Перехожі під чорними парасольками
Дивляться вниз, під ноги – в асфальт,
Мислять лускатими рибами,
Що пливуть проти течії часу,
Кожен годинник – плямиста форель,
(Все так однозначно, що хочеться бути),
Щось перекинулось, круки вдягли окуляри:
Жадають побачити ратушу декларацій,
Де цвіркуни – стрибуни і вусаті пророки,
Сірі як комин, як попіл каштанів,
Як очі осіннього ангела алегорій,
Проспівають хвалу чи то гімн
(А може пеан чи елегію)
Невідомому.

Олень і троянда

*«На світі є гірке коріння
і тисячі вікон пильних...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

У порожнечі липкій міжзоряній
Марево синіх ялинових мрій
Схоже на заморожені айстри.
Зелений олень і прозора троянда
І серце схоже на жмуток трави.
Плутана стежка в інферно задимлене,
Бита дорога в холодне чистилище:
Кіпріда стала пастушкою босоногою –
Йдемо так довго дорогою битою,
Вівці танцюють танго – під хмарами,
А Сонце – мій брат чи то побратим,
Говорить про вічність:
Цитатами. З мітів недобрих.
Квітку незнану назву Левкотоя,
Припильную світанок кентавра
Над джерелом, що назву Бористен.
Хоч насправді то Лета. Біля витоків.
Країна Загірна видається Гранадою,
Хоч зовсім не схоже:
Навіть мигдаль не цвіте. Ніколи.
Не дозріває інжир, божевільний гідальго
Навіть не мріє про подорож.
З мороку плащ мені шиє печаль,
Радить схватись від крапель
Дощу, що накликав олень,
Дощу, що зволожив троянду,
Яку досі ніхто не бачив.
Ніхто. Навіть вісник мовчання
У своєму прихистку-пустищі,
Де повітря важкою ковдрою
Огортає самотність.
Помираючий вечір!

Королівство самотніх постатей

*«У цьому краю засніженому
Я прислухаюсь до тиші...»
(Сайто Мокіті)*

Стукає в дерев'яні двері
Епоха полум'яних птахів
(Відчиніть!)
Епоха, що замість мантії
Огорне тебе мереживом снігу,
Перетворить притулок на капище
Твоїх уривчастих журавлиних снів,
Твої сірі очі – на свічада просвітлень,
А твої пасма думок незачесаних
На завірюху спіральних галактик.
Срібна мотузка-змія –
Це дорога, якою твої коні нестямні
Женуть навіжено
У царство чистих озер,
Де вітер пише крилами чайок
Сонети журби очерету.
А ті, що лишились на березі
(Рибалки поранених слів)
Білють самотніми постатями
Серед сухих чорнокорих дерев,
Які втомилась рубати
Щербата сокира варварів.
Ми рушаєм на Південь:
У країну квітучого лавру,
Що цвіте, коли сходить Сонце,
Де на скелях малюють човни,
Темну арфу ховають в печері,
Вірші декламують пошепки,
А море вважають могилою
Мрій.

Оповісник

*«У хащах гірських лісів
Блукав я стежками
непротореними...»
(Сяку Тьоку)*

Медон-оповісник
Такий же пастух як і всі
Жителі приблуди-острова
(Приблуди в легенду)
Збудував мені сховок,
Мені – рибалці мрій-втікачів,
Що схожі на пстругів прудких –
Схожі. Направду.
Називають мене Триптолемом
Всі хто йдуть по дорозі в гори
Снів нездари сови.
А я лишень під час тесмофорій
Дарував усім колосків жменю
Пшениці перестиглої солодкавої
І славив байдуже Сонце –
Прабатька кружляння одвічного.
Лишень.
Слухав пісні Демодока –
Такі ж темні і запізнілі
Як світанок на цьому острові,
Як дика троянда –
Квітка собак і людей весла
(Повертайтесь. Хоч інколи.)
Падає сніг
На море кольору мандрів.
На журбу кольору попелу.
На птаха кольору ночі.
Падає.

Прогулянка у тьмі

«Вулиця ночі.

Понад сірим згаслим попелом...»

(Сімакі Акахіко)

Ніч бавиться моїм серцем
Як чужинка дорійського племені
Склерос
Бавиться глобусом Птолемея.
Дивиться! Дивіться!
Це видовище буде тривати!
Адже ми в Римі
Напередодні років Аттілі
Шепчемо на готському діалекті
Цитати з вульгати:
«Коли думки мої болючі...»
Вдягаюсь у чорне –
Відчуваю себе відступником:
Прокидаюсь босоніж:
Хоча б тому, що так ходить Істина
По саду яблуневої паморозі
На хаїреєте кўрю!
У вкритому пилом дзеркалі
Бачу когось схожого на себе
Чи то на якогось єретика,
Що радіє життєдайності холоду:
Якщо вода стає попелястою
Наче гризун міста плащів і площ
На яких виглядають вдову.
Майстер-штукар
Носить у скриньці кельми і циркулі,
А на вулицю втрачених мрій
Визирають пустою двері:
Хто зірвав вас з петель?
Чи може це зовсім не Рим?
Теж вічне, але не місто?
Сюди ніхто не прийде.
На прогулянку.

Безбарвний димар

*«Як шкода!
Почали в'янути
Ляльки з хризантем...»
(Масаока Сікі)*

Безбарвні сліпі телефони
Наче кавалки віконного скла
Хати, де жив синій кудлатий пес –
Замість людей-димарів,
Замість круків-нездар,
Що плутають гілку ясена
(На якій так зручно старіти,
На якій так зручно бути самотнім)
З хатою-пусткою, п о р о ж н е ч е ю,
Де вікна вибили ще вовкулаки
За часів сумного Трояна –
Князя ілюзій та мрій сорочиних,
Батька синів зими Бористена.
Де вікна зірвали з петель
Ще печеніги-зайди: заброди трави.
Телефони як зайці – скачуть у сни,
Вистрибують з темних шаф –
Лабіринтів залізних комах:
Все безбарвно – навіть зимовий сад,
Де Афродита з Конфуцієм
Садила колись черлені бегонії
В торф. Добутий з болота венедів:
Було де ховати мечі і перстені:
Треба. Ті – непомітні треби жадали,
Офіри – меду й вина. І вохри.
Якої в нас вдосталь.
Над димарем безбарвним
Апостоли снігу.

Три пісні

*«До мене, діти вдови!»
(Заклик каменярів)*

Пісня вдівця

Сонце як та черепаха
Мандрує до світу тіней,
На цю падолистову ніч-домовину
Дихають холодом брили гранітні,
Які важко кладуть у підмурок дому
Невгамовних годинників-цокалів,
Що крадуть мою тишу
В недовершених днів:
Днів-єретиків. Одкровення.
Ненароком пригадую час
Коли сороки були синіми павуками
І плели мереживо крадених намистин
На покрівлі готичної башти,
Яку збудував понтифік
(Білий дим і димар як голка).
Зазираю в очі місяця без богів:
Я – нетутешній книжник,
Що читає нудні епітафії
Пошепки.

Пісня вдови

Зоряний лікар
Лікує мою меланхолію
Плямами саява місяця,
А на площі – моя посестра:
Вдова з металевою посмішкою
Очікує знак і юрбу – її жадібні очі.
А хтось повторює казку:
«Всі ми діти вдови...»
Котрої? З нас?
Осіннє бароко
На довжелезній стіні палацу
Пише свої ієрогліфи –
Ніби Вольтер, що на ринку рабів
Славословив якусь китайщину –
Нікому незнану, навіть Атені-сові.
Тіні мають серця – такі легкі і сірі
Наче пір'я далеких чапель,
Що колись прилетять – у сни.
Білі як мушлі студеного моря
Сліз.

Кожен келих, який розіб'ється,
Кожна ніч, яка спігне пугачем,
Кожне Ніколи, що стане вічністю
Цілує мене в уста.

Пісня дощу

Я друг тиші і темряви,
Володар наяд і тритонів
І повелитель риб.
Торкаюсь до скроні людини,
Що мислила квітами
І співала журливу пісню шамана
Якому Бог наказав стукати в бубон,
Бо зорі стають оселями
Душ безіменних дерев Гондвани:
Дюни жадають зростити траву,
Люди жадають бути,
Час жадає співати
Шелестом оповідок піщинок
Чи ляпами крапель в клепсидрі –
Дочці моїй незаконній.
Браму розчахніть для осені,
Не лишайте її в яругах
Наче жебрачку прозорості.
Браму холодного міста
Журби. Відчиніть.

Скриня сутінок

*«Скажи хоч слово!
Зруйнуй свою обітницю мовчання!»
(Мікі Рофу)*

Трохи опалого листя
Жовтого, наче дукат останнього дожа
Солоного міста води і неба
Венетів, що втратили землю
Під шкіряними підшвами днів Атілли
Трохи холодного вітру – в обличчя,
І дощу – краплі ляпасами (либонь заслужив),
Трохи просвітлення – того, падолистового,
Просвітлення меланхленів.
І трохи зерна – не в жменю, а в землю
Мокру, як свіжонаписана фраза
Літопису віків попелу народу тополь –
Vox populi – vox sanguinis.
(Parum veritas – sic!)
Трохи посмішок – сумних як бусол,
Що гніздиться на солом'яній хаті,
Яку шматувала тать – без'язика й таврована.
Трохи осені – трохи синіх пісень,
Які співають перед чужинцями
Під звуки кляшторних скрипок
Тесаних з ясена – дерева плямистих птахів,
Що мостять гніздо з мотузок
Високих скрипучих шибениць –
Вітряний день.
Квіти ще пахнуть казкою – забутого літа,
Але повні по вінця чаші годинників,
А серце прагне летіти
В безодню холодного неба.
Де срібне руно. Оріона.

Смак води

Епоха дивиться в душу
Скляними очима буття,
Епоха записує мемуари
Уривками епітафій (наших).
Епоха одноокого Мінотавра:
Камінь колючий, а ми босі,
Вода з небес, а очі розплющені
Назустріч краплям холодним.
Вода з присмаком віскі,
Віскі з присмаком Антарктиди:
Якщо море, то океан альбатросів –
Птахів журби чорно-білої,
Епохи без снів і слів:
Тільки чорними знаками
Як не писати, то мріяти:
Загортаємось в тоги:
Наче античні аристократи:
Хтось думає, що це саван,
Хтось думає, що ткані вони
Зі стебел мислячого очерету:
Очерет, що квітне раз
На тисячу хворих років:
Час, коли бути вічним сновидою
І міряти шлях лезом меча,
А тепло сагайдачне
Берегти як дарунок
Теплого млосного літа. Блакить.

Осінні сні

*«... І там де сонцева огниста колісниця
Звершає і завершує політ...»*

(Франческо Петрарка)

Тепла осінь сонячних яблук,
А сниться відьма війна.
Сниться, як мариться,
Сниться, як помирається:
Як колобродиться
Старому берладнику Краку:
Ніби стрибок в безодню ущелини
Сон про зубатого змія –
Холодний, як Місяць жовтневої ночі.
Сон.
Олень Петрарки блукав на межі
Часу води і листя: заєць посріблений
Слухає вічність – бо осінь
Краще б прийшов в мої сні,
А не міряв клепсидрою дні. Жовтня.
Там (у снах) цвіли колись проліски,
А нині війна навісна.
Ще осінь і хмиз. І трохи тепла
Очеретяного. Ніби несправжнього.
Такого, як вогнище сутінок,
Що запалене в башті
Старого невітного замку троянд,
Де шукав я минуле. А знайшов тільки сні.
Сумні як сама Скорбота.
Як пісня панфлейти
В зеніті пожовклого листя.

Мій лабіринт

*«Гинуть
Часу лабіринти...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

У лабіринтах моїх бажань
Танцюючі дивоптахи метафор
І сумні черепахи вечора:
Назавжди.
(Не мрій, не тужи як Овідій:
Ти тут, а не там).
У лабіринтах моїх хвилин неохайних
Сірі миші плетуть гніздо
Зі старих цитат поетів острова вересу
(Трохи вина після тебе –
Після офіри бджіл чи джмелів –
Так квітковіше).
Там осінь нетлінна,
І двері в химерне інферно –
У глину трипільську,
У горно ковальське
Епохи заліза і вохри.
Медее! Поетко зубатих рептилій,
Коханко прозорих безодень
І берега стиглих ілюзій.
Налий мені трунку в кратер.
Сльоза. Doloroso. І все.
Холодний трунок Колхіди:
У світлі холодному білої зірки
Лоза передбачень – п'янка.
Читаю зоряне небо як книгу
Шепочу ті фрази – повторюю,
Ті – писані квантами світла.

Сім ночей

Під небом крихким наче скло
Ми ловимо місячних зайчиків,
Наче вони не гризуни вухаті,
А птахи кольору Сіріуса.
Отож одягаймо тоги сенаторів –
Патріархів зерна і цвітіння каштанів,
Відчиняємо брами – як очі,
Відчиняємо вікна – подиху ночі.
Стіл бенкетовий сколочено з дощок
Сакрального дубу мовчуна Сідхартхи
Чи біловбраного пастуха Заратустри.
Що пити нам, як не трунок,
Чим дихати нам, як не вітром –
Буревієм, що обриває квіти,
Пелюстки, якими встеляють світ.
День – це океан ніжного світла
До хвиль якого дослухаємось
Прикладаючи мушлі вічності
Тримаючи їх пошерхлими долонями
Ми – нащадки орачів-сколотів.
Під небом-тканиною озеро:
Там ловити нам рибу пророцтв –
Форель мудрості.
Доки вода прозора.
Сім ночей як сім одкровенень.
І сім вершників.

Мідні ножі

Сріблясте мовчання дзвону
Зловісне, як вечір на острові Родос:
Острові вітрильників і хрестоносців.
Персики слів: стиглі і соковиті –
Вони падають на каміння,
На колючі вапняки злої епохи
На яких ми стоїмо ногами босими
І виглядаємо вороного коня часу,
Чорного як сама пільма,
Як порожнеча між островами зірок,
Баского коня гривастого,
Що так і не був приручений,
Що так і не був під сідлом
Ні бородатих воїнів, ні вусатих селян,
Ні королів пихатих, ні орачів межиріччя
(Бо він таки вороний – як напророчено).
Нехай коваль загартує для нього сталеві підкови
І срібні цвяхи недоречних хвилин –
Вже навчились робити важке залізо,
Вже мідні ножі стали реліктами
І раритетами мітів про Мінотавра.
Ми у цілому недолугому Всесвіті
Бачимо тільки пісок білий зірок,
Який засипаємо у скляні клепсидри –
Замість води холодної,
Замість вина черленого,
Замість часу невблаганного,
Якого нам обмаль.
Завжди.

Полювання на синіх мамонтів

*«...Заплющити очі,
щоб відтворити листя...»
(В. Н.)*

Запросив тебе – астролога та алхіміка
Втомленого манускриптами та мінералами
На полювання на синіх мамонтів,
Що затоптали всі квіти вересу,
Взяв крем'яну рушницю дідівську,
Якій ще не придумав ім'я,
Хоч воно і було записане
Пером сріблястим зоряним
У безодні порожнього Неба
Ще до створення світу вусатих метеликів.
(А Небо – воно теж пергамент –
Шкіра навіженого козлотура)
Але замість довгозубів-великоногів
Почали полювати на троглодитів –
Дикунів з цегляних печер.
Знову вигадую гончарне колесо,
Бо без нього в долині квітів порожньо,
Знову глину замішую наче тісто
І бачу в ньому людину ще ненароджену.
Одягав ніч як чужу сорочку
Заплямовану ягодами аґрусу,
Що бояться досягнути:
Бо надто голосно стукає бубон –
Серце старого лісу:
Сьогодні вівторок зітхань,
День шаманів та лебедів,
День несподіваного одкровення
Посеред червоної спеки,
Яку годі сховати в торбу.

Темніє: скляна дорога

*«Комусь краса вже принесла біду...»
(Франческо Петрарка)*

Розкажу про людину,
Що була бозна-де
І бачила равликів
У прозорих мушлях,
Що мислили
Про остаточне завершення
Гіпербореї порожніх слів.
Розкажу про ковалика,
Що підковував зелених коників
І слухав, як плаче поїзд,
Що привіз сторожа квітів липи,
Які сняться тільки на каторзі
Читачам книги без літер.
Розкажу про людину,
Що міряла Місяць апострофами
І пророкує нині облуду блискавки,
І розмовляє по дерев'яному телефону
З орачами-сколотами
Ненароком. А може навмисно.
Розкажу про прибуду,
Що черевики геть стоптав
Шукаючи старість
(А знайшов айстри)
І стояв на березі Вічності,
Кидаючи в цю річку каміння
Округлі, наче годинники
Архімеда.

Згасле вогнище

*«Будь-який колір
Міг дарувати радість мені:
Навіть сірий...»*

(В. Н.)

Нікому сказати, зовсім нікому,
Що Небо поранено в скроню,
Що Всеслав досі сидить в порубі:
Колоди пахнуть живицею,
Наче їх щойно витесали,
А не тисячу літ по тому,
Як цвяхи клепали на горі Черепище,
По тому.
Чимало людей сідає до потяга,
Але всі синьоокі і зачаровані
Королем збіговиська – Сонцем.
Нікому сказати, нікому,
Що птах біловолий пронурок
Видзьобав усі зорі-зерна
(Бо Галактика – то ріка),
І тепер чорнота нагадує крик,
Що лунав на хиткому мосту
Понад річкою Стікс. Вчора.
Крик, що замерз торішнім снігом
І розтанув сливовим цвітом,
А тепер падає на голови німих днів
Липневим дощем тамплієрів:
Таке ремесло – малювати
На криці хрест білий – там де серце,
Вирушати до берега солі
Під вітрилом тороченим домотканим,
А потім копати криниці глибокі
Після війни, після румовища.

Еолія

Жовтокрилі піфії
Співають мені пісню-пророцтво:
Антиутопію про кульгавого Торквемаду
Поміж стиглих яблук,
Що гирями пружними
Падають в глибину хащів:
У листя трави
Слимаків опівнічного марення.
Синьокрилі зайці
Шепочуть мені про Еолію –
Далеку як спогади, як торішній сон
Їжака буколистого пагорба:
Трохи вітру і джазу – натомість.
І трохи роси надвечір'я (даруйте).
Еолія – острів, де не було інквізиції,
Де вітер арфіст (а так хочеться музики),
Нотами чебрецевими античними –
Слухати й мріяти
Про. І крапка.
Квіти сірого попелу
Ховаю за склом –
Наче не квіти вони, а слова
Наче не пелюстки в них, а крижини
Прозорі як ті,
Що лишились у спогадах.
Тільки у спогадах і трохи у снах,
Де сходить над маревом лісу папороті
Блакитне сонце,
Що бавиться моїм серцем
Наче кудлатим звіратком.

Шелест трави

*«Світ почне прислухатись
До дивної тиші...»*

(Пауль Целан)

Ми тужимо,
Бо майбутнє здається вигадкою:
А там тиша – довершена й повна
Як чаша після дощу
В хащах папороті:
Не журись, синьоока Кассандро!
Стокриле мовчання
Ще запанує у місті трави і весни,
Де тільки шелест і тріпотіння крил
Метеликів:
Дім забуття полишать тіні вітряних брам:
Не схожі на себе, в капелюхах крилатих.
Флоренцію згадую як жовту троянду
Над якою гусне оксамитове небо:
Дихати липневими сутінками.
Коли припиняється дощ
Припиняють ловити краплі в пригоршні
Діти жовтих кульбаб –
Тоді тиша стає музикою –
Піснеспівом глибокого сну.
Передчуваю тишу в місті камінному,
Пророкою шелест трави
І шепотіння квітів вероніки.
Бог наказав нам випити чашу –
Літній дощ і вино – для будівничих Трої.

Олівець зозулі

*«... Чорнява зозуля
В діамантових шпорах
Образ його малює на брамі небесній...»
(Пауль Целан)*

На острові іржавого літа
І теплих, як ренесанс вишень
Зозулі малюють портрети:
Вони найкращі художники-маляри:
Найкращі знавці барв –
Бо все зозулясте, все, навіть Всесвіт,
Який колись вигадав вершник –
Гідальго в залізних чоботях.
Зозулі поєднують фарби.
Зозулі – знавці палітр
Екзотичних. На пальмовім листі,
Яким вітали колись молодого равві,
Мальовані синім портрети:
Такі ж , як у Небі:
Синім по синьому,
Синім по білому – на хмаринках
Портрет необачний – Того, хто приходить,
Того, хто відходить,
Того, хто очікує
Нас.
Малює зозуля, літає зозуля
Губить-знаходить свій олівець,
Яким написана доля
Легка – співакам, що весну пророкують,
А потім до краплі її випивають
З келиха-глека глиняного – глека лелек,
На денці якого ніжно-зелене листя
Явора.
А над гірською ущелиною
Над гірською стежкою
Услід неприкаяним душам
Летить зозулі крик.

Прядиво синього льону

*«Тож нам залишається прясти нову,
Червонясту основу сну
На піщаних надгробках марень...»
(Пауль Целан)*

Буття – це прядиво сну,
Який бачив колись Оріон
На березі захланного Стіксу
Зазираючи в його темні води
Смаку гіркого мигдалю.
Сон – це прядиво синього льону,
Що росли колись лотофаги
В часи гончарів пеласгів:
Прядиво снів:
Тільки там і лишається мріяти,
Тільки там і лишається
Торкатися ногами босими
Мокрого піску сподівань,
Тільки там і лишається згадувати
Про серпанок епохи зерна,
Про вовну овець золотого руна,
Про дерева тюльпанові оксамитові,
Що зросли з насіння колючого –
Насіння сутінкової віри друїдів
У затінку. Поклик чи може крик
Під небом оливних книг –
Недобрих, як клекіт алхіміка:
Ходімо зі мною в зелений морок
Лісу духмяних папоротей:
Чи можна ще спати-снити-блукати,
Коли омелюх провістив пришестя
Того, хто малює скалічені тіні
Довші за посох прочанина-чорнокнижника
Серед червня духмяних суниць:
Не плач, моя сестро Кліо!

Літати як бусол

*«Сторож, Батько-Час,
весь сивий і зігнутий
Йшов зі своїм стривоженим псом,
шкандибав
Вздвж берега крізь очерет.
Але він запізнився...»*

(В. Н.)

Чорним бусолом
Над лісом мрій здичавілих
Літати, як снити, літати, як марити
Щоночі – у темі земляній.
З імен збудувати хижку:
Ренесансну, як мрії художника.
Хижка-годинник
Вказує час незнищенності,
Коли після сну квіткового
Метелика поцяткованого
Називаю братом (ні, не Каїном,
І навіть не Авелем, і не чорноризцем,
І не братом по зброї,
Просто братом – по перевтіленнях).
Літати як бусол –
Чорним вісником вікінгів
Чи може вітрилом
Отого корабля Піфея,
Що почорнів від мандрів
Між скель холодних Ультіма Туле.
Літати як бусол
Над водоспадом –
Над прозорими краплями
Лишаючи мури позаду –
Замки і села, вітряки та похмурі вежі,
Що росли як гриби при дорогах готів.
Літати як бусол
Над димом, над полем кольору попелу,
Над попелом кольору поля,
Над згарищем,
Над Еріданом-рікою,
Де рибалки-гностики тенетами ночі
Ловлять форель зозулясту пам'яті.

Місто кам'яних спогадів

*«Часи пустель і роздоріжь...»
(Гійом Аполлінер)*

Місто камінних спогадів
Мурували над річкою води прозорої,
Яку єретики ієрогліфів називали Арно,
А ми – Еліданом (тихо, пошепки).
Навколо сутінки – а ми мурували,
Навколо темінь – а ми тесали каміння,
Відчуваючи сіру важкість
І пошерхлість злу його граней
Пальцями, що звикли до скрипок
(Хоч і залізних, але джерел музики –
Хоч і жорстокої, але мелодії часу).

Місто камінних спогадів,
Де камінні гості і камінні господарі
Камінних будинків і камінних вулиць,
Камінних дерев під камінним небом,
Місто, яке росло все вище – до хмар
Готичними вежами вільних мулярів
Самотності нашої –
Самотності, яка завжди чужа,
Яка нагадує старе вино Провансу,
Яке цінував граф Раймунд Сьомий –
Останній вершник Тулузи.

Місто камінних спогадів
Ховається в торбу ночі,
На якій останній віщун катарів
Малював знак риби –
На полотні сірому:
Полотні, що ткали жебрачки Еринії
У дні заліза епохи мідних світанків.

Місто камінних спогадів:
Там живуть сови і чаплі –
В чагарях на березі Елідану
І ловлять срібну рибу
У його каламутній воді
Завжди.
Навіть тоді, коли вартові поснули –
Вартові свідомості.
Я п'ю це густе вино самотності
Черлене, як вечір у червні,
Як вишні, що достигли в минулому,
Коли тінь моя горнулась у плащ.
Їй не затишно.
У місті камінних спогадів.

Голосіння святого Станіслава

*«Благословен вогонь, що серце пік,
Солодкий біль спечаленої ночі...»
(Франческо Петрарка)*

Порожнеча трамвайних колій:
Оберемок кульбаб – для вінку,
Що обернувся в годинника:
Показує час для крислатого дерева
Пізнання добра і зла актуального –
Коли цвісти, коли зеленіти,
Коли плоди губити в траву-безодню
Безіменну, густу – наче чорне дзеркало:
В яке дивишся, а бачиш мурах і коників:
І не знайти жодного соковитого яблука:
Лише мушлі-каурі: теж достиглі.
А святий Станіслав на дорозі-пустиці
Голосить про місто вічної молодості:
Нам про нього мріяти, а йому плакати,
Комусь мурувати, комусь нидіти.
Комусь – не нам, тампліерам таємним.
Як ніч – то Кабірів згадую –
Друзів вогню, світил і землі чорної,
Масної як Всесвіт. І такої ж темної.
Місто, де жодної трамвайної колії,
Жодної рейки пожежної, алярмової
(Кому бити, кому слухати, кому чавуніти)
Місто, де кульбаби щовечора пахнуть
Медом сонячним та чорними бджолами,
Де святий Станіслав написав на цеглинах
Пророцтво.

Апостоли болю

Винахідникам колеса. Щиро.

Метелик-гетера на ймення Медея
Летить до своєї Колхіди драконячої,
Де зуби стають гоплітами мідновбраними:
Проростають списами гострими
Із землі цегляної втомленої –
Землі пізньоцвіта,
Що зорана круторогими мінотаврами
(На порозі смуток,
За порогом три
Апостоли болю).
Метелик-гетера фарбує
Мої дні сірі оливні
Кольорами радості
(Невже я теж аргонавт?)
(Невже мені теж судилося
Згинути під уламками струхнявілими
Свого корабля світанку?
Невже?)
А я ще тут поблукаю –
Тут, під кипарисами мовчазними,
Де хліборобські елевсинії
Колискову співають зерну
(Спи до весни).
Я кожному апостолу болю
Дарую ім'я квітневе, квіткове
Вишневе й бджолине:
Бо треба – не медова офіра –
Треба.

Doloroso

*«Я був тінню омелюха, вбитого
Несправжньою блакиттю
віконного скла...»*

(В. Н.)

Паяц павучої ночі
Малює німих вершників
На листках горобини –
Весняними краплями
(А кожна крапля краля)
(А кожна крапля – дзвоник –
На мить).
Радамант-підсніжник
Древлянські будував кораблі
Виключно з тису:
І то в краї сосновому,
І то на березі гірко-солоному
Таласи – озера дикунів-лестригонів
(Даремно).
Його рукописи – звуки кам'яної сопілки,
Що супроводжують богомилів,
Які несуть мішками свої сни двоколірні
До ревнивого Арарату
(Doloroso).
Пошию зі слів данайських собі хітон:
Може я теж свідок Ериній
І літописець метаморфоз Протея.
Співаю літанії Кібелі
Під квітами вкритими снігом –
Літанії віщуна Борея
Серед холодних хвилин
Напередодні безколірних спогадів
Про друзів залізних скрипок.

Першими шаманами були поети,
Що співали пісні вогню.

Стіна звуків

*«... А ще є стіна звуків, щонічна стіна
Що мурується восени
трільйоном цвіркунів...»*

(В. Н.)

Ніч руйнує залізні мости
Між кварталами міста ілюзій:
Вбоге житло снів білої чаплі
Ховають ультрафіолетові сутінки:
Все проходить – намарно.
Фальшиві бороди співаків ночі –
Вусатих скрипалів загуслої тьми
Ховають неказане і таємне:
Бо час неподільності, час темних.
Фарбую сторінки спогадів синім:
Гірке вино днів березня-зłodія
Настояне на пахощах фіалок сліпих:
Відклади своє перо, менестрелю криги,
Гризота – бабаків пророчих,
Вістунів холоду круків і дощів селезнів.
Снив би Місяцем чи Сіріусом
За цією стіною звуків музики
Цвіркунів забутого монтанного літа:
Але Місяць розчинився як грудка цукру
У гарячій каві серпневої ночі,
А Сіріус проковтнули собаки –
Вовкодави пастухів Гібернії.
Для чого? Може для тебе,
Синьоока Тивер –
Дочка одноокого Тіраса?
Палає степ полиновий, євшановий –
Не тільки в моїх опівнічних мареннях.

Втеча майбутнього метелика

*«... Так швидко
Втікало життя – ця кудлата гусінь...»
(В. Н.)*

Двері зачинені,
А майбутній метелик,
Якому сниться синя квітка Небо
Тікає від тіні дзьобатого пересмішника,
Якого повелителі тіней назвали
Сонце.
Пісню сумного Бога
Слухає і відтворює Бах
Чи то розенкрейцер-лицар:
Хто зна, хтось, не я, навіть не майбутній метелик
Якого друг алхімічних алузій
Назвав життям.
А він лише повзе по траві Істини
І говорить пошепки про день прийдешній,
А може тікає, може не знає, не відає,
Що бути йому метеликом
Один день.
Але строкатим-барвистим,
Як провесінь танцюючого друїда-язичника
На ім'я квітень-паросток.
Чи то сновида-підбіл.
Жовтий.
Гумовий день
Перетворився в епоху вершників
Бамбуковий ліс став птахом зеленим,
Що ніколи не втомлюється співати
Про серце ночі.
Гучне.
Солом'яні бороди абеток
Стирчать з торбини мірошника Часу,
Слухаючи дзвони крижини-серця:
Ми не зчулися, не отямилась
Як придибала краля
Весна.

Спалений сад

«Мій бог помер молодим...»

(В. Н.)

Між квітами груш оксамитовими
Передчуття попелу – попелу ангелів –
Вона теж була попелюшкою –
Дівчина, яка блукала-ступала
Ногами босими (наче бусол)
В спалених садах Епікура
Між горою Голготою – черепищем
І небесним крематорієм Фаетона
Він читав вірші на руїнах
Елегії захмарні сина Гіпноса,
Він забув слово «самотність»,
Намагався згадати чи то заспівати
Зазираючи в темну комірчину пам'яті
Але марно. Слово тікало піщинками
Між пошерхлими пальцями дотику
Наче не слово воно, а кавалок пустелі.
Шматок його землі-дідизни,
Де нічого й ніколи не квітнуло:
Де тільки легенди про сад магнолій,
Де тільки катрени Мішеля-лікаря –
Чи то пророцтва катарів Провансу –
Передбачення синьої вічності,
Про яку мовчить птах Див-Алконост.

Березень-Тристан

Березоль має імено таємне – Тристан –
Синьооким кельтом за порогом хати
Сірочубого батька Часу –
Злого Кроносу – повелителя жнив
Шукає шляхи відбілені,
Заморочені-заворожені, чужі і не наші
До серця дівчини на ймення Смерть.
За порогом Сатурна-Кроноса
Брат Місяць серпом-ножем
Стинає колоски стиглі зірок:
Синє зерно собачого Сіріусу,
Червоне зерно Бетельгейзе,
Зелене зерно Проксіми,
Жовте зерно Антисонця.
Я гортаю книгу Дамокла
(Він теж був поетом-лірником:
Тільки недобрим, хоч не сліпим)
І відчуваю, що не вмю старіти:
Наче то не «Я»-Атман-ілюзія
Недоречний учень друїда,
А біловбраний парс-вогнепоклонник
З кораблем-тілом
Зліпленим з глини та тирси,
Що пливе до Кадмеї –
Міста драконячих снів
Назавжди.
Пустеля співає піщинками
Про туарега-художника,
Що малює на скелях
Спогади про часи води і лотосів.
Лотофаги. Вони забуття дарували
Вони ще не знали, не відали,
Що Березня звати Тристан.

Дорогами сколотів

*«Горіти хочу? Бідкатись негоже.
Не хочу? То даремна скарг луна.
Живлюща смерте, втіхо навісна!
Хто твій тягар здолати допоможе?»
(Франческо Петрарка)*

Дорогою в сколотські Атени
Стаю самотнім, стаю травою,
Стаю степовим цвіркуном тьми
Обабіч шляху весни-геспериди,
Слова білого-білого дня-оратора
Несу в торбі Софокла сивого
У тишу чорнильних постскриптувів
На поверхні пустелі спраги (пісок) –
Як писав колись грек Архімед
Свою теорему останню – знаками.
Книгарня крижаних манускриптів
Під назвою-окриком «Фудзіяма»,
Де весталки торгують трагедіями.
Зазираю в кожну синю калюжу
(Весняну, ще вільну-свавільну
Від ряски та жабуриння слизького),
Як зазирають прочани в колодязі,
Коли вірять, що там спочивають риби –
Ті самі, що пишуться «іхтіс»,
Ті самі, що сріблясті-лускаті,
Ті самі, що пливли за стерном «Арго»
І думали, що вони срібні зорі
Прозорого неба на ймення Таласса.
Тамплієром сучасним маляю
На плащі бувалому-подертому хрест
Білий, як сніг, як березневе небо
І блукаю
Шляхами сколотів.

Сірі квіти

*«...Ich stell die Aschenblume
ins Glas voll reifer Schwärze...»
(Paul Celan)*

Для птаха сірого ночі зоряної
Зібрав у жменю гірких бузинових ягід
Впийтеся лісовим вином,
Ви – тіні березневого місяця!
У лісі мертвих дерев
Замість пролісків цвітуть дні і години:
Збираю ці сірі квіти
У скриньку жебрачки Пандори,
Зроблю з них гербарій
Покладу сухі пелюстки квітів часу
Між сторінками літописів
Мертвого міста Гелон:
Сірі квіти самотності
Відвідують сірі джмелі спогадів.
Сиві птахи мовчазних сутінків
Згадують літо лагідне,
Яке стало тліном:
Пийте вино бузинове
Допоки серце не оселиться
У крижаному місті серпанку.
Усміхнений бог очерету
Заплющує свої жовті очі,
Шепоче забуту легенду
Про людину, що лишила слід
На рінні ріки минулого.
Визираю птаха-годинника
Попелястого, зозулястого з келихом
Під крижаним небом чужих сліз,
Ховаю у дзеркалі сумні рукописи
По той бік скляної межі срібла –
Повість про друзів неба і циркуля:
У сваволі погляду
Вирощую металеві квіти.
Сірі.

Корабель синяви

*«Життя – це вість, нашкрябана у тьмі...»
(В. Н.)*

Станіслав – корабель у морі Часу.
Я матрос, якого взяли на борт
У гавані синіх мрій.
Під вікном маргаритки –
Громадяни республіки темних ночей:
Наливаю у келих чорне вино –
Тобі, Сіріусе –
Білому оку весняного вечора,
Зірці холоду: крихітці світла,
Душі старого пса-волоцюги
Міста, яке стояло одвіку
На землях сколотів: людей-вовків.
Станіслав: під твоїми вітрилами синіми
Мислити: про серце нашого світу,
Про зерно, яке сіяли чи то загубили
Люди мальованих глеків,
А воно не зійшло, не виростло,
Так і лишилося скарбом
У чорному ґрунті німфи Ньюти,
Де будь-яке око сліпне:
Навіть тих диваків,
Що пройшли крізь браму.
Стукіт
Лунає з глибин планети хворої.
Відчиніть нарешті двері,
Прочиніть цей отвір в комірку буття,
У єство таємного «Я»,
Прочиніть для Істини,
Що крокує босоніж.

Вежа снів

Під лисими зорями,
Над пухнастими хмарами
Лечу
У снах.
Де ти, Конфуцію?
Запитую себе вкотре
Плямуюючи білий папір
Ієрогліфами –
Чорними круками знаків
Поцятковую.
Пензлем.
Будую вежу Малинових Горобців
У снах.
Каміння так само важке
Як на кожній будові:
Готичного замку
Чи романської базиліки
У Царгороді мрій
Чи Вавилонської вежі
Бородатих астрологів.
Калліопа
Позначає кожну цеглину
Пальцями
(А я гадав, що поглядом
Кентавра Хірона).
Чомусь у царстві Морфея
Я будівничий –
Каменяр вільний
І все мурую
(Для чого?)
А в світі руйнувань
Писар – каламар повітовий
(Намарно)
А хотів Сквородою сучасним
Блукати-тікати
Куди – невідомо
В пошуках.

Глеки спогадів Сонця

Темні спогади Сонця
Про віки невблаганної тьми,
Коли світло було далеким
І світ не пізнав себе.
Світлі спогади Сонця
Про почвар, що вовтузились
У намулі теплomu
Часів папороті,
Про людей, що ліпили глеки,
Шанували коней і світло,
І мислили зорями.
Коли світ ще був молодим,
Коли простір міряли кроками,
А час – летом стріли,
Коли ножі були кольору тіла,
А тіла кольору глеків,
А глеки кольору Сонця,
Тоді жили люди,
Які заперечили тьму.
Мандруючи шляхом зірок-звірів,
Відчуваючи Порожнечу
Як Першопочаток,
Відчуваючи себе смолоскипом,
Відчуваючи в собі Вічність,
Сонце згадує нас.
Несемо йому медову офіру –
Требу кольору Сонця –
Ми – нащадки гелонів
Сонцепоклонників.

Сонце весляра

Сотні сонць гарячих
Моеї Вітчизни загірної,
Замріяної як папороть,
Сонць, які запалював
І гасив наче воскові свічки
Весляр мовчазний Харон,
Легко
Торкаючись води важкої і чорної
кінцями пальців десниці
(Темна ріка).
Легко
Забути ім'я – своє і чуже,
А потім згадати
Знову і знову (як Сонце).
А ти думав за брамою світло?
А там річка – глибока й холодна,
Темна, як спогади чаплі –
Спогади про.
Тисячі сонць малювати на глині
Надією марною, потім трощити
Глеки легкі кольорових спогадів
(А може то сон...)
Над небом твоїм –
Понад бузковими хмарами
Літати як бусол:
Тільки не білий – сірий:
Попелястий чужим мовчанням,
Застиглим мов запах
Вогкої зими
Сьогодні.

Апокриф жовтого листа

*«Чорно, як рана пам'яті...»
(Пауль Целан)*

Дірявий черевик осені:
Взуваю його на босу ногу
І блукаю дорогами листа
Ілюзій моєї свободи.
Майстри нескінченних колій
Грають на віолончелях
Допотопних свистунів-паротягів.
У небо!
Долоні не можуть бачити,
Навіть якщо на їх рівнинах
Намалювати очі вуглиною серця.
Порожні глеки холодних днів:
Якби ж то я міг полетіти
Круком данайської мудрості
За хмари чужих голосів і пророцтв:
Для нас
Напнуті вітрила літер-знаків
Герпетолога Кадма (теж вільного муляра –
Задовго до лицарів Храму
Кельмою зводив Кадмею).
Книги жовтого листа
Читаю наче літописи Кроноса
Писані попелом – сірим по жовтому
Після війни з дикунами
Чи то лестригонами.
Мовчи листяний апокрифе.
Хоча б про мій біль – помовчи...

Дорогою крука

Дорога в праліс років відлюдника
Я прокладав її тростиною синього жайвора:
На перехресті дім майстрований із бамбуку –
І кричить наді мною Вічність
Ім'я одвічного крука – володаря німоти.
Піти ї не вертатись (під якими зірками!).
Імена, імена, імена – тих, незабутніх.
Мертвих поетів і вершників.
Келихи, келихи, келихи – які не проносять мимо,
Які повні по вінця.
Письмена – про буття вічного міста сови
(Не вовчиці). Даремно шукав сиве марево
На островах, де завмерли сліпі мегаліти:
Дні журавлині і трохи води
З присмаком осені.
Сни.
Звірину слова
Перекладені вільним художником
На мову годинника-шибеника:
Віддай мені час. Мій.
Нині тут хазяйнує Еол –
Син Орсеїди, повелитель вітрів.
Врятувати палаюче плаття осені
Навряд чи зможуть Ясон із Діонісом:
Атаманту наснився «Арго» корабель -
Як пророцтво.
Лишається йти дорогою крука –
У невідоме. У сутінки.

Попіл і полум'я

*«Полум'я ватри гасне,
і лишається попіл...»
(Хорігуті Даїгаку)*

Осінь:

Я запалив полум'я космічного спокою
На вершині гори прочанина мрій
Сьогодні –
Посеред дня плачу ангелів,
Що приносять останній окраєць
Хліба нічийного поля
Горобцю непохованої поезії
Теплих лагідних слів.
А вам не холодно?

Осінь:

Гарячий попіл
Загортаю у клапті вчорашнього одягу
Плямистого, літнього, трав'яного –
Щоб зігріти (хоч трохи)
Свої незачесані тексти
На фоні пейзажу,
Де тільки пеньки-плахи
Для поетів, що стали білими птахами,
І простір – синій як мрія,
Як розмова про вічне.

Осінь:

Мушля, яку колось дарувало море
Перетворена в дрібку вапна
Гарячим попелом,
Що лишився від полум'я
Осіньного дня одкровенень:
Бавлюсь зі смертю:
Гра стара, як бубон шамана,
А десь там Ітака,
Де келих завжди наповнений
Чорним солодким вином,
І вітер солоний і теплий,
І вистукує птах – дзьобом по дереву
Нескінченні хвилини
Радості.

Попіл мовчання

*«In der Mandel – was steht in der Mandel?
Das Nichts...»*

(Paul Celan)

Дерево синіх ілюзій
Височить самотою
Серед пісків пустелі
Поснулих душ.
Мовчання
Сірим попелом
У долоні троянд
Сиплеться замість золотого піску
Променів
Клепсидри Сонця –
Божества гелонів.
Народ, що живе в Небі,
Понад хмарами міфів
Про мореплавців «Арго»
Дізнався, що сон
Про чорного лебедя дочки Тестія
Зітканий з овечої шерсті
На верстаті Арахни-ткалі
Там – за мурами Ольбії.
Між горобиною й прірвою
Ночі
Мальований візерунок
Риб і зірок
Крейдюю на стіні, за якою
Дім, який не належить нікому,
Фіалка, яка належить собі,
Сон, який був тобою,
Нічна варта, що очікує сходження
Зірки Іштар.
А там – за ріками й криками,
За кісами й крисами
Вавилон – цегляний Баб-Ілі
Кадінгір недоречний,
Що буде зруйновано наніц
Незабаром.

Дерево для вогнища

*«Од гори до гори
Еліптичний лине крик...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Я потрапив під дощ
І то під рясний –
Той, що падає в прірву з Неба,
В безодню Землі, яму тверді.
Тоді,
Коли холодне «вчора»
Танцювало заморське танго
Журавлем чубатим,
Золотим листям горіховим
З тінями Одиссея.
Тоді.
Цю осінь звати Каллісто,
Вітер Аркад говіркою
Вівчарів всетуману
Перед хаосом папороті,
Додонським оракулом
Віщує прозорість
Вітру Борея – нездари полів.
Жриця кабірів стежою камінною
Веде мою тінь – за обрій,
Туди, де не мрій, не сни і не сподівайся,
А тільки читай таємницю,
Незнані слова – писані чорним по жовтому
Письмом копача Кадма.
Шурхіт листя священного дубу
(Не облетів, не втратив багряні помисли)
Дерева Девкаліона
(Кидай каміння, кидай...)
Вітер осінній гуде
В залізному дзвоні.
Вітер мудрості.

Зорі кольору криці

«Вчора
(Зорі блаватні)
Завтра
(Зорі білі)...»
(Федеріко Гарсія Лорка)

Між вчора і завтра
Зорі
Над стежиною Пана,
Над лісом кентаврів,
Над полями Фессалії
Зорі кольору срібного вістря
Стріли.
Чашник тирана Лариси
Пенест Біанор
Бавиться золотом слів
Пеласгів –
Народу забутих пісень
Моря.
Кратер повний вина Метеори
(А може це серце –
Довершене трунком кольору вохри?)
Диво Нефели – час вересу.
Час крапель, клепсидр і агоній.
Час алегорій (бо верес цвіте).
Слово-вогонь
У мідному дзеркалі –
Палає у кузні лапітів.
У рибній лусці візерунок
Забутих письмен лотофагів.
Життя як подвір'я
Палаццо Флоренції –
Квіти в тюрмі кам'яних лабіринтів.
Зернами маку віщую шовкові дороги
Снів про людей –
Видив царства тіней
Кольорових як шкіра гепарда
(Бо осінь, бо дощ
Назавжди).
Майструю зі срібної чаші
Гостре вістря стріли –
Час полювати
На вурдалаків.

Лист Астеріону post factum

Нитку одну, Аріадно,
Кладеш в руку – мені,
У долоню,
Що збагачена досвідом бронзи
Меча.
Нитку овечої вовни
Рогатих кудлатих бербекульок –
Володарів дзвоників – калатал безтямних,
Що віщують заграву
Над пустищем пагорбів
Вапнякових і диких
Як все кам'яне.
Вістрям меча-спати
Пишу епізод
Тої казки сумної,
Яку
Колись елліни
Розкажуть мальованим глекам
На торжищі стиглих олив.
Забава
У сутінках віку каміння:
Ігри жорстокі з потворою-хроносом
І не втекти
За хвилі таласи пелазгів
Під чорним вітрилом,
Моря
Яке до сих під безіменне,
І мурувати міста
З брил велетенських
Руками циклопів,
Що оком єдиним
Глипають в безвість.
Стадо кентаврів
Женуть на гірські полонини
(Бо час).
Де той пастух?

Окраєць Неба

*«Поле оливоми
Густо сивіє –
Глянь, то розгортається,
То згортається віяло...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Ще думки наче зерна
Не падали в зорану землю історії
А вже повітря збирають міхами,
Ненаписані книги проростають з глини
У розломі між двома одкровеннями.
Гостинні солом'яні хижі
Нагадують зіккурати –
Сходинки в Небо, назустріч Місяцю,
Туди, де танцюють маски,
Які одягає темрява
На обличчя своє незворушне.
Так співав очерет:
Тут дізнаються сенс
Слова гіркого «повернення»
І поселять окраєць
Після.

Наче синя риба лагуни тропічної
Небо з мене змиває спогади,
Свою долю називаю трояндою,
Бо забув імена.
Малюю пейзажі
Попелом.
Дарую ці картини сумні
Перелітним крукам.
Виднокіл посипаний сіллю,
Синьоока печаль
Дарує мені
Ключ.

Крик сови

*«... Життя – це втеча чи нестримний біг...»
(Франческо Петрарка)*

П'ять пар чобіт
Князя Чорторійського
Стоять на порозі
Давно неіснуючого
Зруйнованого вщент замку,
А мені досі болять
Вістря стріли чужинської,
Що застрягла між ребрами
У житті якомусь позаминулому,
Коли кінь та шабля
Та ще й Воля
Єдине, що мати й тим жити
У столітті бозна якому
Але бурхливому:
Коли як завше –
Сльози, пожежі, згарища, пустища
І солодке «приходь»,
І щемливе «вертайся».
А куди вертатись, як листя
Коли зелене, а коли жовте
Закриває чи засипає все
Аж очам боляче,
І частують холодним вітром
Жінки, яким дарував шеляг
За шматок хліба і дрібку солі.
А на шляху осінь.
Лети!
Ти вже не вершник, а птах,
Вмієш слухати дзвони розбиті
Церкви спаленої
На попіл сивий.
За крок від квіток звіробою,
За сто років до Мікеланджело
Слухаю білої сови крик.

Чорний камінь

*«... В країні, де зацвів Едем очей...»
(Франческо Петрарка)*

Чорний камінь
На шляху кинув
Одинак, що не лишає слідів
І не бачить себе у дзеркалі.
На шляху, що заріс рудими кущами,
Що дозріли синіми ягодами
Вчора.
Весь небосхил
Фіалковий, оксамитовий, як мої спогади
Про країну загірну забутих віршів
Запломенів загравою сонцеслів
Цього вечора –
Вечора пророцтв,
Що почали збуватися.
Пророцтв, що були записані
У спаленій книзі пергаментній,
Книзі, яку споконвіку було заборонено
Читати чи навіть бачити
Неписьменним пастухам-козопасам
Книзі, яка написана бузиновою чорнотою
Ще тоді,
Коли люди бачили сни
Неймовірні.
Крізь бескиди журби
Йду слідом за журавлем
В ущелину осінніх днів,
Де ніхто не назве мене свідком
Вільного вітру.

До небосхилу

*«На світанні, коли небосхил засяяв,
На світанні, коли загомоніли птахи...»
(«Пісня про Гільгамеша»)*

Троянди співають псалом
Морю, яке народжується
У завитках мушлі (шум),
Троянди днів тиші – часу,
Коли місто нагадує скрипку.
Вавилон ще не збудовано навіть,
Ніхто не приносить офіру Іштар,
Ріку ще називають просто Солодкою,
Ще думки наче зерна ячменю
Не падали в зорану землю історії,
А вже повітря збирають міхами,
Ловлять вітер зухвалий (марно),
Ненаписані книги проступають з глини,
А хтось вже знає що там буде написано
Для нього – кому цікаво читанням
Заповнити вічність.
У розломі між двома одкровеннями
Гостинні солом'яні хижі
Нагадують зіккурат Нанну –
Сходишки в Небо, назустріч Місяцю,
Сходи, які бачать у снах,
Коли сплять на землі овечій,
Сходи в прочинене Небо –
Туди, де танцюють маски,
Які одягає темрява
На обличчя своє незворушне.
Так співав очерет:
Тут дізнаються сенс
Слова гіркого «повернення»
І поселять окраєць
Після.

Alphabetum incognitum

«Тиша!

Там, у глибинах озера, біліють

Гори хмар...»

(Йоса Бусон)

Вірші, що написані на стінах в'язниці

(А хтось збудував її),

Вірші, які вивчали напам'ять,

Які несли через безодню років

У лабіринтах свідомості

Гіркі як мигдаль,

Солоні як Мертве Море.

Дивлюсь у вікно сподівань

і повторюю

Слова, які не можна забути.

Літери розчиняються в повітрі,

Літери, які я щойно вигдавав,

Літери неznаної абетки

Давно забутої мови

Повторюю.

Перекладаю на цю мову рядки

Веселої поеми про пекло.

На лобі спокійного Козлотура

Малюю знаки таємні

І мрію про море

В якому втопився келих

Граалю.

Я вип'ю цю осінь терпку

По краплях, ночами,

Коли тіні горнуться в плащ,

Коли темінь стає домом-пусткою,

Коли з хвилин плетуть вінок

Зорі.

Туди, де дощі

*«У руслі сухому
І там протоптали стежку.
Сяйво листя.»*

(Йоса Бусон)

Свою долю ховаю в торбу
З малюнком риби та лева,
Наче рана минулого
Болить багряний світанок:
Йду за поріг замшілий
Ніби той волоцюга,
Що забув свої книги
Написані вдосвіта
І пішов мандрувати
В країну п'янку вересня
(Трохи загірну):
Туди, де дощ. Де краплі
Важкі як осіннє небо.
Там: навряд, якось
Плинний, нестворений,
Споконвічний (не сон)
Явив мені знаки
На павутинці срібній,
На межі дерев'яного світу
У ходах копачів твердокрилих:
Вічність-жебрачка прозріла,
Вона вже бачить
Очима синіми
Блукальця кожного
Загорнутого в шовк вечора:
День запізнився,
День надто тверезий
Для сови, що дивиться вниз
З даху будинку епохи
У прірву «Сьогодні»,
У безодню хвилин,
Де люди не хочуть бути.
Краще будуй собі вежу
З базальтових брил меланхолії
Ножів,
Якими Паріс різав яблуко.

Доктор Етернітас

*«Мій спомин спить у ланцюгах
Далеко десь від наших тіней...»*

(Гійом Аполлінер)

Мій хвостатий друг
Колись був будинком
З вікнами-арками:
Готичним прихистком привидів,
Колись височів
Серед міста камінних спогадів,
Нині – співак березневих арій,
Нині – поет муркотання,
Мисливець ночей орхідей,
Знавець гризунів-пискунів.

Колись мій вусатий друг –
Мій співбесідник єдиний,
Співавтор ноктюрнів-елегій
Був камінним домом-фортецею
З химерами сліпими
На стінах холодних алюзій,
Глипав темними вікнами
У сутінки середньовіччя,
Виглядав доктора-алхіміка
Єретика сивочолого,
Чекав його з прогулянок
З чорним псом-пуделем
І ховав у пивниці-безодні
Старе вино оксамитове
У діжці-барилі дубовій.

Мій пухнастий друг –
Свідок звияжних вігілій
На дахах міста ілюзій,
Шанувальник прибуди Місяця
Знає чужу самотність,
Відає запахи осені,
Коли ніч нескінченною пусткою,
А попереду
Вічність.

Ріміні

Ла кієза ді Сан Джуліано Мартіре

Ріміні – це каламар старого монаха,
Що пише хроніки готів-варварів
Пером цибатого журавля-жабоїда:
Сірим. Бузиновим чорнилом.
На козячому пергаменті світла.
Ріміні – це торба рибалки-блукальця,
Що серед моря вишукує берег –
Скелястий –
З якого добре ловити лускатих
Вирячкуватих скумбрій-зірок
Мереживом білих тунік.
Джуліано! Тебе теж кидали в море –
Може подумали, що ти риба Іхтіс,
А потім малювали тебе на стінах
Ренесансних мурів рудих (цегла),
Що росли на землі храмів поганських
Наче дерева шовковиці на чорному полі.
Не носив я ту цеглу, не місив оту глину
Липку і в'язку – наче сьоме століття
Після Тіберія – свідка мурах.
Не писав я тростиною пісню повітря
Про хвилі, що лишилися вільними,
Про коней, що бачили Прометея –
Я так відчував, так мислив
Під фресками Паоло Веронезе,
Так я пам'ятав. На порозі безодні Неба –
Синьої, як імена, як днища келихів.
Ріміні – це слід на дорозі кесаря
До Колізею чорних лебедів.
Йди.

Ла кієза ді Сан Джовані Баттіста

Дикі квіти сягають Неба –
Оцього, синього. Оксамитового.
Якого не торкнешся руками.
Босоногі чорновбрані монахи
З думками про святого Стефано
Торкаються п'ятами каміння,
Відчувають, як будуть вони мурувати
Руками пошерхлими книжників
Кам'яні суцвіття капиць.
На вулиці Двадцятого вересня
Відкрита Небесна Брама.
Відчуваю, що я був колись дверима
У світ кольорових ілюзій
Та чорно-білих снів-дерев.
Пальцями запитував ребристу мушлю
Cerastoderma edule:
«Про що ці три тисячі літ
Країни Сатурна? Для чого?»
Місто, в якому каміння висить в повітрі,
Місто, в якому гора зазирає в море
Місто, в якому достиг виноград казок
В амфорах.
Місто не хоче літати,
Місто не хоче падати,
Місто, яке хоче бути у снах монаха Козімо.
Між орбітами Кроноса.
Мандри – це спроба стати лицарем
У нічній варті аптечних слів
Середньовічної латини алхіміків.
Відчуваю, як місто спить,
Відчуваю, як місто прокидається
І називає мене Ясоном.
Руно-сонце. Над Ріміні.

Ла кієза ді Сан Агостіно

Чуже як сніг одкровення:
Відчуваю, як воно висить нещастям в повітрі
Під склепінням храму-постави Сан Агостіно
Тоді
Світ здавався надкушеним яблуком
(А правда,
Що черепаhti-годинники
Дозволяють нам літати у снах?)
Небо-дзвін над містом-помилкою Ріміні
Нагадує квітучу крону мигдалю
(Відчуваю запах).
А може, це просто квітень
Такий гіркий та осяйний:
Він пам'ятає –
Я ночами вишукував
На Небі сузір'я Лебедя
І мріяв про гірські троянди
(Знак розенкрейцерів – готичне марево),
Просив Мнемозину жебрачку
Пригадати свої життя минулі,
Коли я був монахом августинцем
Кляштору Сан Джовані
І ховав за мурами
Своє розірване серце
І малював на стінах Едем.
Не вистачає на Небі зірок-цятток,
У річці буття не стає хвилин-хвиль:
На поріг смерті хтось кинув камінь
(Певно, вона – Прозерпіна).
Довелось йти шляхом Евтерпи
Від одних сатурналій до інших
І ростити в саду мрій кипариси.

Ла кієза ді Сан Фортунато

Сім ночей мандрує березоль
Від хмільних «п'яццо»
До стоїчних «страда» та «віа»,
Від незачинених брам до темпіо.
Пізніше від зеленкавих хвиль
Моря невгамовного серця:
Я знав це віддавна, але довідався
Під стінами Сан Фортунато –
Березоль невгамовний монах.
Я пив перестигле вино мовчання,
Мій погляд блукав – щоб дізнатись –
Тут, під мурами, які чомусь збудував Карло:
Кожен келих Неба порожній,
Кожна ніч починається зранку:
Передчуттям тьми.
У сваволі моєї єретичної віри,
У гонорі весни весталки Етрурії
Мислю про космічне квітуче дерево
(Трохи вишневе)
І поклоніння волхвів-зорезнавців.
Споглядаю кам'яну квітку-місто:
Не вірю, що мене тут не було
Коли чернець-августинець Пронті
Бавився на мурах яскравими фарбами:
Немов я не тут, не зараз, не близько.
Місто – це скалки античного глечика,
Які викинули на берег хвилі Таласси –
Холодного моря минулого
(Нехай).
Додайте до вина води – необачно.

Площа Кавура

Під дощем пелюсток
Березневі розмови про каву
І пухнастих котів-монахів,
Кожен з яких Сеньйор дель Тетто
І споглядає п'яццу крізь скло,
Крізь туман пеларгоній.
Довічно під небом –
Довічно о шостій
Під перстом вказівним Паоло П'ятого –
Букініста й законника
Чи то колеги охоронця ключа...
Дивлюсь оком блукальця,
Дивлюсь на спрагу годин,
Дивлюсь і забуваю
Про себе чи то про розфарбований Всесвіт,
Бо кожна людина – то Всесвіт –
Вихор галактик, гра одвічної Порожнечі.
П'яцца графа Камілло –
Герцога Ресорджіменто.
Під горою святого Маріно
Опинився на площі
Міста перук і білого карнавалу,
Де співали пісню світанку
Серед ночі ілюзій треченто.
Називаю своє ім'я
Важкому монументу на березі легкості,
Очікую темінь
Весняного вечора.

Палаццо Гарампі

Тягнуться в небо
Жовтими свічками
Окличні знаки романських веж –
Torri di guardia
З дикого каменю.
Коли з мене вітер солоний
Зірвав білу мантию спогадів
Про необачну потребу
На тризні мідних дзвонів,
Коли відчувалося
В меланхолійній Адріатиці
Щось більше ніж синява,
Коли згадувалось, що твердь
Сьогодні не хвора на лихоманку
І цей палаццо, як був дзьобатим свідком
Необачних подеста
Так і лишиться –
Тоді я майже жив, майже був,
Майже відокремився від Порожнечі,
Якою переповнені п'яццо та страде
У місті, яке нагадало місцевому Федеріко
Маленьке лігво вовчиці.
Твої інші руки
Шукають у густих сутінках
Журавлиного вечора тисячоліття
Знаки буття, що мальовані на лусочках риб –
Пічкурів. Отих, що «іхтіс»,
Отих, що малювали в катакомбах
Люди й колишні легіонери вбрані туніки.
У домі, що двічі зруйнований,
Але нині заповнює моє око
Я споглядаю течію часу.
Пливу.

Палаццо дель Аренго

Кам'яне, кам'яне, кам'яне
Серце міста рибалок на березі моря,
Міста доріг і коханців, поетів і катеринок
І слова «авжеж».
Долучаюсь до березня на перехрестях часу,
Мовчання велике і синє,
Наче небо над Ріміні, що читає вірші
Маріо де Каронезі (він теж був поетом).
У мережеві спокою зазираю в зіницю міста,
Яка зроблена з солі і повторюю,
Як вони колись – вони – посередники
Середньовіччя рудого вандалського
Вторили:
«Cedo bonis».
З усіх катедр кедрових тесаних
Мореплавного сну (напніть вітрило!)
Питаю в годинника механічного –
Онука клепсидри-плакси:
«Хвилі несли тебе, колисали, бавили –
Навіщо? Куди? В яке єретичне прийдешне?»
Зцілюю хворі літописи –
Домислюю щось світле й прекрасне
На площі
Білого слова «поруч»
Коли на бруківки падають тіні
Башти думок алхіміків,
Дзвіниці-тюрми (голос).

Замок Сізмондо

Ти вмієш без страху
Дарувати мені квітку мигдалю,
Натякаючи на майбутнє гірке літо:
Стоязикий замок
Вкриває моє здивування весняне
Білим.
Захотілось стати повітряною кулею:
Наповнитись димом гарячим
І літати-висіти над цим кастелло,
Що збудував Пандольфо,
В якому він мріяв про квіти,
Що цвітуть на камінні
В порожнечі старих димарів.
Володар цієї ночі – привид карабінера
(Віровідступника та рибалки)
Примушує забувати слова
Зіпсованої латини лігурів,
Гасить як свічку
Парафінову пісню
Про море, в якому танцюють риби.
Пандольфо!
Навіщо ти вполював журавля
І ласував його м'ясом
На бенкеті-іргищі Сонця:
Ти думав це осінь злодійка?
А це лишень синій
Павук думок,
Що плете тенети
На дереві ренесансу.

Тріумфальна арка Августа

Пелюстки персиків мерехтять
У часопросторі мурів Ріміні:
Вітер з моря – Час наказав мені бути.
Хвилини – вони зупинилися на бруківці
Під воротами мідних чобіт і биків:
Країна телят, місто вітрів, люди доріг:
Звідси.
Кронос камінний. Застиглий.
Його можна торкнутись руками.
Коли риби стають птахами моря,
А смерть жартує: «Ви добре сховались!»
(А я і не думав).
Темні віки – це просто протяг
У чорному замку історії,
Де гостював Папа Адеодат,
У будинку порожньому
Безсловесних годин стебла
Дерева ночі.
Босоніж під аркою
 танцюють весталки,
На свято вовків –
На бучні луперкалії
Тягнуть глеки вина – густого як кров
Три кульгавих авгури,
А я і не знав, що лелеки-патриції
Мають власний сенат,
Вершник простоволосий
 на щиті пише слово
Вуглиною: «Veritas»
Під тріумфальною аркою
Перемоги, якої не було.
Місяць вовків – фебруарій – минув.
Нині весна. Час легіонам птахів
Летіти над Ріміні – в країну венедів.
Як і мені...

Міст Тіберія

Із синьої річки етрусків
Яка тече тут одвічно
Очима п'ю блакить першим –
Ковтаю відображення Неба:
З ріки де невдало
Топили колись Буратіно,
Але він поплив з країни Снів
У країну помаранчеву Завтра:
Черепам назустріч –
Черепам людських днів-гончарів
(Бо люди теж глики).
З близького солономрійного моря
Вилонюю ребристі мушлі
Схожі на серце блукальця
І несучи їх у жмені на міст
Який руйнували готи (марно),
Який належить найглибшому часу,
Який сам став мушлею вапняковою –
В яку сховалися апострофи історії:
Вічність – та я ж знаю її,
Вона молода італійська краля,
Що згубила свою сукню-слово
Між берегами, що поєднані мостом,
Який мурували раби
Зі своїх сердець і життів,
Зі свого минулого і сьогодення.
І блукає тепер Вічність
Вдягнена тільки в намисто:
Схожа на квітку оту –
Квітку – біля оселі:
Пелюстки, пелюстки, пелюстки –
Як сни Петрарки – рожеві.
Як важливо було мені тут почути –
Тут на мосту, між часами:
«Buongiorno, Antonio!»

Темпіо Малатестіано

Магнолії оксамитові марширують
Під музику Паганіні-вигнанця
З берега моря прямисінько в дворик,
Де жив театрал Буратіно
Зі своїм татом Карло –
Ренесансним філософом,
Що змайстрував йому ключик
Зі зламаного доісторичного саксофона
І шепотів йому потім таємниче,
Що не мідь то, мовляв, а золото:
Augur Альберта-алхіміка.
Стигмати білого мармуру:
Чи то дорога в каменоломні Каррари,
Чи то корсіканець обабіч дороги
До гнізда орлів Сан-Маріно,
Той самий у трикутному капелюсі,
Що філософствував про свободу
(В тюрмі).
Березневе місто солоного вітру:
Запивати запаморочення кавою –
Не було слів – так ось тобі:
Зіпсованою латиною
Сучасна весталка Констанція
Розповідає про Данте прийдешнього.
Дерево квітуче на брукованій вулиці –
На дорозі між етрусками і Гарібальді.
Час втопився у річці Марек'я,
А я все вишукую
Неіснуючу книгу
В бібліотеці Папи
Інокентія Десятого.

Примітки:

Темпіо Малатестіано – особистий храм та мавзолей родини Малатеста – кондот'єрів та тиранів Ріміні. Храм спорудив Сіджізмондо Пандольфо Малатеста (1417 - 1468), якого Папа Римський звинуватив у язичництві і відлучив від церкви. Всі Малатеста «прославились» різними шаленствами, войовничістю та непередбачливими вчинками.

Розчахнута брама

Porta lunae

*«Мій спомин спить у ланцюгах
Далеко десь від наших тіней...»
(Гійом Аполлінер)*

Не перед брамою шукайте мандрівця,
А там, на тій дорозі - на шляху,
Що пилом вкрився,
Що тугою плететься без кінця
За небокрай, що розколовся навпіл,
Де вказівник – меча уламок,
Де ми вогонь несемо в темін злу,
Де спраглими вустами ми мед пили,
Де в світлі зір мисливця Оріона
Осиновий кілок ми забивали в серце
Чужинця-вурдалака-упиря,
Де дзигар міряв час
Ночей і днів людини і коня
Прочанина меча і вершника віршів,
Де ми шукали сон
Під гіллям дубу й терену,
Де нас зустрів серпанок
Над домом жайвора,
Де на замшілих надгробках марень,
І вишень стиглих сік, і квіти звіробою,
І долі кам'яний огром
І подих річки – Бористену,
Що пливе в країну Гестії, евшану, полину.
Я тут самотній –
На шляху світанку,
На дорозі снів, що йде на Схід,
І де зіниці жовтих черепів
На битому шляху містерій
На Схід зорять, на Схід
Лише на Схід...

Всесвіт без снігу

«Ось і світанок.

Вікно відчинив – а назустріч

Зелене листя...»

(Танеда Сантока)

Всесвіт без снігу
Завбільшки з троянду
Розповідає необачному перехожому
Про сни мандрівного голуба
У ритмі ковальського стуку
Сьогодні.
Татусь Христофор –
Італієць. Він чув про зоряну флейту
Дерев'яного хлопчика.
Тому і поплив. Шукаючи шовк.
А знайшов три іржавих цвяхи,
Що прагнули дерева-плоті
Легкого як крик
Дивачки зозулі.
Над прірвою
Серед мокрої папороті
Ховаєш три шрами на спогадах
У лісі чаклунки сови
Мислиш: «Ми тут!»
А там голоси – куди не дійти,
Не доплисти і не долетіти,
Де пророцтва подерті на клапті.
Білі іспанські сорочки
Як мушлі
Ховають бронзову шкіру
Від Сонця ледачого.
Тікають (чому?)
Ці люди останнього берега,
Люди води, кипарисів і ластівок
За видноколи солоні
Шукаючи Всесвіт без снігу.

Тема дощу: серед крапель

*«На вулиці якійсь посеред міста марень...»
(Поль Верлен)*

Серед дощу ми як на Корсиці липня,
Конвент алегорій, метафор – постреволюції дня.
Цей мокряк, ця негода, цей день – наш Тулон,
Я парасолю здіймаю як дах, капелюхом трикутним:
Між небуттям і буттям, між минулим й майбутнім:
Між нами і небом, а краплі як кулі й шрапнель:
Четвер Ватерло і субота Гренобль, і хвилини-улани,
Ми трохи повстанці, вандейці, ледь-ледь партизани
У цьому двобої, в цій битві, на полі війни,
Яку донкіхоти місцеві чомусь називають коханням,
Ми миємо ноги в калюжах, йдемо як Христос по воді,
А в подумках Ельба, сто днів, корабель і вулкан,
Чи може Єгипту голодний сумний караван.
Не знати, що там за віконечком - липень, чи брюмер,
Чи може до консула просто прийшов костюмер,
Чи може мундир поміняв молодий офіцер –
Отой, корсиканець – дивак і Мольєр,
Чи просто Париж-Станіслав – свято торішнього листя,
І ліс слимаків, і вогкість альпійська Далмацій,
І небо далеких і білих хмарин-декларацій,
І наші тіла – гарячі, як сонце над селищем Аустерліц:
Останні атаки гвардійців, десь наш Талейран
Блукає кавалком туману. Пишу про вечерю в Брокере,
Кліссон та Євгенія нам наливають вино:
У келихи літа – тесані з буку, і круглі, як Місяць оповні,
Виноград Патагонії пахне вітрами пампасів:
На острів Святої Єлени пливе корабель почуттів:
Вітрило шовкове і біле як сніг – оксамитом чорниці
І вечір вологий наплів нам якісь небилиці,
Завершився день. Чи епоха. Кохана, пробач,
Я ненароком подумав, що ти Жозефіна.
За хмари ховається Місяць-калач,
Стежками мовчання блукає сумна Прозерпіна.
На барикадах кохання бодлерівський сплін:
Це дощ – безликий художник ілюзій. Це він...

Vigilia

*«Під якими зірками! Лише
Сіро-сріблястий
Стукіт молотків серця...»
(Пауль Целан)*

Вітряки, вітряки, вітряки
Мелють повітря – не борошно.
Багато доріг – а кожна веде в Небо.
Багато асфальту – але кожне озеро сіре,
Багато бетону – але весь для могил парсів –
Огнепоклонників.
А вавилонська блудниця
І далі плодить огидних жорстоких карликів,
А поет бородатий слухає шум річки
Під мостом Мірабо
І мислить:
Так гомонить Альба –
Ріка прозорого Часу.
Йому невтямки – то Сена,
А за вікном Сеноман – епоха потвор.
Він дочекається Ночі,
Напише на своїй свиті
Слово Vigilia
І піде ставити крапки
В недосказаних реченнях.
Піде ставити коми,
Де карлики ставили крапки,
Піде ставити знаки оклику
В партитурах хоралів
Монастирського хору та Атенської хори
Чорних монахів ночі
Vigilia.
Він вдягне її шати
Замість мантиї докорів,
Замість свити філософа.
А вітряки, вітряки, вітряки
І далі мелють
Чорне борошно Ночі –
Темряву.

Персидська троянда

«Вулиця. Ніч.

Над сірим загаслим попелищем...»

(Сімакі Акахіко)

Пишна персидська троянда
Яку оспівав життєлюб Хайям
Шипом зозулястим (ні, кинджалом)
На пучках чуттєвих лишає слід
Глибокий, як прірва між зорями
На схід від годинника,
Що вказує вістрям стрілок-ножів
Межу
Між буттям і вітрилом:
Синім – кольору мандрів:
(Зникай чи пощезни – за видноколом)
Їх наповнює музика міста:
Поліса, де збудували «Арго».
Тесей недолугий з мармуру білого
Майструє колиску, а не саркофаг
Для немовляти епох – Поліфема:
Щойно з'явився на світ матінки Лідії,
Щойно на берег він зиркнув
Оком чорним єдиним
На скелі пеласгів-рибалок,
Що Істину-рибу
Ловлять між хвилями мрій,
Де мойри живуть коло дерева Ночі –
Це дворище, насправді,
Це зовсім не Коринф,
Це Аркадія вогнищ
Прощання.

Птах кольору пилу

«П'єро

*Розчинився в місячних променях,
Перетворився на місячне світло!»*

(Хорігуті Даїгаку)

Тому, хто стояв біля брами
Люди приносили подаяння:
Кидали до дірявого капелюха
(В якому могла б розміститись Галактика)
Замість блискучих драхм
Слова,
Які він збирав у торбу,
Але не поніс на торжище:
Виміняв їх на нічного метелика
У Турові – місті князів, зубрів та лебедів.
Тому, хто стояв біля брами
Сказали, що це дерев'яне збіговисько
Храмів, веж, палат та халуп,
Цей прихисток древлян та дреговичів –
То насправді Теби Золотобрамні –
Кадмея Драконяча – місто намиста Гармонії,
Де шукають орбіти планет астрологи
І ніхто не знає, що відбулося,
Але всі знають, що буде:
На вістрі меча і на полі жита.
Той, хто стояв біля брами
Відчував, як ми всі летимо,
Як пророцтва переплавляють на золото,
Як лишається сірий попіл
На дні скринь, де ховали надії
Чи то не пускали їх волю –
Ці останні нещастя – дарунки Пандори
В обійми вітру-чужинця
Люди, які блукали дорогами.
Стає так самотньо
Віснику, що стояв біля брами,
Коли рушає він шляхом лилика
Затискаючи в жмені
Синій кавалок Неба
І мріючи про журавля в руках –
Птаха кольору пилу.

Пейзаж намальований димом

*«... Я сказав собі: «Тиша!» -
Качур крякнув мені у відповідь...»
(Сімакі Акахіко)*

Пейзаж намальований димом:
Ще жива поезія проростає зелом:
Можна гру починати – гру серед квітів:
Бо літо.
Пейзаж придуманий жайвором:
Тільки степ – голий як бубон шамана:
Музика, з якої виліплюють образи
Птахи, що розучились літати,
Риби, які розучились плавати,
Хмари, що розучились бути подушками
Сну.
Коли ти лежиш на траві
І слухаєш, як вистукує дні
На дереві карбів (з якого збудують хижу)
Замість дятла зеленого чорний лелека
(А я кликав зозулю
Щоб летів її крик
Слідом
За мною...)
Штовхаю човна, що тесаний завтра
З дубу, що виріс з жолудя
В якому був схований світ,
Я – недоречний
Штовхаю човна
У хвилі ріки
Яку нарекли Еріданом
Сивобороді нащадки Сократа –
Елліни мрій.
Штовхаю човна,
Що попливе у майбутнє
Серед пейзажу,
Що намальований димом.

Оksamитове літо: вечір

*«У старий колодязь
Губить пелюстки камелія –
Сплески в пітьмі...»
(Йоса Бусон)*

Тягар літнього вечора,
Сутінок тога для патриція-лилика –
Це мовчання оксамитових
Лускокрильців: тільки відтінки сірого
І потойбічні ноти,
Які ніколи не опанує скрипка
Зеленого музики світанку.
Сонце вдягнене у волосяницю
Ховається у прихисток Будди:
Лишає нам на згадку дерево,
Що загортається ковдрою ароматів –
Для них – жителів темряви.
(Де ти, Ендіміоне?)
У колисці заграви
Спить Геката – володарка
Чорних собак. Повелителька змій.
У лісах молитов і трагедій
Подарує мені ненаснилі
Квіти жасмину – окрайці свідоцтва,
Що літо прийшло лебедине
На озеро тиші, на річку мовчання,
І тої маленької істини
Білі шматки палімпсесту про те,
Що життя – це мідяк, гріш потертий
Який колись кинув – нам – жебракам
До капелюха солом'яного
Прямісінько з Неба
Бог.

Станіслав: травневі сутінки

«Споглядаємо клени.

Як доречно тут опинились

Дві парасольки!»

(Йоса Бусон)

Станіслав – то місто з химерами,
Де написана книга бруківки –
Сімнадцять сторінок готичного тексту
Про горобців-сіроманців
(Шанці рядків і трохи бароко)
І чисті незаймані аркуші (нібито)
На яких Одвічний писав про модерн молоком
Замість чорнила (бузина не достигла),
І жодного запитання про сніг –
Одні кострубаті відповіді-дзвони.
Голод скляної прозорості –
(Візантійські келихи-мушлі)
Його відчуває травневе Небо
Торкнувшись до голки ратуші
(Боляче навіть пухнастим хмарам).
Атрибути пейзажу: Місячний млин –
Він потребує води
Чистоплинної:
З білого борошна ночі (зорі)
Пекли ми овечий хліб –
Для Сократа – артиста вулиці
(Не сховається під хламиду
У своїх Атенах совиних – ареопаг),
На димоквітах, на синіх фіалках Кроносу,
На флоринах жовтих кульбаб
Очкасті метелики – птахи Сатира-Пана
П'ють нектар – трунок богів.

Танці в етері

«Вирушаю туди, звідки лунає голос...»

(Такамура Котаро)

Розмови сонцеоких блукальців
Засипано пелюстками вишні:
Каравани літописів відчаю
Човгають епохами людської свідомості
(Місити пісок вічності – тобі – містику):
Кожен рядок про страждання –
Наче писати було більше ні про що:
Літопис дзвінкої радості
Ніхто не напише ніколи:
Нема таких писарів,
Не відшукати такого монаха –
Де там.
Чи то люди не вміють радіти,
Чи то бубон шамана-мисливця
Провіщує тільки зловісне,
Крук вистукує дзьобом години –
Замість дзвону на ратуші
По дереву всохлого ясена. Стук.
Наш дім на семи вітрах –
Ми змайструємо з нього вітрильник
Або солом'яного птаха –
Полетимо.
Туди, звідки ніхто не вертався:
Хтось назвав оцю землю важкою –
Ми легкі, ми з повітря, ми птахи
Ми свавільні. Ми вільні.
Річкою неба лети
Володар цієї хвилини.

Мить журби

*«... Миттю
Відцвітають шерехи світу
Посейбіч й потойбіч смутку...»
(Пауль Целан)*

Звуки – це квіти.
Вони зацвітають щоранку
І закривають свої пелюстки
Щоночі – коли все втрачає сенс.
Все – навіть Істина.
Біля стіни смутку
По обидва її боки
Там, де сіяли зерна
Квітів журби
І чекали доки вони
розквітнуть звуками:

Звуками музики моря,
Звуками пісень тіла,
Звуками царства Я.
Дожити б до перемоги –
Перемоги Правди та Людяності
(Де ти, дивак Леонардо?)

.....
Я вирощую квіти
На полі, що не знало плуга,
Яке поливали сльозами
Люди, що забули про посмішку.
На полі, де приносили треби
Аресу
Бородаті номади – пастухи круторогих волів
І білих коней.
Я вирощую сині квіти
Журби.

Туманні блукальці Неба

*«Vaghe stelle dell'Orsa, io non credea
Tornare ancor per uso a contemplarvi...»
(Giacomo Leopardi)*

Ловили в глибинах рибу,
А зловили камінь:
Плескати як сом
І важкий наче спогади:
Принесли його до садиби:
Під вишні квітучі – тоді, на світанку,
Коли все фарбує рожевим
Заграва –
Все, навіть квіти печалі – вишні,
Поклали його – нехай плаває
Серед моря пелюсток весною,
Серед озера золота листя в жовтні,
Серед білого смутку холоду – взимку,
Поклали. Легенько –
Щоб землі не стало боляче,
Щоб ніхто не пускав його в річку –
Плавати
І ковтати наші веселощі –
Уривки вічної радості,
Виринати назустріч Місяцю –
Підступному злодію,
Що краде у нас срібло зірок –
Вічних блукальців в тумані –
В тумані Шляху Чумацького,
Краде у нас срібло Стожар –
У нас, пастухів легенд.
І ніхто в тому селищі
Гончарів та писарів,
Друзів бджіл та зозуль
Не знав, що під каменем-рибою
Поховали ми нещастя останнє –
Надію.

Упряж для вороних

*«... Це дворище
Де вже готова упряж
Для твого серця...»
(Пауль Целан)*

Моє серце вирушало у подорож,
Покликало собі кучера чорновбраного,
Що впряг двох коней вороних,
Коней, що не знали господаря,
Що споконвіку були дикими й вільними.
Моє серце обрало собі дорогу
У країну захмарну-загірну,
Яку довго вигадували,
Яку придумали книжники ренесансу.
Моє серце вирушає у подорож
Шляхами гірських круків
І жовтокрилих метеликів –
Туди, де летить зозулі крик.
На дворищі,
Яке топтали монахи
Важкими черевиками зречення,
Де зроду не цвіли кульбаби радості,
Де бруківку тесали з брил смутку
Серце взяло з собою валізу
Важку, як весь тягар світу
І мріяло тою колісницею
Залізом самородним кованою –
Тим запрягом недоречним
Заїхати в Країну Білих Хмар омріяну
Або в країну Вічної Молодості
Чи в місто Віри Таємної
А приїхало на війну.

Мовчання долонь

*«Мовчання, мов переплавлене золото,
В обвуглених до кісток
Долонях...»*

(Пауль Целан)

Мовчання –
Легке, наче подих пролісків
Несу в долонях
Якими вчора
Виряджав у політ залізного птаха.
Мовчання –
Кидаю його насіння
У землю, що пахне тліном.
Бо мовчання – це дерево,
Яке виросло з попелу,
Яке зеленіє листками майбутнього,
Яке бубнявіє плодами прийдешнього.
Мовчання.
Його важкі зерна
Тримаю в долонях обвуглених –
В руках алхіміка,
Що плавив золото слів
З олова сірих днів Днів Судного Дня.
Останню офіру
Вершу вперше не медом – глиною,
Виліплюю глиняних коників –
Тіней крилатих вершників,
Що скачуть між білими хмарами –
Сонцю назустріч калиновому.
Мовчання.
Слухаю його одкровення –
Голос білого неба
Весни давно очікуваної
Весни сумної. Весни трагічної.
Весни вічності. Весни майбутнього.

Напередодні

*«Зовсім не треба
Катувати майбутнє
Навіть якщо можемо
Його побачити...»
(Гійом Аполлінер)*

Майбутнє – це сутінки
Весняного вечора
Напередодні зацвітання слив.
Не треба його катувати,
Майбутнє – то хатка бобрів
Про яку написано в папірусах
Олександрійської бібліотеки
Спаленої на попіл, але закарбованої
На білих хмарах сув'язі спогадів.
Майбутнє – це ріка Бористен
За мить до порогів, за краплю до доторку
Брил кам'яних – ненаситних,
Майбутнє – то острів скелястий,
Де Робінзон-філософ вдає Діогена –
Ловлячи рибу-час. У діжку глиняну.
Майбутнє – це біла конвалія,
Яку на порозі забули
Хати-пустки, хати-румовища,
Хати, яку мурували там – на межі
Між неогеном глиняним
І сурмами Судного Дня.
Майбутнє – це човен бога-рибалки
Який розтрощили хвилі:
З уламків збудуємо хижку –
На березі мрій.
Майбутнє – то паморозь
Зими-Іфігенії – біла, іскриста
І чиста. Як сторінка
На якій напишуть вірші.
.....
Не катуйте майбутнє!
Дайте прийдешньому келих води!
Чистої.

Весняний одяг

*«День зміни одягу.
Чиїсь постаті в полі
Ледве жевріють...»
(Йоса Бусон)*

Міняю одяг –
Чорний краватковий на плямистий,
Міняю скрипку –
Легку й лаковану на залізну,
Міняю друзів –
Філософів на самураїв,
Міняю Сонце:
Зле й зимове на березневе:
Оте – радісне,
Міняю квіти:
Тендітні білі галантуси
На черлені спалахи
Троянд миттєвих.
Міняю постаті –
Літературних геніїв
На ті – в полях,
Що ледве жевріють,
Що ледве в сутінках,
Які очікую,
Міняю птахів –
Цвірінькалок – жменьки пуху
На круків залізних,
Що кидають шматки Сонця
На вовкулак темряви,
Міняю життя –
Монаха-відлюдника
На буття майстра меча:
Я - самурай та хайдзін,
Друг місяця, воїн світанку,
Пелюстка вишні
Квітневого ранку...

Кінь сивий

«Повсюду мертвих дерев тіла.
Світанок вже зовсім близько.
Скажи хоч слово!
Порушуй мовчання обітницю!»
(Мікі Рофу)

А до мене прийшов кінь сивий –
Дивиться своїми очима синіми
У моє минуле темне і зранене,
У моє майбутнє сумне і готичне:
Коні скачуть з туману зимового
У густий туман мого майбутнього:
Кому білого коня та стріли,
Кому червоного коня та меча,
Кому вороного коня й терези,
Кому чалого коня та косу,
А мені – коня сивого зажуреного,
А мені шлях без кінця і без краю
Назустріч огненній кулі,
Що з зі степового видноколу
 викочується
І руків'я шаблі долонею
 відчувати
У поході козацькому вічному,
І час світанками міряти,
І тужити у снах кольорових
За квіткою сон-трави,
За чорним камінням
Зі знаком папороті,
За стиглими вишнями,
За гомінками бджолами
І коню сивому
Шепотіти на вухо
Казку.

Острів серце

*«... Коли сходить Місяць
Володіє землею море,
І здається, що серце
Забутий далекий острів...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

На острові мого серця
Живуть мовчазні Робінзони,
Цвінуть п'янки орхідеї (черлені),
Шалені аборигени
Танцюють нечемні танці
На черепах вовкулак:
З неба зеленого – з його сутінок
Падають лунко на землю
Горіхи:
Може то сад осінній
Босоногого Епікура –
Винороба ілюзій, шанувальника Вакха,
А може шматочок хмари,
Що впав в Океан на хвилі
І скам'янів необачно –
Став незаплющеним оком,
Що глипає з синяви в синяву –
До речі. До човника. До порожнечі.
На острові мого серця
Інколи падають зливи –
Прямо на томик поезій,
Який загубив на дюнах
Капітан дерев'яної шхуни
(Вітрило і трохи щастя,
Сік лайма, сухар,
Смак грогу і вітер в обличчя
Солоний):
Вітер гортає сторінки:
Сонети піску і ночі
(Ноктюрн),
Елегії про Вероніку,
Що зрізані коси (навіщо?)
Кинула геть на Небо.

Кам'яна мелодія

*«Відмірений годинником зрадливим
Летить у вічність невблаганний час.
Все те, що може пам'ять розгубити,
Цим білим аркушам віддай на схов...»
(Вільям Шекспір)*

Написав, споглядаючи стару-стару світлину.

Камінне серце Карпат –
Ми його втратили, загубили,
Воно розтрощилося у жорнах
Невблаганного млина Долі:
Мельник Час грав би нам на сопілці,
Але поглухли всі сови й пугачі
В долині сірих брил-черепах.
Кам'яне смарагдове серце!
Воно гупало, стукало, стугоніло,
Тріпотіло і пульсувало!
Змололи той сяючий камінь
На тьмяне порохняве борошно,
Спекли з нього хліб гіркий –
Їжте, сумні вигнанці,
Їжте, співці безнадії!
Грайте сумні мелодії
На скрипках тисових
Печалі пташиної.
Грайте, поки Довбуш новий виросте
І барткою нове серце зі скелі вирубає:
Скелі крем'яної замшілої,
З якої мурувати хотіли браму
До замку – чорного сховища,
Притулку всіх неприкаяних –
Без Каїна на ковалів вивчених,
Але поснули всі будівельники
Сном загати і серпанкового марева,
Поснули і будувати їм годі,
Колись чи хтось у тій темряві
Горобинових ночей прокинеться?
А люди стоять собі
Під дощем осіннього листя,
Стоять собі і на волю омріяну
Сподіваються.

Те, що в залишку

*«Тож нам залишилось прясти нову,
Червонясту основу сну
На піщаних надгробках марень...»
(Пауль Целан)*

Сон – це тканина
Зіткана з льону,
Що виріс в країні дощів,
Які падали краплями-смарагдами
На листя співців-неофітів.
Сон – це стара вишиванка
Теслі старого з обличчям пророка –
На шрамі шрам:
І всі білі, всі як борони
На скрині – коли тешуть хрест.
Сон – це опудало,
Яке поставили на полі соняшників
Лякати горобців-лицарів
Вбраних у сіру крицю
(Тамплієри крилаті –
Провісники радості
Для згорілої пущки села:
Чума чи то голод
І трохи вогню – спалах).
Сон – це хатинка,
Де ми від грози ховаємось
Коли лячно, коли
Дятел-шинкар
Замість зозулі
Поселився в годиннику:
Стукай по дереву
Коли я ненароком
Повідаю істину писарю.
Сон – це серпанок
Дивної вовни світанку –
Зима загортає під ковдру
Вісника келихів срібних.
У сні моєму
Ладнають мені гільйотину
На площі – на Гревській, де Отель-де-Віль
Де голодна юрба
Жадає видовища,
Хліба й вина
Опісля.

Кристал води

*«У серці моєму сутінки
Падає сніг на замети спогадів...»
(Мікі Рофу)*

Цієї зими,
Коли думки про Вічність
Перетворюються на кристали води,
А спогади сплять під снігом,
Як спить табличка глиняна
З письменами пташиними
Про муралів снів та веж
Двох каламутних річок.
У серці моєму сутінки –
До весни,
До першого підбілу весняного,
Сутінки
Білими плямами на крило передбачень –
Пророцтв жебрака старого
Світу на межі моря.
Годую старого крука – птаха Феба
Чи словами про смерть,
Чи думками про Нескінченність,
Про нетлінність субстанції
Отої – нематеріальної.
Годую. З руки.
Чорного вісника.
Агов! Ви – катари,
Сучасні альбігойці Сарматії!
Шукайте собі прихисток
В країні знаків зруйнованих,
Добрі люди у мандрах –
А ви у дворище,
Де замість коней
Впрягають у сани пустище
(Бо зима! Бо таки холодно!)
Нам – жебракам з подертою світою...
Хіба грітися шаблею,
Якщо вже кузні не розпалені,
І міхи діряві зітхань повні,
І ми не ковалі, а бондарі –
Діжок для вина світу сього
У цьому селі мірошників...

Світанок сонного Сонця

У глеки наливо світанок
Замість вина снігових елегій,
Замість черлених краплинок літа,
Замість води, що стає кров'ю лози,
Коли майстер наметів пустель
І тесля кедрових воріт (які зачиняють)
Благословляють весну:
А ми отой трунок ковтками –
Питво зимових світанків –
Білих, як ожеледь, гострих як Сіріус –
Голкою в скроню – зірка холодних вітрів
Краю тирси і хліба, криниць і лошат,
Срібних як ранок сонного Сонця зими
(Прокидайся)
Серце моє – гірка ягода.
Для чого тебе зірвали з куща колючого,
Для чого тебе заморозили
В озері зозулястому серед січня сухих очеретів
(Життя – це рогозовий пух над водою),
Коли крига синіє, а Оріон мисливцем злим
Мітить стрілою в кожного
Хто світанком зимовим напоєний,
Хто сонне Сонце криком мовчання будив,
Хто пса білого небесного з руки годував,
Хто снігом босоніж йшов
До криниці забутих слів.

Чорний мармур

*«У темних тріщинах ночі
Саламандровий мармур
Спить...»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

Місяць безбородим Фідієм –
Скульптором потойбічних Атен
Вирізує з чорного мармуру ночі
Сову.
Серце зимового вітру
Стугонить білою кров'ю
Шестикутними голками Неба –
Нетутешнього старчика
В якого вкрали золоті монети зірок
Люди.
У місті дивному,
В якому живуть не люди – опудала,
Родичі снігових потвор
Зліплених марно
На очах жовтих вікон
Будинків німих.
Сова пугикає в простір –
Порожнечу чорну зимової ночі –
Книгу, де пишуть снігом
Білим по чорному,
Пишуть слова крижані
Епохи вовків.
Бачиш – ночі стають кришталевиими,
Бачиш – вікна згасли як свічки,
А біле мовчання
Ріже як хліб
Крик сови.

Дощ просвітлення

*«У серці та сама журба,
що в дощі просвітлення
Примиренна скорбота про годину,
що не збулась...»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

Зимовий дощ – це холодні сльози
Блідого замерзлого меланхоліка Неба,
Це одкровення синьої книги,
Яку писав принц дерев і квітів
Довговолосий втікач Сітхартха
Словами мовчання і опалого листа –
Це дощ просвітлення.
Дощ, який звик замерзати й тужавіти –
Ставати скляним. Він хотів бути дзеркалом
Але марно. Він хотів бути срібним.
Але даремно. З його краплин
Не змайструєш кулі для вурдалака,
Не зробиш хреста чи годинника –
Не той час, не ті перехрестя
На дорогах, які не пройти, не проїхати,
Не проповзти пластуном на череві.
Лише дощ – одкровення й просвітлення.
Лише краплі в обличчя – холодні як доторки
Сніжної королеви – божевільної дочки Космосу.
Лише кульки води на шкіру, в зіниці очей,
Ніби хтось хоче шпурнути твою душу нетлінну
У бездонне озеро Часу, в містерію слів забутих
Білого племені сильних людей,
Що йшли за стадами оленів
На північ. Де зорі і холодно.

Сліди на снігу

А ти шукав відчаю
На березі березня,
На скелястій громаді
Грудня.
А знаєш, прийшла вже зима –
Така, хоч сідай в корабель
«Безнадія» -
Шхуну чужу з вітрилами сірими,
З торочками штрипіхатими
Парусини – прядива льону
З вітрил хрестоносців шматків
(Пливи).
Така вже зима, хоч лишайся
Серед руїни готичного храму
Химер лякаючи криком сови,
А ти сподівався,
Що грудень сховав в калиту
Золота таляр – Сонце.
Думав, що він глитай
Та поверне – бо мусить,
Як річка не стане,
Як все не засне
У країні сколотів,
Де біля вогнища гріються
Діти діви-змії Апі.
А ти шепотів, сподівався,
Мріяв про лева –
Золотом грива,
І сліди на снігу
До примарного Сонця,
Слухав стукіт копит,
Що стихав-завмирав:
А воно вже зима –
Коням бракне трави,
А вівці – пастуха,
А Небу білявому – Сонця.

Сховок

*«...У лісі сховайся,
Щоб навчитися синім словам
Що сплять у хмарах, жолудях, мушлях...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Ліс не сховає –
Він поглине як море –
Зелене море листя і шуму,
Жовто-багряне море осені
І чорно-біле море зими.
Хіба до весни дочекаєшся? Ти.
Воно ж проковтне, поглине –
Море стрімких знаків оклику,
Де замість риб їжаки.
Не сховає.
Хіба вириєш заступом
Не сховок, а схрон.
І будеш дивитись
Свої сни кольорові,
В яких синій заєць
Говорить вірші
Словами синіми –
Наче оте румовище д'горі –
Румовище мрій.
Чи то сподівань.
Отака тарапата.
І будеш слова колисати
Сині як казка. Яку не забути.
Не стерти із пам'яті,
Як стирають абетку
Написану крейдою
На чорній сторінці життя.
Хіба закарбуєш одвічне:
На мертвому дереві знак:
Сокіл, що лине в піке –
Тризубаний знак партизана.

На щиті

*«На щиті він несе
Твій смеркаючий усміх,
Пришпилений
До ворожого стягу зі сталі...»
(Пауль Целан)*

Я повернусь
У край наш овечий
На черленім щиті,
Що триматимуть міцно
Втомлені руки моїх побратимів,
Я повернусь,
Коли вогняний світанок
Торкнеться пальцями променів
Білого марева вишень
На щиті, що створив Гефест –
Син Гери, вихованець Фетіди
(Заграва –
Там тужавіє серце Неба,
Там тамтами Галактики –
Ритм Гелонів).
Згадайте:
Стежинами пролісків
Йшли ми на Схід
Дорогами мідними, дорогами номадів
Сірооких склотів.
На прощання коваль
Трьома чорними смугами
Плямував і мені сагайдак.
Як колись за Сулою
Коні били копитом,
Чорне Сонце пророчило битву,
Сокіл кричав – там, де блакить.
І не знав кожен з нас,
Що холодна вода чаші снів
Бузиною забарвлена, що
Час, наче пес, ковтає хвилини
З руки. Із долоні.
Хвилини, які віднайшли
Ми.

Дні глухої осені

*«... Там мрію чеканять інакше,
Ніж тут, де міняють в пітьмі
Забуття й чудотворство...»
(Пауль Целан)*

Дні завершення осені –
Наче мальовані амфори
В які забули налити вино.
Лускокрила епоха:
Все так ефемерно,
Таке нетривке
Все – навіть істин абеткових рій,
Тих, маленьких, банальних, зачовганих
Наче сандалі дивака Архімеда,
Що снів Сіракузи як берег
Сліпця Поліфема. І деспота мідного.
Істин
Які як монети з дельфіном на золоті.
Коли осінь глуха –
Я помираю,
Стаю нерухомим, німим:
Навіть мім
Сказав би відверто деревам
Поснулим і голим,
Тільки не я (бо мовчу),
Бо кров тужавіє і гусне
В епоху метеликів
Коли осінь глуха,
Бо небо синіє чужим,
Бо хризантеми біліють крижинами,
Бо час помирати
Співакам-цвіркунам
До весни.

Сині квіти самотності

*«Пустотіле дворище життя. В димотязі
Цвіте...»*

(Пауль Целан)

Квіти самотності
Вирощую на кам'яних плитах –
Уламках гранітних,
Що колись були монументом
Мрії.
Сині квіти пустельника –
Такі, як шматочки Неба,
Такі, як зіниці Кроноса,
Наче цятки волових очок
У траві-мураві забуття
В якій загубили слова
Люди човнів і тенет:
Люди пустелі моря:
Мовчазні наче слід
На вогкім кротовинні,
Люди, які зробили собі з водоростей
Подушки.

Подвір'я життя прожитого марно
Чіпляється наче мушля жадібна
М'якуна безокого і слизького
До тіней димарів.
Там згоріло все справжнє.
В пічках будинків
Де ніхто давно не живе.
Не пихкає люльками,
Не читає апокрифи,
Не говорить абсурд
І не дихає пилом планети.

Козлоногий флейтист
Якось сказав мені
В тіні крислатого дубу,
Що я марно живу тут.
Дарма.
Краще грати на скрипці...
Чи на кіфарі...
Чи майструвати іграшки
Для кошенят.

Залізний журавель

*«... Приплине крізь потоки думок
Сірий, мов сталь журавель –
Ти йому відкриваєшся...»*

(Пауль Целан)

Коли день полиновий, а ніч совина
Глипає Місяцем-лупалом у безсоння твоє,
І дихаєш запахом жовтого листя кленів,
Коли відчуваєш горобиний смак світанку
На вустах, що звикли казати: «Прощай!»
Що години, коли блюз ностальгії
В кожній калині звучить,
Тоді
Забуваєш про спокій
І свої одкровення, що луною над Стіксом,
Чи то річкою мідною, де човен самотній
(А ти ж був рибалкою, перевізнику мій,
Колись, в часи мальованих глечиків)
Забуваєш про сон, про візерунок опалого листя
І звіряєш осінньому птаху – сірому,
Наче твої сліди на піску в сутінках,
Наче тінь на болотах реліктових
Наче спогади, де завжди бракло барв.
Коли вітер мовчить, коли осінь стулила уста,
Дослухаюсь до тиші, хочу почути «кру» -
Крик прощальний. Та чую лише
Помах крил. Металевого журавля.
І шепочеш йому сокровенне. Таємне.
Твоє.
Сховане в глибині
Душі-криниці.

Різновидності п'тьми

«The future is a form of darkness...»
(Joseph Broad)

Минуле – це книга.
Я це зрозумів дощавої ночі
Коли гортав свої млисті спогади,
Розуміючи, що нічого не забувається.
Минуле – це книга з шкіряною обкладинкою
На якій нічого не писано,
Тільки прикрашено рубінами, смарагдами
Та шматочками срібла
(Бо ніч – навіть там – на обкладинці).
Теперішнє – це кавалок світла,
Що вдирається в око голкою,
Що малює на стіні черепа
Фрески – вохряні. Про Істину.
Про людину зі свічкою.
А майбутнє – це форма п'тьми,
Чорна ластівка, що відлетіла в Африку,
Гніздо якої порожнє:
Ніч там знаходить затишок,
Коли кладе правицю
На рамена цієї жебрачки
Войовник-вершник Сонце.
Майбутнє – страшна чорнота,
Де око відпочиває
І не боїться посліпнути
І стати (як все колись)
Нічим.
Бо Ніщо
Воно тут, воно поруч,
Не тільки в майбутньому.

Зіниці нещадного моря

*«Only the sea can look into the face of the sky...»
(Joseph Broad)*

Море має на диво колючі очі,
Море не дивиться – глипає
В зіниці кожної хмари-черепа
Висмоктуючи з неї вологу,
Жадібно забираючи те,
Що колись дарувало.
Тільки море
Своїми очима-водянниками
Здатне сміливо дивитися
В обличчя одвічного Неба –
Злого свідка наших нещасть,
Мовчазного пророка,
Що знає майбутнє
Всіх і кожного –
Навіть чорних каменів
З яких єретик-невдаха
Мурує собі вічне ложе.
Тільки море ніколи не плаче
Коли читає по зорях
Прийдешні дні і години.
Тільки в зіниці моря
Небо інколи зазирає
Щоб милуватися трішки собою
(Небо трохи Нарцис –
Щоп'ятниці, але не скорботної).
Море відчуває себе коліскою:
Кров солоня в кожному з нас
Відлунює шаленому буревію.
Море відчуває себе могилою:
Ковтає кожного неприкаяного
Мандрівця солоного вітру,
Що напинає вітрило
І кидає землю гостинну,
Ловить лускатих мовчальників,
Шукає щось там за обрієм
І знаходить собі спокій
В глибинах.

Срібне вітрило

*"Sopra le onde –
Vela d'argento... »
(Giovanni Donatello)**

Море,
Яке існує тільки в минулому
Таласса солона,
Що вирує у моїй свідомості
А ще в сумній казці,
Яку розповів сліпий лірник.
Море темних часів
Посріблене вітрилами аргонавтів
Тонкого прозорого льону –
Безпритульних прочан –
Шукачів металу сонця,
Всюди чужих, навіть на Острові Мрій.
Після мідних мечів,
Після бронзи ножів,
Що барвились вохрою,
Люди країни скель, що втратили твердь
Під сандалями і босими п'ятками-бджолами
Жадають срібного дня:
Поцятково:
Шматочками хмар, що впали в море,
Шматочками піни – Афродіти колиски.
Вони лишень зрозуміли,
Що вітрила – це теж хмари,
Що життя – це вітер випадку,
Лишень стрибнули з одного моря до іншого,
З берегів рибалок доли
До земель негостинних овечих і сопілкових,
Як зуби дракона лускатого
Проросли із землі війною. Страшною.
А потім –
З металом сонячним
Тікати у світ білих скель –
Посріблених світлом
І подихом злого Борея –
Варвара.

А Ясон
Кинув свій срібний перстень
У глибокий колодязь Атени,
Що вирив Кекропс.
Ясон – взутий в одну сандалю
Не знав,
Що епоха сонячних глечиків
Довершилась**.

Примітки:

* - «Над хвилями – срібне вітрило...» (Джованні Донателло) (іт.)

** - Бронзова доба справді давно довершилась – ще три тисячі років тому. Ми живемо в епоху заліза...

Світильник гасне

*"The lamp goes out, the wick smokes already
in the twilight..."
(Joseph Broad)*

Птах не кричить – бо тьма,
Світильник гасне,
В душу як слимак
Вповзають сутінки –
Хай не осінні і нехай густі,
І хай нагадують безодню
Моря,
Де почвари світять
Вогнем холодним.
Йду в п'їтьму,
Як йдуть у сон,
У сниво черепах,
Де виноград чїпкий, як наглядач
Плантацій бавовняних влїтку.
Его (чи може Едо)
Як перстень срібний
Там, у сховку
У пивниці, що нагадує вертеп
Дочасний.
Якби хоча б промїнчик,
Хоча б одну зорю – там, нагорі,
У чорноті. Де око
Шукає марно суть, опори, сенсу,
Мети для мрїй.
Я залишив свої старезні черевики
Там – за дверима,
В які давно не стукали.
Нїхто, нїяк.
В скарбничку слів апокрифа
Кидаю замість флоринів
Залїзні цвяхи.

(Написано, коли вересень довершився, а Сонце стало холодним.)

Ладнати вітрило

*«Погірчи мене,
Долучи мене до мигдалю...»
(Пауль Целан)*

У високій вежі людських сподівань
Налий мені в чашу срібну –
Блискучу, як зорі посліплі –
Білі як смуток по тризні, по требі
У ніч над горою Кайлас,
Чорного трунку гіркого
Налий! Терпсіхоро!
У кров мою бузинову,
Трунку порожнього степу,
Де вітер-опришок полиновий
І сіль на устах. І на рану від кулі.
По краплі.
Налий мені в чашу з тавром Мінотавра
У світі мигдалю гіркого як Час. Наш.
Ладнаю вітрило:
Сіре, бо льон відсинів, відчорнів:
Плисти по мертвим морям,
Камінь втопити – там, де безодня,
Блукати в пошуках білого цвіту
Дерева, що віщує печаль навесні,
А наразі, на полі куріпок
На полі моєї журби
Сонях розстріляно,
Сонях, що Сонцю вклонився
Розстріляно кулями –
Важкими як якір, гіркими як сон
Під дірявим човном
На березі озера чаплі.

Плавання кам'яних хмар

*«Від ока до ока хмарина пливе,
Як Содом до воріт Вавилону...»
(Пауль Целан)*

Міста мов човни кам'яні
Дрейфують у бік Вавилону.
Минуле нагадує: бриз небокраю
Вітрила наповнював важкістю
І гнав кораблі кам'яні до заграв,
Де скрипки зі снігу (зі сміху)
Співали про келих важкий золотий:
Отой,
Що все мимо, все мимо (обабіч)
Проносив Господь
До пори і до часу (бо сам же просив).
А нині громадище (ні, корабель)
Чи може то хмара цеглин,
Чи то лабіринт – печерок з жарівками,
Що на вітрилах (таких же камінних)
Несуть сині хвилі (як небо)
Прямісінько в гавань Мардука –
До воріт Вавилону, де жреці навісні
Торгують майбутнім: покрадений час
На терези. І за безцінь.
А від ока до ока хмари пливуть:
Теж кам'яні, бо забракло води
Навіть в уяві. Лишається мармур
Для хмар і богині Іштар:
Ідола з брили звільнити
І розтрощити чоло на дорозі –
На бруківці зачовганій
Міста п'яного. Не мрій.
Просто не мрій. Бо вже досить.
Мрій.

Солодкий дощ

*«Є в дощу одкровення – ніжність таємна,
Солодкавість прадавня примиренного сну...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Руде і чуже Сонце
Зазирає крізь краплі дощу –
Ми ковтаємо їх як вино –
Хмільний трунок острова лаврів,
Черлений, наче остання заграва,
Густий, як епоха мальованих глеків.
Це вино дарують нам хмари –
Нетутешні білі прибульці
Народжені кам'яними глеками –
Чашами гір Неповорнення –
Montibus Excelsis de Non-reditus
(Бо навіщо?)
А Сонце чуже
Намагається збудувати веселку
Між солодкими краплями,
Змурувати її зі струн-променів –
Посмішку Іриди-вісниць:
Дочки Тавманта, сестри Гарпії.
Під тою веселкою
Збудують собі домівку
Рудоволосі перевертні –
Жінки хвостаті,
Що необачним мрійникам вкорочують віку.
Якщо, звісно, Сонце створить веселку:
Бо краплі надто солодкі,
Надто п'янки і надто чужі –
Для країв то наших – полинових,
Де все гірке споконвіку. Все.
Життя навіть...

Провулки

Серед вулиць пізнього літа,
У лабіринтах провулків торішньої меланхолії
Гальмую автомобілі вчорашнього дня:
Сірого, наче небо Ісландії мрій,
Я – комедіант ненаписаної вистави
Про електрика з міста Турина
На ймення Крамола
Та його чорну качку і сусідку –
Карооку швачку подертого на клаптики Неба.
Серед вулиць невдахи серпня –
Невизначеного, як недостигле яблуко
Елегій, що писав Авель
Годую котів смугастих алегорій Софокла:
Сиром, з якого зроблений Місяць – той самий,
Що висів над хатою Джона Кітса –
Моряка каравели «Елегія».
Серед вулиць останньої спеки
Міста, в якому зроду не садили каштанів –
Гірких, як полин, кінських, як річка Гіпаніс
Фарбую рогаті тролейбуси
Чи то плаття канцеляристок
У колір горобиного сну.
Завітав у крамницю Джордано –
Там сова міряє черевики,
Зайшов у шинок дрімоти –
Там останню надію міняють на крейцери
Срібні - з профілем Франца.
Срібні, як ніч. Срібні, як кулі,
Які набивав у важкий «Сміт-Вессон»
Коли я відстрілював вурдалаків
У ніч, напередодні осені.

Торба Сивіли

*«... І тоді ми пішли розійшлись хто куди
Пілігрими сумнівів вигнання...»*

(Гійом Аполлінер)

У затінку лавра – дерева Дафни
Між двома струмками солодкими
Торба Сивіли
Забута загублена непотрібна,
Хоча з якимись папірусами
Чи то пергаменами
(Вишкрябаними палімпсестами),
А кому нині ті пророцтва потрібні?
Сурмачі ж бо в Колізеї виключно,
А питво хмільне прогіркло отрутою,
Весталки стали вакханками,
Волоцюги називають себе філософами,
А митники громадянами,
А тирани й деспоти благодійниками,
А грабіжники легіонерами,
А повії жрицями Еросу.
Забгато містерій у місті сови,
Фессалійці, метеки юрбою
По дорозі з Колону в Атени
І з Атенів в Колон – колись там Едіп блукав,
Нині дорога на торжище,
Де продають рабів
З клеймом замість гідності.
А десь на острові
ще правлять віче Кабіри
На мові пелазгів плетуть візерунок слів
Про човен Дардана, про солодке вино,
Яке в кратері чорному
Колись давно піднесли аргонавтам.
Вони.

Невже хтось вчитається,
Розбере по літерах ті пророцтва писані
Мовою давно забутою?
Може комусь потрібно воно?
Та кому? Кому?

Пеан Гефеста

*«... Над ковадлом мороку
Лунке полум'я Місяця...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

У кузні, де підковують Фавна,
У темній кам'яниці Аркадії,
Де не запалюють свічок – зроду,
І тільки горно дає неситим очам харч,
Де кують кулі зірок замість ножів,
Майструють чорних карликів
Замість кайданів

на душу Ріки Небесної.

Колір роздумів синій.
Колір смутку смарагдовий.
Тільки там – у кам'яницях Гефеста,
Малиновий колір зусиль,
Дзвін металу і запах диму,
Майструють егіду для Еріхтонія,
І вогняні квіти
Цвітуть в безнадійній тьмі:
Кривоногий вершитель майбутнього:
Епохи заліза.
Колір надії бузковий.
Шкода, що вона досі схована
В отій скрині –
Один раз прочинили без дозволу,
Невчасно (чи може вчасно) стулили.
Місто на межі свідомості –
Його будували вночі
З каміння, яке шукали навпомацки
Хіба вони знали, що мури і храми
Можна створити з зірок?

Час, що настав

*«Вже час, щоб настав такий час.
Вже час.»*

(Пауль Целан)

Вже час
Метелику з жовтими крилами
Літати над чорними автомобілями
Міста під назвою Повернення
(Куди?)
Вже час
Пальцями перебирати струни
Зламаних скрипок Війона
(Отого – Франсуа),
Споглядаючи хвостатих котів
Дерев'яного селища боднарів.
Вже час
Жебракам співати псалми
Єретичної Біблії альбігойців,
А пасажирам повітряних куль
Кидати їм в капелюхи
Іграшкових синіх мишей.
Вже час
Жабам шукати шляхів
Від румовищ Гіппарха
До синьої орхідеї торішнього сну
Монаха кляштору згорілого наніц.
Вже час
Скіпетром цезаря писати лімерики
В книгу зшити з дубового листа –
Сухого як погляд ящірки.
Вже час
Продавцям манускриптів
Грати сонати Боккаччо
На віолончелях нічних лускокрильців.
Вже час.

Політ над брамою

*«Можливо, край брами міської
Підійме його у повітря
Чиясь нічна воля...»*

(Пауль Целан)

Місто, яке назвали Воротами Неба
Зачинило мальовану браму Інанни,
Щоб не пустити пророка овечого –
Бастарда вождя племені пастушуго,
Що вічно дивився в насмішкувате небо
І називав зле Сонце іменем Уту,
І думав, що воно добре,
Тільки чомусь люди й верблюди
Його колись – в епоху дощів – розгнівали,
І з того часу воно кожну билинку палить
І змушує людей шукати прихистку
І ховати тіло під шати.
Він заснув біля брами
Втомившись чекати світанку
І снились йому усміхнені Шеду,
Які сперечалися з Енкі,
Що не давав їм напитися –
Ні краплі води прозорої,
Хоч володів водами глибочезними.
А потім прокинувшись,
Коли зійшла на небі зоря Амаруту,
Літав над брамою, ширяв у повітрі
Окрилений чиєюсь нічною волею,
Чийось бажанням, що росло у пільмі,
Що теж хотіло поринути в Небо, туди,
Де Небесна Ріка
Водоспадом тече в Нескінченність.

Це була воля людини,
Що сиділа на сходах храму
Богині війни та кохання
І чекала...

Босоніж

*«... Але босоніж крокує в повітрі той,
Хто найбільше схожий на тебе...»
(Пауль Целан)*

Схожий на мене червень-схоляр
Тупотить серед пташиних ясенів,
Серед квітучих жасминів
(Автохтонів країни шовку) –
Він трохи паяц, трохи мисливець,
І трохи невіглас (ну, зовсім):
Мені презентує дощ
 електричний,
А схожа на тебе півонія
Задивлена в Небо-дорогу:
Хмаровану білим і синім:
Воно нині небо Ноя
І трохи мрійника Яфета:
Яфетичні народи-номади
Виходять зі скрині Степу
І блукають старою Європою,
Яку колись викрав бик:
Білий як піна морська,
Рогатий, як Місяць,
Хвостатий як ти.
А дні, як намисто з перлів,
Які вухастий тубілець
Дістав з прозорого моря
І заплющивши очі
Мріяв про рибу крилату,
Про човен і весла, про зорі
І квіти на березі мрій.

Дах

Він теж був руфером –
Майстрував дах на семи вітрах
Між землею сірою і прозорим повітрям –
Холодним як ніч чужа,
Дивлячись в небо очима сірого птаха –
Коли Білі зорі ховались за хмари,
А кратер Плутарха нагадував око –
Селени-ворожки, володарки чорних псів,
Що зазирає в каламутні глибини
Озера Мічіган
І стає на мить скво із племені віннебаго.
Він теж майстрував:
Чи то плащ, чи то сховок,
Чи то світ у свічаді (там),
Чи може галеру, що пливе
Хвилями моря під назвою Час
Чи то пірогу, що пливе річкою,
Яку назвали Епоха:
З минулого – а куди невідомо,
Чи може ковчег-притулок,
З якого випускають голубку:
Пошукати останній кавалок Сарматії,
Останню жменьку чорної землі Скіфії.
Він теж літав:
На крилах із черепиці рудої
Як кров, в якій отрути жар палить
(І про це забуваючи) –
В небо – там де сузір'я Лева!

Світа для Сонця

*«Зійшов лише мох,
Ще довго чекати до млива...»
(Пауль Целан)*

Ми сіяли жито на полі глиняному
Нашого болю, а зійшов мох.
Намелемо з нього зеленого борошна,
Напечемо коржів гірких як дні суховію,
Будемо ними гостити
Злого божиська Сонце.
А тобі в кучері
Я вплітаю фіалки лісів ведмежих –
Лісів варварів-зайд:
Нехай на них глипає
Синє око шамана-травня
Чекаючи на сузір'я Лева,
Щоб воно знову на Небосхил вибігло
Риком захмарним
Нову звитягу віщуючи.
А ми все під Небом ходимо-колобродимо,
Все чогось шукаємо – чи то коней сірих,
Чи то днів минулих та в криниці втоплених,
Чи то журавля, що біду пророчить,
Чи то волі потворами вкраденої,
Замість ліхтарів собі блиском мечів
Дорогу присвічуємо:
Нас праліс ховає,
А ми зі схову вертаємось
До людей, що жнуть мох замість жита,
В ярмо вовків замість волів впрягаючи,
Одягають свиту на Сонце,
А на Місяць солом'яний плащ.

Драгоман

*«Тепер вже достатньо листя
Щоб розтлумачити подих вітру...»
(Пауль Целан)*

Я драгоманом тепер
У війську зеленого лісу:
Перекладаю на мову шпачину
Шелест старих осокорів,
Людам-блукальцям тлумачу
Слова весняного вітру,
Які переказує ясен
Шарудінням своїх зелених рук,
Які записує жук-літописець
Знаками болотяних черепах –
Там – під корою ялин,
На брунатних стовбурах мертвих.
Листя достатньо –
Для сторінок палімпсесту,
Для апокрифу злого єретика –
Травневого вітру гір –
Весняного вітровію-бурлаки,
Що несе сірі хмари журби
В країну, що плаче за цвітом вишень
Тихо,
Без сліз.

А я знов занотовую,
Знову записую
Чорнилом кольору вохри
Все, що вітер шепоче:
Вітер-опришок
Прозорий, шалений –
Гайдамака весни.

Плесо

*«У плесі твоїх очей
Видно невід рибалки
Божевільного моря...»
(Пауль Целан)*

У божевільному морі,
Яке я побачив там –
У глибинах твоїх очей
Плавають навіжені риби,
Що вміють літати над рифами,
Шалені блискучі почвари –
Вони полюбляють циклони,
Тайфуни з очима хижими –
Очима кагана орди.
Їх ловлять вдягнені в сіре
Бородаті старі рибалки,
Кидаючи конопляний невід
В прозору синю глибіню
І майструючи човни гостроносі
На березі Скель Сподівань.
В очах твоїх море
Неспокою вічного,
Де хвилі думок трощать барки,
А я флібуст'єр – шрам на шрамі
І пливу навмання,
Бо жодної зірки
І компас поцупила відьма,
І хронометр показує час
Короля Едуарда Сповідника,
А бом-клівер і фок
Зірвано шквалом істерик.
У морі твоїх очей –
Морі вікінгів, дочок Доріди
і синіх китів
На реї іспанської бригагини
Мене (як корсара) повісили
Якось уранці
Коли Сонце було голодним,
Коли сіль виїдала очі...

Розчахнута брама

*«Бо слово втрачене
Знов стало біля брами...»
(Пауль Целан)*

Я стою біля брами
Розчахнутої, як діжа
В якої відвалилося дно,
Я стою на межі
Між містом і пустелею степу
І бачу очима сірими
Як філософи несуть на продаж
На ринок світу сього
Свої бороди нестрижені, незачесані
Наче думки після сієсти в Мілеті.
Я бачу гетер корінфських,
Що несуть уламки мідного дзеркала,
Граючи веселу мелодію Аркадії
Срібними дзвониками Родосу,
Що причеплені до босих ніг
(Пилюка).
Зрадницький степ,
Якому паротяг заозерний
Будує майбутнє
З цеглинок пари та гуркоту,
Вабить дорогами-зм'яями
У Ніщо.
А я вірую в ковилу та Сонце
І досі лишаючись коло брами відчиненої:
Брами,
Яку ніхто і ніколи
Не зачинить руками мозолистими,
Не приколотить до воріт щита з драконом
Хвостатим, як все, що минає,
Не замкне їх списом гострим,
І не крикне голосно з мурів
За обрій втікаючим хмарам білим:
«Варвари!»

На скронях

*«... А якщо на чиїхось скронях загусне мох, -
Відкрийте всі люки, нехай при світлі місяця
Побачить фальшивий кришталь,
Отруту і черепи театрів»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

На скронях старого ідола
Кам'яного, як все минуле,
Гусне оксамит зеленого моху:
У кам'яного діда – сторожа льоху,
Що стоїть на кресах – він теж актор театру –
Театру абсурду, де коні актори,
А трава – декорація, а сліди на піску –
Це лише літери абетки давно забутої –
Абетки тірсенів чи то пеласгів,
А вітер – це лише музика – музика забуття.
Над рівниною сліпого оракула
Авгуром чужим читаю книгу Неба,
Здивовано здоганяючи поглядом
Політ злиденного крука:
Вистежую чужинецьких варварів,
Випробовую гостроту стріли
Пальцями, що звикли до струн ліри,
Сагайдак і руків'я меча – шлях вершника,
Що не згубив торбу залатану
З рукописами пеанів-віршів
Про бабака-провісника:
Насвистів він мені пісеньку –
Пісеньку про майбутнє розстріляне –
Прийдешнє наше зле, неприкаянне,
Але не позичене, не загублене.
А на скронях чи то на кресах
Мох
В того самого дідугана кам'яного,
Що сторожить льох великий,
Що досі таки не розкопаний,
Не розкрадений, не розорений
Зайдами.

Замість струн

*«Що там у мені причаїлося
В такий час сумний?»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

Ми танцювали
Ногами босими під музику вітру
По землі притрушеній попелом
Під жовтим Сонцем.
Ми говорили
Слова колючі наче плоди нетреби
Мовою темного лісу і порожнього поля
Під жовтим Сонцем.
Ми лічили
Білі каміння серед чорної гальки
На рінні ріки сподівань марних
Під жовтим Сонцем.
Ми ліпили
З липкої глини людей подоби
Чи то богів байдужих краю солом'яного
Під жовтим Сонцем,
Яке слухало крик людини,
Що знала коли впаде дощ
Мідними краплями на душу хліба
Під жовтим Сонцем.
Ми жили на попелищах,
На землі, що втомилась
Дарувати нам зерна кольору Сонця,
Ми жили ніби мріяли,
Ніби на щось сподіваючись
І приносили треби
У печері підземного мороку
Тій, що стала чужою.
Ми пішли, заховавши Істину
Десь там – у глибинах спогадів
Шляхом жовтого Сонця.

Вік золотий

*«Вік золотий було вперше посіяно...»
(Публій Овідій Назон)*

Винахіднику плуга – щиро.

Вік золотий зернами кольору Сонця
У землю чорну масну
Перший орач волів щойно приручених
У перше ярмо дерев'яне.
І перший плуг з рогу оленя і кореня дубу.
Перший орач ліпив глики
З глини кольору золота
І малював чорним – кольору ночі і мудрості
Знаки закручені – втілення Вічності –
Знаки Галактики – сліди солі розсипаної
На долівці тьми.
Чи то молока розлитого корови одвічної.
Ще залізо не краяло
Перший хліб гарячої печі,
Ще меча ніхто не вигдав
І не тямив ним плоть шматувати,
І не гострив його біля кузні кіптяви:
Кузні лихих чаклунів руди болотяної.
Ще земля була щедрою, а поле неміряне,
Ще вершників степ не знав,
І земля не стогнала
Під копитами номадів довгих мечів,
Ще Сонце вмивалося – наче прокинулось
Водою світанків і рік
Незнаних, неназваних, ненаречених
Ще треби приносили
Тільки Землі-Праматері,
А не Арею – мечу двосічному,
Ще земля була щедрою,
А Місяць рогатий до худоби лагідним,
Ще до епохи сокир бронзових
Було тисячі літ...

Брама

*«Чорно розчахнуто браму нарозтвір –
Отож я співаю:
Як жили ми тут?»*

(Пауль Целан)

Ми думали, що це місто
І жили в ньому, кохана.
А виявилось, що це лише брама
Між двома пустелями,
Між двома небуттями,
Між двома купами піску вічності
(Бархани вітру і жодної квітки).

Ми думали, що це селище,
Де живуть люди веселі,
А це пустка,
Де око не знає спочинку,
Де жодного дерева,
Де жодної краплі зелені –
Тільки пустище випалене
Злим пастухом Сонце
(люди-вівці).

Ми думали, що це ліс:
Прихисток для німф та сатирів:
Зелений ліс відлюдників,
А виявилось, що це джунглі
Зі своїми страшними законами,
З квітами-людожерами,
З галявинами-порталами
У ніщо.

Ми думали, що це Небо –
Закон буття вічного,
А це порожнеча:
Ніщо нескінченне,
В якому не летимо – падаємо
У Всесвіт-прірву,
У забуття вічне,
У чорноту, з якої не повертаються,
В якій зникають-розчинюються.

Ми думали, що це колиска:
Першопочаток суцього,
Паросток Невідомого,
Проростання Таємного,
А це домовина

З дерева сколочена:
Зі старого каліки-ясена
З листками-перами:
Не зміг злетіти, став деревом:
Йому скрипіти,
А нам домовини витесувати –
Якщо не собі,
То старому годиннику,
Що втомився час міряти:
Море – воно не міряне, не осмислене:
Всі пливли-починали,
Ніхто не доплив
Того берега.

Шлях дощу

Холодна монета Місяця

*«Березень – швидкоплинна тінь,
Січень.*

У моїх старих, наче Небо, зіницях...»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Я збираю в діряву торбу метафор
Тіні весни Петрарки –
Цегляної квітки Етрурії,
Хвилинами чужих анемон Тоскани –
Квітів холодного вітру
Босоногої Мнемозини –
Дочки Урану, сестри Океану,
Діви старої, очі якої стали прозорі
У відблисках Місяця – срібного флорина,
Що раптом викотився
На стару скатертину Неба:
Він загубив. Хто ж іще. Більше нікому.
Хотів кинути – вічній жебрачці Ночі:
Ver cinereo tectum velamine
Nox rimosas mus. –
А ми це повторюємо,
Шепочемо наче молитву,
Наче закляття весталки,
І своїми очима – старими як світ –
Які вже все бачили –
Поспішаємо поглядом
За тінями березня – замерзлого зайця,
Що тікає назустріч колючому снігу:
Туди, де птахи дзьобами довгими
Пишуть в повітрі сонети
І трохи прози – бо березень, березоль –
Час, коли все тимчасове:
Навіть дерева плачуть,
Навіть квіти – шматочки блакиті,
Навіть срібний флорин Місяця
Не для нас. Для Атиса – царя Меонії,
Батька Тірсена.

Центуріон очерету

*«Він тоги не має й зорю не благав,
Він іде за листком, що кружля перед ним...»
(Пауль Целан)*

Останній патриції осені,
Що мав колись тогу,
Та втратив –
З неї пошили прапор –
Останній прапор вовчиці
Ватаги пройдисвітів Ромула,
Горожанин останній журби
(Urbi et Orbi!),
Бо осінь: час бігти стежиною
За жовтим листочком ільму,
Що поволік вітер –
По землі, по землі, по землі –
По цій – потрісканій –
Бо осінь – час сивочолих
Центуріонів.
Він підіймався сходами:
Думав – ведуть вони в Небо –
Останній аристократ очерету –
Цар сутінок, князь вигадок,
Герцог білого моху:
Зійшовши на башту
Побачив – там осінь –
Там, де холодна синява,
До якої безодня
І годі долинути.
На башту зійшов
Етрусків-расенів-заброд:
Волоцюг, як і всі, хто живе
В цій країні телят,
Хто марить і снить, бо життя то є сон,
Зійшов, а там осінь:
Куди не поглянь – всюди осінь:
В Італії хижій,
У Скитії дикій,
І навіть в Елладі –
Лиш осінь, і листя, і вітер.
І тога – подерта на прапор
Повстанців.

Випити сні

«...За кого ж ми сні наші вип'ємо,
Як не за жорно?»

(Пауль Целан)

Сні, в яких досягає пшениця,
Жовтогарячі сні колеса Сонця –
Воза огненного, в яке повпрягав
Коней білих нестримних шалених
Час (а ми його бачимо).
Сні солом'яні літа довшеного
Вип'ємо замість меду п'яного –
Бо Час (а ми йому треби вершили...)
Келих підніmemo снами наповнений –
Таки цими, серпневими, ковиловими:
Підніmemo келих за жорна:
Важкі, кам'яні – які все перемелюють:
Радість, журбу, одкровення, ніч і натхнення:
Навіть оту чорноту Ночі одвічної –
Все перемелюють – сиплеться борошно:
Біле розсипане борошно зір.
Руки які з того пилу зірок тісто замісять?
В печі якій хліб нам спечуть
З тіста отого небесного?
Ми оремо землю – кожного разу
Як кусень щербатий Місяця-коржика
Травам накаже рости.
Оремо, в плуга впрягаючи
 Білих коней світанку,
 Чорних коней ночі,
 Каурих коней вечора,
 Чалих коней присмерку.
Оремо землю чорну
В яку колись ляжемо попелом
Наших домівок.
Ми – подорожні вічні
Кидаємо в праматір землю –
Ні, не зерна – зірки.

Той, що зачиняє брами

*«Це той, хто присвоїв собі мої очі.
Він їх привласнив тоді,
коли зачиняються брами...»*

(Пауль Целан)

Якийсь дивак нетутешній
Малював на моїх вікнах папороть –
На вікнах, що завжди люблять світло
І дарують промені необачним мешканцям
Дому, що стоїть на піску,
Що висипався з клепсидри Вічності:
Ним рахували епохи – так необачно,
А він висипався.
Добре, хоч ходить вулицями
Попід вікнами, попід тинами і парканами
Художник білих папоротей,
А не той, то зачиняє брами
І краде сірі очі людей тиші –
Щоб не бачили, щоб блукали в темряві:
Там, де потворки шукають тебе –
Необачного, недоречно, непотрібного.
Той, що зачиняє брами
Приходить, коли настає темрява,
Ховає вкрадені очі в скриньку
Зроблену в чорного дерева –
З тису старезного і отруйного,
Що ріс в забутій ущелині,
Проклятій шаманом-калікою
Народу довгих мечів і кудлатих коней
В ущелині сірих каменів і річки холодної,
Куди ніхто не ходить, не бродить,
Не колобродить, ніхто,
Навіть Мара оминає його.

Зимові сні

«Заснути хочу сном осінніх яблук...»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Зима мокра й холодна
Наче арктична риба Каласта,
Наче плющ отруйний в лісі лисиць,
Наче білий мох білого дня Касте Суму
Нашіптує сні вужа.
А Місяць-невдаха нашіптує:
«Сон це не страшно...»
(Він знає. Як не він то ще хто...)
А може Місяць це теж яблуко –
Але не осіннє, а кам'яне,
Що надто довго висіло
На невидимій гілці минулого
І не падало в оцю безодню Ніщо,
А кам'яніло, сіріло, мертвіло –
Бо бачило сон – надто ніякий,
Надто одвічний – про вир круговерті –
Той самий. Отой, що завжди.
Хотілось заснути – заблукати у сні їжака,
Разом з колючим філософом межичасу
Бачити зоряну ніч (над листям торішнім).
Сон – це не страшно. Той безхатько правий.
Той блукач. Той кулястий ліхтар.
Той волоцюга.
У яблучних снах
Буду пити срібним кратером сидр.
А може й кальвадос – іспанський.
У снах.

Межа ностальгії

*«Я підійшов до межі, за якою
Припиняється ностальгія,
За якою сльози стають
Білосніжними як алебастр.
Сутінки моєї душі!»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

Падолист вчорашніх віршів,
Пізня осінь гіркої кави самотніх роздумів
На килимі мертвого листа,
Що нагадують жмутки непотрібних рукописів
Алхіміків-чорнокнижників епохи чуми
(І жодного клаптику шовку)
Малюють межу ностальгії –
Білою фарбою холодного відчуження:
Яка завтра зникне під таким же білим снігом
Ще більш холодим, ніж байдужість тих,
Що пішли в сутінки – сутінки світу,
А не моєї свідомості, бо там Ніщо.
Межа –
Я переступаю її вологе лезо:
Розумію, що Час розрізаний,
Час кавалкований і пошматований:
А я наодинці з епохою темряви –
Навіть Бог втомився і вирішив відпочити
Від споглядання цього заціпеніння.
А десь в пивницях старого замку серця
Шумовиння вина кольору вохри
Тих часів коли Сонце грона повнило
Солодким соком пізньої радості.
От тільки крук на мосту Тайгайському
Отому з якого видно потяги,
Що летять у степ осінній
Мене щоразу запитує
(Щоразу як падолист):
«А може в тому замку живуть привиди?
Сивочолі, шляхетні та неприкаяні –
Може таки живуть?»

Малахітова людина

*«...А я хотів
У небуття зануритись щасливим...»
(Франческо Петрарка)*

Малахітова людина
Кришить своє серце в сільницю,
Хоче посолити світ
Своєю кров'ю зеленою:
Нерозчинною, мідною,
Восьминоговою.
Людина вирізьблена з малахіту
Тупцює шляхом чумацьким
За сіллю гіркою сивашською,
Полічивши кістяки рогатих волів
Та каурих мулів готських –
Серед тирси минулого,
Серед ковилу снів жахних.
Малахітовий жевжик
Співає не рапсодію – реквієм
Кожному, хто вміє літати
Разом з журавлем-монахом:
Цибатим філософом сфагнуму.
Малахітовий чоловічок
Вважає себе коштовністю,
Не знає як перейти брід
Ріки Молочної білої:
На дні соми поснулі
Ковтають все кам'яне:
Серед отої глини жовтої
З якої колись глеки зліплять
Для вина яблуневого...

Час півми

*«Коли настане час ти в кіммерійській тьмі
Шукати марно будеш тінь мою...»*

(Гійом Аполлінер)

У Кіммерії півма,
Яка шириться від молока
Чорної кобилиці,
Що надоїла сива жінка
Вдягнена в овече руно
І грубе полотно шерстяне.
Півма шириться від кожної краплі
Білої, наче імла на Степом,
Наче туман у леваді снів,
Наче борода жреця Праматері Світу.
У півмі розчиняються тіні –
Діти віковичної темряви,
Що в час згасання заграви
Шурхотіли ковилою разом з ящірками,
Давали притулок хвостатим мишам
Від синього ока зозулястого яструба,
А тепер в Кіммерії півма:
Час, коли навіть Місяць заснув,
Зник у своєму сховищі,
Коли навіть зорі згасли як свічки,
Вкрадені беззубою відьмою
І сховані у цупкий мішок для непотребу.
Тільки стукіт копит –
Коней, що ніколи не сплять,
Тільки крик сови –
Птаха мудрості,
Тільки шелест тростин
Мислячого очерету.

Берег ріки

*«Вогню вогонь не покладе межі
Дощі не каламутять глибини
Та схоже схожим назавжди живе,
Чуже чужим живитись може...»*
(Франческо Петрарка)

На березі ріки мовчазної,
Яку оспівав флорентієць –
Вигнанець, сумний пілігрим,
Блукалець лісів безнадії
(Навіть там, де сонячно).
На березі річки чекання
Човняра, що не гірш Одиссея
Знав про весло все.
Я шкодую, що він не Улісс,
Я ховаю монету в кишеню,
Затискаю її між пальцями –
Монету – шматок Сонця,
З рельєфом дельфіна
На стороні дня,
З написом: «Ола пернойн»*
На стороні ночі.
Я чекаю на майстра весла
(Йому не потрібні вітрила –
Тут вітер помер)
Мовчазного як сутінки,
У країні кімерів-молокоїдів,
Бородатого, наче Сократ.
Він колись був рибалкою
І ловив сріблястих плавців
У мереживо днів – не своїх.
І думав, що не плавці то лускаті,
А сталеві ножі,
Що раптом перестали тонути
У воді вічності.
Я чекаю,
 чекаю,
 чекаю
Отого мореплавця,
Що проміняв прозоре море
На каламутну ріку.
Чекаю.
Марно.

Примітки:

* *όλα περνούν* – я навів іонійський варіант вимови цієї фрази. Насправді на монетах Міста Щасливого – Сабії Борисфеніди такого напису ніколи не писали.

Помах крил

*«Чи досягну корінням королівства
В якому народилася вода і досягає?»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Я літаю між краплями
Дощу нескінченного,
Що почався відколи
Небо зазирнуло в свічадо
Моря синього і глибокого
Як журба самотності.
Годі пірнати
У його темні глибини
Черепам кам'яних філософій
Бородатих пророків віку машин –
Залізних.
Годі шукати Сонце –
Це жовте око невчасності
У кам'яних лабіринтах,
Які збудували монахи
Чорної віри Бон.
А я літаю між краплями,
Що падають важкими думками
З хмар-меланхленів,
Які заховали Сонце –
Від мене – сонцепоклонника,
Що звик мандрувати у пошуках
Світанку – як мрія синього.
Помах уявних крил –
Які не лишать тіні
Навіть тоді,
Коли визирне забуте Сонце.

Дикий агрус

*«Ми нудні наче книги,
Спочинем, бо осінь...»
(Поль Верлен)*

Дикий агрус достиг
Під небом Верлена
Серед лісу зелених рук,
Що тягнуться жаданням доторку:
Доторку Порожнечі.
Терпкі і кислі
Зелені ягоди дикого агрусу
Біля стежки босої німфи –
Подруги Пана – вічно сумної Ехо,
Що чекає на крик – крик чорноптаха.
На стежі лісовій – стежі Персефони –
Кам'яній і колючій –
Наче справді судилось їй
Прикрашатися диким агрусом
І ожиною марних мрій
Грають виставу Есхіла
Сумні кентаври з очима волівими
І наяди фрігійського водограю –
Холодного – бо все охолело:
І слова, і голос, і навіть сліди козлоного:
В театрі без глядачів:
Хочуть сказати нам – прозорим,
Що все минає, все, навіть темрява,
А ви думали лише літо.
Хочуть сказати
Що всі люди вміють літати
Тільки забули про це ненароком
(Згадав колись тесля Дедал –
Даремно).
А я збираю плоди дикого агрусу –
Кислі ягоди Порожнечі.

На струнах

*«На струнах роялю порожнього
Павуки-акробати...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

На струнах,
Яких давно не торкалися пальці
Ні старого музики
З сивою бородою невідомого,
Що в синіх венах минулого,
Ні юної шанувальниці Діоніса,
Якій пасувала би арфа,
А не чорний рояль –
Гість з потойбічного,
Страшний свідок
Мертвих поетів звуків,
Душі яких розчинились в Синяві.
На цих струнах
Живуть музики тиші –
Восьмилапі поціновувачі гемолімфи,
Що грають мелодії нечутні нам,
Не чутні вухастим стрибунам,
Не чутні шкірястим літунам,
Не чутні ловцям сірих мишей.
На своїх шовкових струнах вони
Слухають музику Ночі –
Ноктюрни сірих метеликів,
Шепіт липкої темряви.
На струнах,
Які замовкли – хто зна чи назавжди,
Які зроблені з бронзи –
Металу яскравого Сонця
І голосистих бджіл степу.
На цих струнах живуть
Восьмиокі Арахни –
Колишні красуні, колишні ткалі
Візерунків буття веселого.
Струни часів бронзи
Мовчать.

Монолог скрипки

*«Б'є в рамена засмагли
Метеликів чорна згряя
Білі змії туману
Сліди замітають...»
(Федеріко Ґарсія Лорка)*

Не турбуйте мене,
Коли граю я на залізній скрипці
Фатальне соло
Лише для слухача одного
Під небом світанків і синяви –
Під оцим куполом вічності,
Під білими хмарами сну,
Над жовтими кульбабами яви.
Не турбуйте мене,
Коли я стискаю залізну скрипку
Напередодні акорду короткого
Затамувавши подих,
Обережно торкаючись пальцем
Струни сталеві.
Мою фугу почує
Слухач – по той бік,
По той бік поля квітучого –
Неораного, несіяного, незнаного
Нами. Мною –
Дивака-музики на ймення Харон.
Не турбуйте мене:
Замість нот збирані зерна нірвани
Бережу паче пастор
Береже овечок чорних і білих
З якими Судний День зустріти мріє –
Там – де небо цілує озеро:
Воду меотів.
Не турбуйте мене –
Скрипаля бронзових нот
Дзвінких і легких як Сонце
Коли перед концертом –
Перед коротким соло
Перед фугою нашого часу
Я одягаю фрак –
Кольору трави і землі –
Таки нашої.

Музика мовчання

*«Про те, як тріщать цикади
І маки цвітуть – ми знаємо,
Самі ж в глибокому схроні
На арфі без струн граємо...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Лицарям Місячного Сяйва та Горобиних Ночей

У глибинах глини, у нутрощах скель,
Під корінням старезних дерев,
Що снять ароматом конвалій Неба
Ми вирили схрони – глибокі, наче колодязі,
Тихі, наче птах світанку опівночі.
Ми чекаємо слушного часу,
Граємо на різблених арфах –
Арфах без струн.
Ми граємо музику тиші,
Співаємо пісні мовчання –
Тут, в глибинах землі.
Нас чують тільки корені –
Підземні руки столітніх буків
І ясенів синього вечора –
Нашу пісню мовчання.
Нам сняться сни про майбутнє –
Сонячне, як червнева шипшина
І високе, як Вега у липні,
Сни про країну загірну,
Про Землю Майбутнього –
Нам – мрійникам лісу,
Шукачам незримого і невідомого,
Нам – прочанам таємного,
Лицарям сяйва Місяця.

А десь на поверхні зеленотравній
Серед лісу тінявого і яглицевого
Бродять люди босоніж
І дослухаються –
Вухом до землі вологої тулячись,
Хочуть почути музику –
Музику нашої тиші.

Рибалки

*«Каміння спить, і пси лежать дрімотні.
Ах, ніч сумна, як ночі ті скорботні,
що ждуть, щоб ранок повернувся назад...»
(Райнер М. Рільке)*

Тим, хто розмальовував глеки. Щиро.

Рибалки ловили осетра,
А витягли камінь –
З нутра Бористену –
З ріки верболозів і чапель.

Рибалки ладнали човен –
Смолили йому боки
І дерев'яне черево.
Аж бачать, а то Місяць,
Який пливе по Небу
Глиняних снів землеробів.
Взяли вони отой камінь –
Округлий, як все минуле
(Чи то не камінь, а серце,
Що давно скам'яніло,
Бо втратило сподівання),
І потягли на гору,
Де якісь диваки палили
Свої солом'яні хати,
Щоб ніколи не згадувати
Про те, що сподівалось,
Про те, що мріялось,
І про що малювалось
На глиняних глечиках,
На дерев'яних снах
І солом'яних платтях
Чужих наречених.

Рибалки ладнали сіті
Для риби на ймення сонце,
А бачать, що то одяг
Для них –
Жебраків і відлюдників.

Твій дім

*«Я також, згадай-но,
Пиловбрана, прилетів сюди
Журавлем...»*

(Пауль Целан)

Твій дім стоїть
У Кварталі Латинському,
В синьоокій Лютеції
У кам'яному Парижі –
Серед міста, в якому немає
Жодної барокової кам'яниці,
Твій дім (наче сірий кляштор)
Бовваніє темним опудалом
На березі Сени –
Ріки непрозорого часу,
В якій Франсуа ловив пічкурів –
Отой, що Війон –
Отой, що розбійник і злодій,
Гравець у слова і майстер ножів.

Твій дім серед міста
Нечесаних галів,
Безхатюк-вагантів,
Що діжку нечемних пісень
Жбурнули в пивницю.
А з вікна визирає Бодлер,
І щось там про осінь
Холодну і сіру.

Твій дім серед міста,
Де жоден дивак
Залізною вежею небо не ранив.
Ти в місті живеш,
Де ніхто не палив ще на площі
Магістра лицарів Храму,
Де ніхто не пірнав
У потік каламутний
З моста Мірабо,
Поставивши крапку
В сумному вірші про любов.

.....
Я бавлюсь словами в тюрмі –
У тюрмі почуттів –
У в'язниці людей.
Прилетів журавлем ненароком
У місто твоє
Оточене мурами слів
І полечу горобцем
Або подихом вітру
У передмістя:
Шукати сліди на воді.

Сумний балаган

*«... І поставив я в серці
Невеселого жарту
Балаган без акторів
На ярмарку жаху...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

У моєму серці
Театр акторів-безхаток
Балаган вистав моторошних,
Де Гамлету прострілили серце
Зі снайперської гвинтівки.
У балагані отому Гвідо
Пише слова сажею
На сторінках світанку осені:
І то все сценарії
Вистави про безнадію,
Де Арлекін-самогубець
Вкорочує сумну п'єсу пташину
Безглуздим своїм вчинком
Плямистого шпака-пересмішника.
У серці моєму паяци
Жарти свої невеселі
Вигукують в порожнечу,
А світляки ліхтарики
Запалюють за кулісами
Бо в темряві нашого часу
Оту виставу страшну,
Оцю комедію моторошну
Ніхто би не міг побачити,
Якби ніч отак совою глипала
В душу кожного перехожого.
Отого і запалюють:
Засвічують – ніби плачуть:
Не сльозами, а жмутком променів.
У виставах мого балагану
На порозі Бетельгейзе глядачкою,
А скрипаль виграє мелодію
Без струн у тиші такій – небувалій...

Фарби для Місяця

*«... А Місяць цієї ночі,
Як на горі осліпнув
І купив у Смерті
Фарбу вихору й попелу...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Я купляю в крамницях Леванту
У чорновбраного Яго –
Меланхлена венеціанського –
Старого слуги Республіки
Фарби для білого Місяця –
Посліплого свідка містерій,
Німого аптекаря і алхіміка,
Що дарував трунок
Кожному коханцю Музи –
Хворої діви Евтерпи.
Куплю трохи фарби
(Нехай навіть він не бачить)
Розмалюю його кольорами:
Кольорами циклону Атлантики:
Ненароком всі зрозуміють
Під Небом таким невдячним,
Байдужим п'янкої офіри,
Що ночі у нас сині – у нас –
Пілігримів Півдня –
Коли в зеніті Вега –
Зірка надії останньої
Божевільної жінки Пандори –
Першої серед рівних.
Позичу в водяника Дожа –
Отого, володаря моря,
Меланхоліка Бартоломео*
Три дукати для чорної фарби –
Фарби нестримної бурі,
Фарби весняного відчаю,
Фарби таємної мудрості –
Намалюю на Місяці плями –
На чолі сліпого Пророка.

Примітки:

* - Бартоломео Граденіго (1259 – 1342) – хто ж іще... Якщо вже кидати обручку в лагуну – то тільки йому.

Ще примітки: читайте на дозвіллі «Історію Венеції» - це повчально і так по весняному модерново. Це краще, аніж ловити в Адріатиці пічкурів. А ви ще питаєте, чому над храмом Темпіо Малатестіано так безнадійно світить місяць... Та оте солоне містечко то не маленький Рим – то загублена полотняна торба святого Маріно.

Вільні століття

*«І з кучерявими багряними богами
Я поруч плив у ті століття вільні...»*

(В. Н.)

Епоха синіми пролісками
Проростає крізь зотліле листя віків,
Століття намистом бурштиновим
На шию веселих богів:
Віщує епоху Свободи
Сміючись сопілкар Сонце.
Боги свої кучері
Миють у водоспадах часу,
Люди-птахи
У країні своїй загірній
Дзьобають замість зерен
Кванти жовтого світла.
Епоха Свободи
Проростає білим підсніжником
З-під важкої землі вічності,
Вухастим зайцем стрибає
Запашною долиною рясту –
Рясту пориву нестримності,
Гордим оленем крокує
Лісом прозорим пробудження.

Століття Свободи
Співають бадьорі боги:
Молодими тілами кольору бронзи
Славлять нову весну
Танцями вітру квітів.

Самотній вогонь

*«Серед пустелі
Я бачив вогонь!»*

(Накахара Тоя)

Ті, хто розпалив вогонь
Серед моря каміння,
Серед океану піску –
Просто сумні пілігрими:
Такі ж шотландці –
Сторожі голих пагорбів
Як лицар початку,
Який не знав,
Чим усе завершиться,
Точніше, знав, але
Не хотів нікому сказати,
Бо стати пророком
Було нестерпно.
Дим у зимовому небі
Гіркіший за віскі з острова Торі.
Немає дороги зворотньої
З цієї пустелі самотності,
Де замість снігу
Падає взимку пісок,
А небо - кольору ртуті,
І люди ховають обличчя
У сховок тканини грубої,
Тканої з шерсті верблюдів.
Повелитель поганих доріг
Шепотів мені про порожні колодязі,
Про Срібну Ріку
Вздвж якої блукати й блукати,
Куди – невідомо.
Шепочу сутри
З іменем Будди Майбутнього
І мислю:
Я ще живий!

Зимові гуси

*«До тих, хто іде
І до тих, хто лишається
Прилітають гуси...»
(Нацуме Сосекі)*

У місті
В якому ніколи не було трамваїв
Я йду вздовж неіснуючої колії,
На вулиці, де зима заморозила душі,
Марно виглядаю зимових гусей
Білих, як сніг Країни Ведмедиці.
Вони прилітають тільки опівночі
Тихо, наче здивовані сови
І гелгочуть нечутно
Про великі холодні озера
Повні сріблястої риби.
Прилітають
Лише до самотніх поетів –
Лише до самотніх.
Було темно
На вулицях Зимового Міста
Спали в своїх домівках
Перехожі й пожежники,
Щурі і коти, водовози і злодії,
Кати і повії, аптекарі й пекарі.
Не спав лише Сторож Снів
Моторошних і смішних,
Сірих і кольорових:
Снів, які загубили мертві
І назбирали живі
У своїх хворобливих мареннях.
Сторож Снів – такий безпритульний –
Блукав з ліхтарем
Під чужими вікнами:
Вікнами снів.
А я виглядав зимових гусей,
Знав, що вони прилетять:
Якщо не до мене, то конче до когось.
Знав.

Дикі вишні

*«Росисте гроно винограду
Під вечір потягне лисиця...»
(Сімадзакі Тосон)*

Коли вітер прийшов
у міста катарів
Дикі вишні достигли
в садах Провансу.
Коли осінь фарбує
пастеллю П'ємонт
Перевалом журби
йдуть та йдуть савойяри.
Альбігойці збирають зерно
в глеки порожні віри,
На сторінках старої Біблії
на полях намальовано:
Чи то люди, чи звірі.

На землях старого кляштору
виноградники та переліг,
Сонце дозрілим яблуком
козлоногому Пану до ніг,
Чорні вівці слухають Кальвіна –
дерев'яним пророком млин.
Було б у цих селах весело
але безнадія і сплін.
Савойяри несуть туман
у торбах сірих містралю,
Хто і навіщо гіркі слова
сіяв у глину краю?
Цього, оцього, де фіги й мигдаль
цвітуть, як завше, весною
Буде, буде косити чума:
людей бо нині – як гною.
А дикі вишні достигли таки
у левадах Провансу зелених,
Присмак гіркий чергової війни
чорною сіллю у венах.

Діти варварів

*«Коли сходить Місяць
Дзвони німіють,
І відкриваються стежі
Серед дрімучих хащів...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Босоногі мешканці лісу
Збирають білі камінчики –
Округлі, як яйця птахів –
Отих, що розтанули в небі –
Синьому, наче сни форелі:
На руїнах гнилих імперій
Мурують нові світи:
Заново. Від самого початку.
Синьоокі діти півночі
Рудочубі – малюють на шкірі
Відшліфованій сімома вітрами
Знаки казкової вічності.
Хтось там новим апостолом
Віщує їм про прийдешнє,
Хтось дарує їм віру
Принесену в козячій торбі –
Дірявішій за епоху.
А хтось декламує Євангеліє
Демосфеном з палаючим поглядом –
Їм – дітям простору,
Онукам Борея нестримного,
Їм – людям вогню.
І там – на руїнах імперій
Огидних, як все рабське
Діти північних варварів
Співають пеан про високе,
Про чисте, прозоре і вільне.
Діти моря і лісу,
Вітру і хвиль високих,
Володарі довгих мечів
На руїнах потворних імперій
Зорали нову ниву
І сіють тверді зерна
Жита – хліба майбутнього.

Світ, якого нема

«Відходить Місяць

Косим вітрилом

Сагайдаки повні

Ранкової роси...»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Світ, якого немає

Зобразив нам художник літер,
Що бачить слова кольоровими,

А життя вічною мандрівкою
Звивистою стежиною спогадів

З одного туману до іншого
Через один брід намулистий
До іншого мокряку волячого.

Отого світу немає –

Отого запашного, яскравого,

А ми все міркуємо,

Чи то був він насправді,

А чи його вигадали,

І тішимося своєю фантазією

Ми – сіровбрані філософи буднів,

Як тішуться очкасті метелики

Солодкою весняною квіткою.

Світ, який зник наче тінь

У ніч горобину,

Зник, наче крапля

Дощавого дня падолисту,

Як крижана пелюстка

Серед зими мовчання білого.

Світ, про який ми мріємо,

Світ, що голкою в серце,

Світ, який помічає в дзеркалі дня,

Світ, якого нема.

Джмелі

«Далекий шлях, а часу в нас так мало!»

(Франческо Петрарка)

Ми думали, що життя – це книга,
А це лише вервечка
Уламків часопростору
Нанизаних на нитку почуттів.
Вервечка, що тягнеться в темряву,
Яку перебирають пошерхлі пальці
Гончара, що майструє тіла
З липкої жовтої глини
Та прозорої води часу
(як легко вдивляться в майбутнє!),
Ліпить собі іграшки – персонажів театру лялькового.
Вони грають йому смішну виставу
Про те, що смерть неминуча,
Грають і розбиваються,
Руйнуються
На порох сухий,
На пил під ногами босими
(Черевики давно загублені,
Бо набридло їх витирати
Від пилу зірок
Килимком під дверима Всесвіту).
Пошійте хтось завісу смугасту –
Треба ж цій драмі антракт
Хоч інколи влаштовувати,
Щоб ляльки могли усвідомити,
Що сценарій мелодрами глиняної
Написано сірими чорнилами,
Пером крила чорного крука,
Що дзьобав падло
Мертвого тіла Галактики.
А коло гончарне все крутиться,
Глину руки старезні місяць,
У променях злих зірок
Нові іграшки-пищики випалюються...

А над квітами гоґодзів
Гудять джмелі волохаті:
Сторожі запашної неплинності,
Вартові нових хвилин нетлінності.
Слухайте їх гомін прозорокрилий –
Може тоді щось втямите,
Перш ніж сховають вас
У ящик тисовий
Для глиняних іграшок-пищиків
Струганий.

Темні слова

*«Написані темні слова
Абеткою яких заграви?»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Темні слова
Зустрічаються в кожній книзі –
Навіть у світлій, що наче промені на воді:
Навіть в такій.
Слова написані темрявою:
Для чого, кому, навіщо?
Слова темні, як ніч.
Темні, як наші часи.
Чи то оті – часи лангобардів –
Русявих людей заліза,
Довгобородих зайд
До країв стиглого винограду
(А на краю дерев'яного столу
Ніж
Яким різати хліб
І запивати його вином).
До моїх черевиків-апостолів
Пришиті підшви
Шевцем косооком на ймення Сонце.
Але навіть він – золотонитковий
Має темні слова
Написані літерами заграви.
Не нашої.
Не доброї і лагідної – а тої –
Заграви пустелі духу.
Темними словами написана книга,
Яку дарував мені поет божевільний
Давно розстріляний
У якомусь підвалі
Будинку бетонного
Проклятого Богом міста –
Міста Вічної Ночі.
Нічого не лишається
На сторінках книгу піску.
Тільки слова
Тільки темні слова
Тільки слова непрозорої Тьми
Будуть звучати
Коли не стане нас...

Сліди золотого лева

*«Люб'язний Орсо, вашому коню
Арканом можна наказати: «Стій!»
Та хто полонить дух, що рветься в бій
Цураючись безчестя, як вогню?»
(Франческо Петрарка)*

Сліди золотого лева
На піску, який залишила ріка,
Загубила, наче коштовний непотріб,
Чи то як зерна Вітчизни майбутньої:
Нам на спомин
На згадку – лише одну,
Випадкову.
Тінь від його гриви
На воді світло-синій
На воді плинній
Воді, де живуть русалки,
Що плетуть собі прядиво
Наших снів.
А в снах – наче в дійсності,
Наче сон – то не вигадка,
Ми йдемо слідами лева,
Вдягаємо одяг з криці,
Вдягаєм залізні сорочки,
Взуваєм залізні чоботи,
Йдемо шляхом нескінченним
І слухаєм стукіт копит
Комоней гордого князя,
Що мечем здобував волю
І все сліди шукаємо
Золотого небесного лева
У снах,
 у снах,
 у снах...
 Тільки у снах...

Той, хто з тобою

*«Вона іде шляхами пілігрима
Крізь біль і сум, крізь темряву ночей...»
(Вільям Шекспір)*

Мені говорили,
Що в цьому місті зітхань
Надто багато води каламутної
Але це прозора Венеція –
Місто заброд-венетів,
Тінь на солоній воді
Тінь Аквілеї пишної,
Побічне дитя козопаса Аттіли,
Золоте яблуко, що раптом упало
На хвилі піняві лагуни
З дерева мідноступих цезарів,
Яке трусили немиті гуни
Годовані молоком овечим –
Діти без'язикового пастуха Місяця.
Мені говорили,
Мені – марнослову і чорнокнижнику,
Що тут забагато човнів дерев'яних,
А це просто легенькі тріски
Зі скрині святого Марка –
Босоногого дивака-апостола,
Що витесував колючі істини
З гілок запашних оливи квітучої.
Мені говорили,
Що тут забагато голодранців рибалок,
А то лише орачі неозорого моря,
Шукачі сріблястих знаків лускатих
Серед намулу, серед піску, серед минушого
Серед трави морської,
Яку збирай – не збирай,
А все марно. А все ні до чого.
Мені говорили,
Що то пухнаста киця –
Кам'яна, але не тутешня,
А то лев крилатий,
Сторож кришталевого завтра,
Що гортає сторінки Книги,
Де хтось очеретиною писав літери,
Замість чорнильниці мушлю
Ладнаючи...

Коли осінь глуха
Коли падолист –
Дихаю його холодною сирістю
Як дихали венети
Вітром зимової Адріатики.

Прядиво

*«Тьмянний місяць. Туман на квіти
Ледве помітне кинув прядиво...»
(Лі Юй)*

Та це не буття – це прядиво:
Плетиво ниток Порожнечі.
Я думав, що це заметіль листя –
Золотого, як мої спогади
Про кожне дерево недоречне,
А це лише забутий апокриф
Італійської дощавої осені,
Неаполітанського падолисту,
Нетутешнього, наче Данте,
Що заблукав у степах Сарматії,
Замість подорожі зі свічкою
У Тартар негостинний.
Я думав, що це осінній вітер
Холодний як і все навколо,
А це еретик з постоломи дірявими –
Втікач з країни теплої
Гаїв олеандрових та помаранчевих
До країни вічного холоду.
А я собі гортаю й гортаю
Сторінки сього апокрифу,
Читаю фрази давно заборонені,
Вдивляюсь у літери готичні осені
І думаю – та то ж не життя,
А прядиво ниток Порожнечі...

Сон серця

*«Побачило зимових сутінок просторість –
Заснуло серце...»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

Моє серце горнулось
До білих зимових метеликів
Які прилітали
На червону відмітину
Серед білої порожнечі,
Яких приносив до теплого поштовху
Холодний грудневий вітер.
Моє серце шукало
Хоч трохи тепла серед холоду
Серед квітів морозу
І подихів сивих хмар.
Моє серце безхатьком-собакою
Блукало манівцями міста чужого
Кам'яного – з вікнами-більмами
І бачило сни: такі ж кольорові,
Такі ж теплі і вітряні
(Легкий бриз океану)
Як острів загублений в порожнечі
Порожнечі нашого світу:
Моє серце бачило сни.
Серед безодні самотності,
Серед Ніщо майбутнього,
Серед ночі вічної й нетутешньої
Моє серце бачило сни:
Наповнених світлом сумного Сонця,
Наповнених квітами дивними,
Наповнених синявою –
Бачило сни...

Дорога: нічого не втрачено

*«Ілюзія – це повія
Яку бачиш у позолоті,
Що покриває вечір
І вмирає при народженні дня...»
(Іріа Лопес)*

У сірому світі хворих ілюзій
Губаті люди торгують дір'явими душами
Від обіду до загуслого вечора:
Три крейцери за оцю – заштопану,
Яку везли на панцирі сталеві черепахи
Від міста ляпасів до селища митників
(Одна хата Матвія, але порожня,
Назавжди кинута, як сліпа ящірка).
А ви збираєте у телячу калитку
Кавалки потріпаних слів-ілюзій:
Порізаних ножицями сліпого часу
На дрібненькі кавалки буття прозорого –
Того – данського, про яке принц марив.
А вздовж дороги постаті – якщо не тіні,
То вигадки – продажні кволі ілюзії,
Які так навіювали, про які так щебетали
Маги в кудлатих хітонах і кольорових шатах.
У когось лишається
Лише вона – продажна повія ілюзія
Замість кухарки та музи,
Замість гімнастики і надії на вічність
Замість
Просто нікчемна ілюзія...
І лише вітер – холодний осінній вітер
Шепоче всім і кожному:
«Нічого не втрачено!»

Виноград стиглої осені

*«Починається плач гітари
Розбивається чаша ранку...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Жовтень кульгавим грішником
Шкандибає до храму старих єретиків
Білих друїдів забутої секти
Катарів з міста Альбі –
Виноградарів сизих ягід
Знавців давнього трунку –
Напою шаленства тракійців.
Жовтень королем позолоти
Катом в плащі розкішному
Стріляє мені в скроню.
Жовтень – німий свідок
Осені патріарха.
У кишені напхано листя –
Того – кленового, того – повного барв,
А жмені повні каштанів –
Гірких горіхів майбутнього,
Твердих як іспанські кулі
Грабіжника злого Пісарро.
А мені долати стежини
Кам'яних і чужих Піренеїв
У пам'яті тільки етюди
Невдахи й вигнанця Пікассо.
Не чекайте від мене мовчання,
Не чекайте від мене образи,
Чекайте від мене помсти
Коли жовтень злим танцюристом
Стріляє мені в скроню –
Так наче я не прочанин,
А божевільний гідальго,
Вершник німої осені...

Будинок з химерами

*«Вечір одягнувся холодом
Щоб не втратити шлях...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Я зачиняю двері –
Важкі тисові двері
Ковані кімерійським залізом –
Металом довгих мечів.
Я зачиняю двері
Будинку вічної темряви,
Де живуть кам'яні потвори
Вигадані галицьким Квазімодо,
Горбатим львівським Гобсеком,
Кульгавим доктором Фаустом
З Пекарської –
Недбалого передмістя,
Вулиці охайних мулярів –
Отих, що вільні.
Всюди, навіть у Вільно Вітовта.
Я зачиняю двері
Вдягнувши залізні пальчатки
Давно померлого лицаря,
Якого чомусь називали катом,
Може за сірі очі,
Може за хриплий голос,
Може за те, що писав сонети
І багато вигадував
Історій про свого меча дворучного
Якого називали Трояном –
Чому – невідомо.
Я зачиняю двері
В будинок, де в кожній кімнаті
Портрети сліпих володарів
Снять про минуле –
Таке ж страшне як кульбабове поле
З чумними могильниками.
Я зачиняю двері
Коли гасне все світло:
І там – на Небі,
І тут – у вікнах,
Бо лойові свічки Ігнатія Лойоли
Перетворюються на клепсидри,
Які ковтають час наче сови
Поглинають волохатих пискляток.
Я малюю на вогких стінах
Будинку з химерами
Знаки ночі і темряви
І пишу готичними літерами:
«Eterna noctis».

Стежка-ніж

*«А ще творити квітники
Майстер був рідкісний
І будувати з тиші
Альтанки...»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

Стежка, на якій кроків не чути
А лише шепіт
Слова неясні, незрозумілі,
Звуки стихли
І знову – мовчання.
Стежка, яка не веде нікуди,
Навіть у хащі,
Навіть у нетрі,
Навіть у сирість вертеби,
Навіть туди.
Стежка, якою мусить блукати
Кожен прочанин чи подорожній,
Кожен їжак з думками-колючками,
Кожен вухань з хвостом-епіграфом
Чи то епітафією для всіх несміливих,
З тонким скляним серцем для вина черленого:
З серцем-мішенню,
Кожен гризун з зубами репліками,
Кожен мисливець з ножом правди,
Кожен, хто заблукав
З торбою повною часу,
Повною днів, років, століть
Епох і тисячоліть,
Кожен сумний босоногий
Мусить ходити колами,
Вертатися до сухого дерева –
Щоразу, аж доки не зверне обабіч –
На стежку, що веде у Ніщо.
Стежка, на якій ніколи трава не виросте,
Навіть блекота отруйна,
Навіть нетреба колюча,
Навіть звіробій-кат,
Навіть лунарія забуття
Не проросте з отого от шляху битого,
Розбитого й проклятого.
Стежка, яку ніколи не споглядає Місяць –
Цей підсліпкуватий забудько,
Цей заброда ґотичної тьми.

Мох

*«Давно вже замшіли
Руїни моєї хати...»*

(Лі Бо)

У башту моєї пам'яті
Туди - на горішній поверх:
Отій, що під самим Небом,
Отій, з великими вікнами,
Які ледве зранку прочиниш –
Крізь отвір повзуть хмари
Бавовною білого сну
У цю кам'яну башту,
В кімнату з холодними стінами
Заходить старий мох
Гостем чужим і непрошеним,
Кульгавим онуком гуна,
Босоногим вершником
Кам'яних комоней зречення.
Руїни замшілі
Замку моєї свідомості
Темніють у сутінках
Старої бабусі Європи
Очима почвар готичних,
Блимають на рівнині
Отій, що внизу під Місяцем,
Отій, з ялівцем колючим,
Який гірчить не сьогодні
Плодами своїми смолистими.
І цей стрий зайда, блукалець-безхатько
Зелений свідок таємного
Дарує мені тишу,
Заперечує книгу «завтра».

Порожнє Небо

*«Птахи співають, плаче соловей,
Але долини вкриті ще туманом...»
(Франческо Петрарка)*

Відлітають ластівки –
Чорно-білі знаки апокрифів,
У синьому Небі стає порожньо
У цьому високому Небі Конфуція –
Жебрака нещасного царства У.
Стає в блакиті так пусто й незатишно,
Наче на другий день творіння,
Коли Бог бадьорий
Створив Ніщо.

Покидають нас ластівки
І хто зна чи повернуться,
Лишаються круки –
Свідки вічного тліну
На кронах дерев скорботи,
На землі, що не зорана
Плугом святого оновлення
(Нехай і осіннього) –
Залізним зубом змін.

Полишають нас ластівки
Одних в країні зажуреній,
Сиротами під деревами смутку.
Лишаються з нами
Окрім граків-філософів:
Дітей старого Сократа
Горобці буденної сірості
Веселитись своїм цвірінь,
Коли хоч в петлю, хоч з мосту в вир,
Коли в цій елегії поля –
Спаленої ниви майбутнього –
Холодної і сухої: соломою спогадів
Застелено долівку дому,
Нашого – де ми чужі,
Хати, де нас нема,
Бо ми журавлі
Країни, де немає озер.

Відлітають ластівки –
Чорні крапки
Книги Високого Неба,
Маленькі постскриптуми
До згорнутих рукописів Шляху,

Що так просякли олією часу –
Важкого, як тосканське олово.

Відлітають ластівки,
А в мене в долоні
Рожевий журавель з торбою:
Чорною, наче ніч Фоми-апостола,
Що лишив нам Євангеліє,
Що досі за сьома печатками.

Тільки мовчання

*«... Судилось так – вгамовуючи спрагу,
З одного джерела життя
Нектар з отрутою змішаний я п'ю...»
(Франческо Петрарка)*

Не кажіть мені нічого про крейцери,
Які ховають у своїх волохатих сумках
Кенгуру – громадяни держави незайманості,
Мовчіть про сліди на воді,
Які лишає своїми лапами
Вухатий звір Сіріус.

Не кажіть мені про королів Гімалаїв –
Білої країни вічної тиші –
Їм затісні їхні мідні корони:
Не для таких черепів мовчання ковані.
Хто вчив їх тримати молоти
У кузні одвічного Агні-хотара –
Посланця до ласих богів-дармоїдів?

Не кажіть мені про око
Лисого розбійника Неба:
Надто хиже воно й невблаганне,
Надто сині його зіниці,
Надто рідко воно дощем плакало
Над землею, що давно висохла
Від сподівань гарячих і марних.

Не кажіть мені про Золотий Вік –
Я досі з чорнозему викопую
Його уламки блискучі
І несучу їх на торжище –
До лісу жадібних липких пальців.

Про любов

«Я вірив у рядки, що сповнені вогнем...»

(Франческо Петрарка)

Коли за вікном зелене Сонце
Грає в покер з божевільними шкіперами
Намальованого моря заграви
Насміхаючись над доведеними теоремами
(Наче громадив їх не Евклід, а Нерон),
Келих волошкового трунку
Поля, яке орали тарпанами та турами
Жовтооки сивобороді зайди –
Такі ж заброди, як граф Каліостро,
П'є молодик-пастух сопілкар,
Що так схожий на Оноре Мірабо,
Що димить люлькою-любною з червоного дерева –
Такою самою як в Шарля Моріса де Талейрана –
Капелана всіх заспокоєних,
Капітана всіх хуторянських писарів.

Коли за дверима срібний флорин Місяця
Ховає в калитку воловошкіряну
Тьма-єретичка: ворожка й шахрайка,
Босорканя порожніх рук і порожньої хати,
Виходить на поверхню ставка-ристалища
Срібнолускатий лицар-страховисько –
Требник і митар сліпих зірок –
Дітей старого сухотника Зевса,
Ми збираємо зашморги лісових стежок
Аби не втрапив до них романтик заєць –
Друг всіх пстругів та опришків,
Вартовий подвійної чаші,
Сторож жертovníка північного вітру –
Шамана, що накликає дощ
Коли порожньо: що в Небі, а що на тверді.

Коли за димарем тільки Небо
І жодного птаха, жодного жайвора
Ми зітхаємо і сумуємо:
А чому ж так синьо,
А чому ж так порожньо,
А чому ж так високо,
А чому ж так хочеться
Небуття.

Колісниця Сонця

*«Зітхаю, наче листям шелестить
Журливий вітер...»*

(Франческо Петрарка)

Моя муза зеленоока
Явилась мені серед лісу Данте,
Серед листяних хащів
Над якими неслась в Океан
Колісниця шаленого Сонця.

Моя муза зеленоока
Сонетом сумного Петрарки
Співала мені про вечір,
Коли всі кольори гаснуть:
Навіть кольори стокроток –
Квітів Гасконі й Тулузи:
Сутінок альбігойців.

Моя муза зеленоока
Біля стежок оленів
Дарувала мені одкровення,
Таїну води і повітря,
Дарувала мені вічність,
Розказала мені про безсмертя
Тіла мого космічного
І духу мого невагомого.

Моя муза зеленоока
Блукала серед туману
Серед дерев колючих
Давніх, як оці гори,
Поринала в ріки холодні
Ступала ногами босими
На каміння круглі й гладенькі.

Моя музо зеленоока!
Де блукаєш ти нині,
В яких краях незнаних
Шукати мені сліди
Твоїх тендітних ніг...

Ніч-безвихідь

*«... Але ніч-безвихідь а Місяць хворий
І тільки сова кричить
Їй не спиться в пільмі...»*

(Гійом Аполлінер)

Лишається тільки самотність:
Там – на денці келиха,
Лишається тільки журба
У темному замку ночі,
Де ніхто не запалить свічку –
Ніхто – навіть сірий пугач,
Де ніхто не зазирає в вікна:
Ніхто, навіть Місяць.
Лишається тільки мовчання –
Густе, як пільма колодязя
З якого ніхто не черпає воду:
Навіть черепахи
Забули про його існування,
Саме ті черепахи,
Що несли на панцирах знаки:
Знаки холодної сув'язі
Пори, коли все завмерло.
У пільмі – густій як інферно,
Чужинецькій, як сингулярність
Мурую коло води стіни –
Твердиню сірого каменю,
Незриму в цій безпросвітності,
Шукаю поглядом хмари:
Білі, як небесне морозиво,
Але бачу тільки пільму,
І жодної зірки:
Жодної, навіть колючої,
Навіть невдахи Сіріуса –
Світила собачих часів
Нема.
Тільки пільма...

Замість скрипки

*«Глухий скрипаль я граю на струнах дощу...»
(Гійом Аполлінер)*

Замість скрипки
У мене нині похмурий день:
Травневий мокряк
(Краще б злива).
Колись була в мене скрипка залізна,
Нині нота – одна – трохи іржава,
З гострим краєм,
Важка як Смерть,
Недоречна як все.
Замість музики
У мене нині сирість:
Вода на траві,
Вода на землі,
Вода в повітрі.
Крап.
Колись я місив болото
І мріяв просушити плямистий одяг,
Нині ховаюсь під парасолю –
Чорну як хмара,
Як небо вночі, як діра в часопросторі.
Як.
Граю мелодію, яку ніхто не почує.
Повторюю звуки, які виснуть в повітрі:
З них збудують собі музей кохання
Мокрі горобці.

Розчинення

*«... Незабаром розчиниться в просторі
Пам'ять моя...»*

(Гійом Аполлінер)

Він називав її Лу
І просив не шкодувати про забуття,
А для мене ці звуки
Ця сукупність літер
Зовсім не імено кралі
Яскравого плаття
І паризької зачіски,
Це назва царства вузькооких людей,
Де жив бородатий філософ.
А ще чомусь згадуються птахи
З рожевим пір'ям
І журавлі,
Які сідають на руки
На долоні – як спогади
На дроти пам'яті.
Дивак Гійом –
Він так само глухнув від канонади,
Так само мислив квітами мигдалю,
Коли навколо був тільки бруд бліндажів
І в'язке болото шанців,
І бачив якусь красу
В чорних миттєвих квітах вибухів,
Так само думав, що не повернеться:
Цей дивак – менестрель моста Мірабо.
А я співаю про міст над Бистрицею,
Теж не знаю, чому я ще є,
Теж не знаю, чому так все минає,
Але спогади... Спогади...
Невже вони розчиняться
В порожнечі Ніщо?

Спогади зникли

*«Входить сонце в бурштин заграви
Наче кісточка в абрикос...»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

Благодатний дощ змив спогади,
Як змиває згряя метеоритів
Темряву ями Неба –
Такого ж бездонного,
Як майбутнє,
Як сам Час – незачесаний старець,
Першонароджений біловбраний.
Благодатний дощ змив спогади –
Пам'ять перетворилася
На чисту сторінку,
Де жодного слова
Не написано про перші юнацькі захоплення.
Дощ, який все змиває,
Все оновлює, все робить чистим,
Як листок Китайського майстра,
Який тільки мислить,
Які ієрогліфи написати,
Який навіть не почав розтирати туш,
Який не має картини навіть в уяві.
Після дощу – особливо цього – літнього
Все так прозоро
Наче в краплі води.
Ось так і живу – без спогадів
Про сумне минуле своє...
Сьогодні. Серед дощу. Майбутнє!

Дож

*«Іриси зів'януть ледве
Торкнеться їх голос мій
Заплямлений кров'ю заграви...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Іриси – квіти веселки,
Сині квіти босоногих арфістів
В'януть в солоній Італії
На квітнику дожа –
Незачесаного Франческо
На дикому квітнику неохайному,
Що сам собі виріс обабіч
Виноградника важких сонетів,
Біля розтщених діжок,
Біля старої халупи –
Помешкання бородатого сторожа
Шевця зашкарублених постолів Сонця
І кравця білої свити Місяця.
Обабіч.
Метелики зі сумними очима
І крилами кольору флорентійського оксамиту
(Три флорини для монаха,
Три флорини для жебрачки,
Три флорини для опудала –
Усього дев'ять)
Очікують п'янкої осені –
Осені дивака Петрарки.
А вона все не йде,
А вона все не вірить,
А вона все комизиться
(Наче не матрона вона, а діва –
Артеміда лісу оленів.)
Я хотів побачити човен –
Той самий, зі скляною чашею,
Той самий – без вітрила і якоря,
Що зробили з старої газети,
Чавунної, як і все ренесансне.
Хотів лише побачити,
Але де там...

Мета

«Для туманів світанку

Вони народились...»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Кохана, нас омивала вода
Холодна й прозора
Ріки, що падала з гір
Донизу –
У безодню людського духу.
Кохана, нас омивали дощі
Колючими краплями
Холодного літа,
Колючими, наче голки
Старезних зелених дерев.
Ми створені для туману:
Густого, як біле марево.
Ми створені для світанку:
Яскравого, як палітра художника.
Ми створені для буревію,
Що гарцює над крижами гір,
Наче не вітер він,
А божевільний огир.
Ми створені для дороги:
Нескінченної гірської дороги
Без кінця і початку.
Ми створені для вогнища:
Гарячого, наче серце,
Язикатого, наче трава.
Ми створені.
Серед нашого часопростору...

Загата горобиної ночі

«Ніч – наче вода старого ставу.

За чотирма стінами

Від зірок сховалися люди...»

(Федеріко Гарсія Лорка)

У ставку горобиної ночі
Втопилися зорі-дівчата:
Так тонуть мрії колисані
У вирі минулого.
Я не відав для чого
Люди каміння громадили
Муруючи стіни
Холодних сумних замків,
А вони лише сховатись хотіли
Від зірок, що очима блимаючими
Зазирали в душі вершникам:
Маркізам і мечникам,
Лордам і землевласникам,
Володарям хліба й худоби.
У глибокому ставку ночі
Ховаються чорні жаби
Цятковані золотом,
Ховаються срібні риби –
Друзі монаха Місяця:
Прочанина нетутешнього:
У яку далину осяяну
Мандрує він цими пустелями:
Пустками віків темних.
А в ставку горобиної ночі
Все топляться й топляться:
Як не пісні жовтої вивільги,
То русалки-дерева:
Княжата з руками зеленими.

Втеча

*«Куди ідеш ти?
Є небо бджолиних оргій...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Тікаю від власної тіні –
Від себе – такого самого «Я»,
Тільки темного, тільки плоского
Безтілесного.
Тікаю туди, де Сонце,
Де бджоли влаштовують оргії
Над квітучими абрикосами
Розчиняючись в синяві –
Синій безодні Істини.

Серед білого марева,
Серед вишневого аромату
Підставляю долоні чекаючи
Дощу весняного першого.
Його краплі важким намистом –
Розірваним, наче днів сув'язь
Падають, падають, падають.
На оце біле марево,
На оце рожеве марення,
Де бджоли влаштовують оргію –
Нектару та аромату.

І були б серед тої казковості
Кумедні вухаті ослики –
Була б це тоді Іспанія:
П'янка Андалусія,
А не країна вершників –
Сарматів з руками пошерхлими
І з черепами спотвореними
Сарматів-номадів
Та їх кам'яних ідолів.

Але вишням байдуже:
Все вітер наповнюють
Вином свого аромату...

Пісня потойбічної цикади

*«Цикадо!
Оце воно – щастя
Померти від стріл незримих
Синього неба...»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

Щастя порожній глек:
Хочеться вірити в його існування,
Як вірять єретики чорної віри землі
У свої ефемерні істини
Білим підсніжником холоду.
Щастя як крила:
Прозоре і невагоме, ламке і тендітне,
Трохи для лету, трохи для Неба –
Синього наче мрія
Чорного птаха світанку,
Що мостив гніздо в верховітті
Дерева тисячоліття.
У країнах бронзових тіл кольору меду
Цикади співають про щастя:
Щастя нірвани.

Незрима цикада лісів потойбіччя
Співає про те,
Що щастя – це посмішка Будди –
Тінь порожнечі, слід, що лишає лелека –
Птах німоти, вісник майбутнього
На поверхні болота – слід на воді.
Стріли синього Неба гострим кришталем
Пронизують серце вриваючи пісню
Таку ж голосну, як пісня цикад
Гішпанських – крилатих провісників чуда.

Прочанин Ерідана

*«Заплющую очі і бачу: крізь сутінки ночі
Я сумно іду один пустелею світу...»*

(Камбара Аріакє)

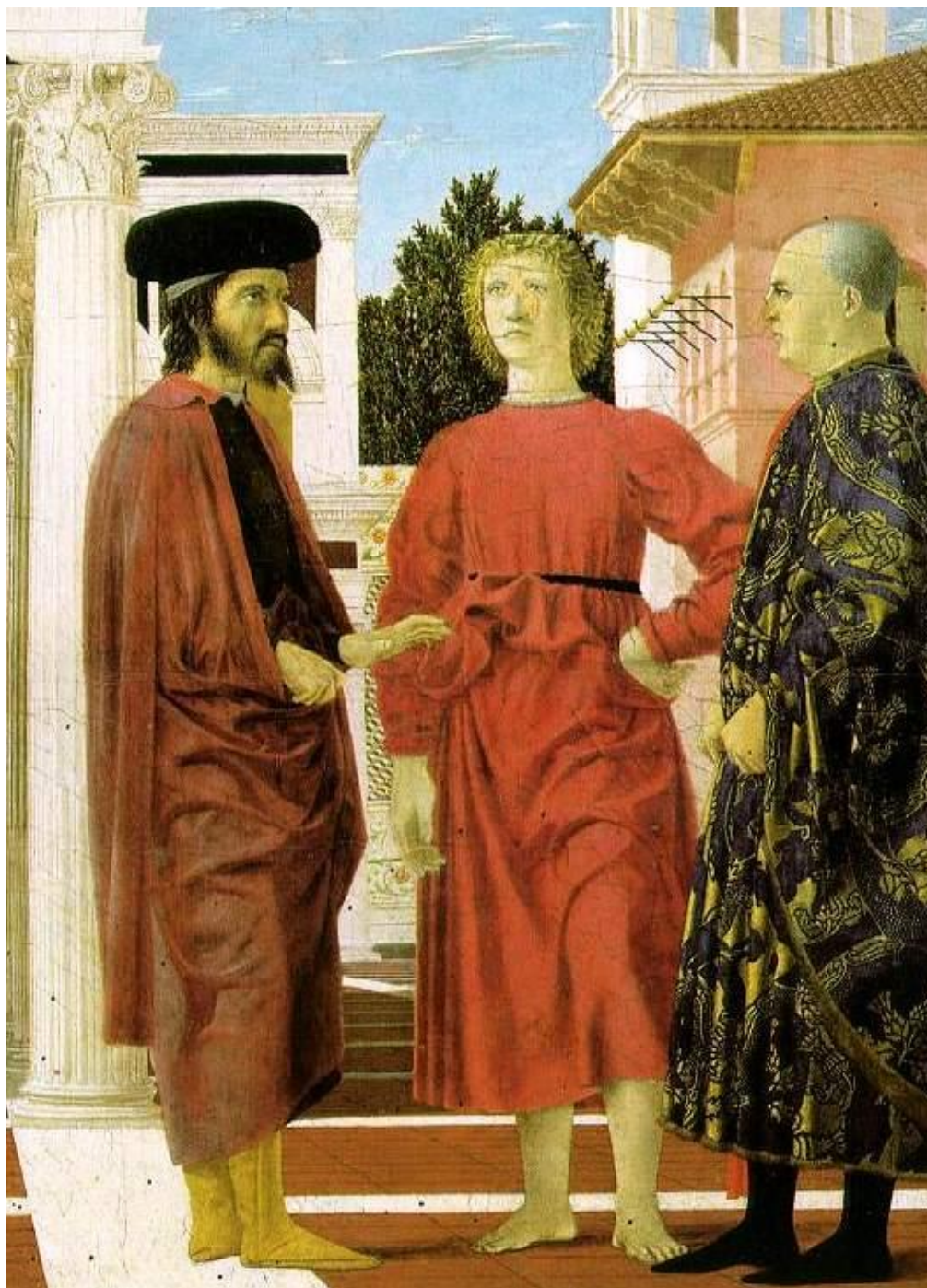
Я гадав Оріон – то мисливець,
Що вбиває оленів з очима вологими,
Що наповнені ностальгією
За лісом тінявого спокою,
За яким біжать пси кудлаті:
Гонитва колючого погляду,
Гонитва туманів Туле Ультіма –
Гонитва до мосту.
Але виявилось
(Я дізнався про це ненароком),
(Мені про це розповів крук
З пір'їнами кольору Небуття),
(Мені про це повідав вітер –
Прозорий наче молитва),
Що Оріон – це прочанин
З посохом кипарисовим,
Прочанин до Землі Одкровення
У долину ріки Ерідан,
У країну священних каменів.
І от про нього співаю
Своєю римою варварською,
Словами шорсткими сарматськими,
Малюю на каменях знаки
Все про того прочанина,
Наче не сколот я і не кімерієць,
А художник сліпих народів,
Наче пікт рудочубий –
Воїн холодного вітру,
Людина важких хвиль
Безнадійно сивого моря.
Співаю: нутром свого серця.
А той прочанин мандрує
Волоцюгою чи то старим філософом
І в торбі своїй латаній
Несе скарб найбільший –
Мовчання.

Журба невідома

*«... І скаржився вітер,
Огорнутий сумом вологим:
- Я плоть зірок загаслих
Я кров нескінченних доріг...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Мені сумно так
Йти дорогою жовтою
Услід старому прочанину,
Шукаючи серед пухнастого пилу
Сліди його посоху ясеневого,
Йти біля колючого поля:
Такого ж безплідного,
Як чорний метелик пустелі спогадів,
І ти не дізнаєшся
До чиїх голосів прислухатись
Мушу, дійшовши до муру
Без вікон, без сенсу, без дотиків рук,
Що височить серед степу
Збудований – ким – невідомо,
На який не сідають ніколи
Птахи туману,
Що чистять пір'я свої
Вечорами дощавих трагедій.
Сандалі Едіпа
Хтось забув у таверні
І босим пішов –
Туди, де серце міряють дюймами,
А люди мовчать,
Чекають дзвону пророцтво
У хижках своїх зміїних.
А Небо
Все так само шукає
Серед порожніх полів
Давно позабуте селище,
Де ніхто не живе:
Навіть миша ртуті хвилин.
Ніколи
Не буду вкривати
Чорнильною ковдрою ночі
Останній ліхтар селища,
Де колись шанували пророка.
Танцюй, хвостатий художник забутого,
Танцюй...

Попіл і сніг

Чужа самотність

*«Чужа самотинність
Була відчутна на дотик, ти тоді
Майже
Жив.»*

(Пауль Целан)

Щемливо
Проростають дерева непам'яті
Крізь конюшиний ґрунт.
Дарма
Аромат тогорічних квітів
Медоборів медових
Ти
Наче джміль волохатий (зайда)
Ковтав.
Чужа самотність холодним снігом,
Колючим повітрям
У світ недосказаним «майже»
Твій.
Хотів падати в запашну траву спогадів
І спати
До Судного Дня
Бородатого прокурора і адвоката
(Одночасно, дочасно, невчасно - чесно),
А навколо тільки
Сніги чужої самотності
І жодного кольору,
Жодної барви:
Біло і порожньо так,
Що око не хоче бачити,
Скрипка не хоче грати
І про життя недовершене
Хочеться мовити: «Майже».

Колись

*«Колись, коли ще стриміли шибениці,
Тоді – хіба ні – існувало
Небо.»*

(Пауль Целан)

Небо
В якому підвішено зорі:
Не тільки Сіріус –
Собачу зірку відчаю,
Інші – яскраві,
Інші – кулясті,
Існувало тільки над шибеницями –
Тільки над цими крислатими
Кипарисами сухого дерева.
Ми згадували про існування Неба
Тільки тоді – дня вітряного,
Ми – повстанці:
Люди сутінок,
Що здіймаючи очі д'горі
Бачили тільки зелену стелю:
Стелю покрови лісу.
А там – під шибеницями
Ми сміялися кату в обличчя,
Вітер нас кликав з собою –
В Небо: таке синє й високе,
Таке недоречне й прозоре
Як паротяг, як потяг,
Що димить хмарами,
Поспішаючи в кострубате майбутнє,
Що свистить, наче хоче сказати,
Що все тимчасове:
Все.
Навіть оцей політ
В повітрі,
У висоту нескінченності.

Жовтий потяг Сонце

*«Сонце, що руйнує цифри і числа,
Але не лякає тендітний сон,
Сонце, що вкрите татуюванням,
Сонце, що пливе вниз річкою...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Зі станції Падолист
На жовтому потязі Сонце
Ми їдемо в місто Квітень.
З тихого перегону Грудень,
Де навіть залізо забуло
Співати пісню світла
Гудіти пеан надії
На дрезині променів ранку
Поспішаєм на станцію Квітень,
Де все так біло і легко,
Де навіть старі сажотруси
Димарів Судного Дня
Вдягаються в біле,
Наче вони капітани
Вітрильників Сьогодні.
Із міста сумного Осінь,
Де будинки зроблені з листя –
Зотлілого ще в часи Данте,
Де замість бруківки горіхи
Злущені білкою Годі,
Де замість вікон краплини
Дощу Темного Часу
Ми їдемо в місто Квітень.
Пошійте мені хламиду
Чи краще шляхетну тогу,
Чи просто плащ вітру,
А може лише сорочку
Довгу як наше чекання
З білої парусини
Зіткану з синього льону...

Доволі

*«Тепер вже достатньо листя,
Щоб розтлумачити подих вітру...»
(Пауль Целан)*

Доволі листя,
Забагато насипала ти, Осене.
Повний міх,
Ще й дороги всі засипано,
Всі шляхи, всі стежки,
Всі подвір'я,
Всі левади і всі могили –
Все засипано....
І то жовтим, багряним –
Кольорами минулого,
Кольорами сторінок
Книг зотлілих:
В яких було все написано,
Але не знайшлось нікого,
Хто б міг зрозуміти
Хоч літеру.
Доволі вже листя:
Щоб нас поховати,
Щоб все заховати,
Щоб все заперечити –
Все – навіть Час...

Доволі вже листя:
Кожен листок - це сторінка
Книги старого алхіміка –
Містика і чорнокнижника.
Забагато істин:
Навіть для мене –
Прочанина...

Час каміння

*«Вже час,
Щоб каміння навчилися цвісти...»
(Пауль Целан)*

Вже час:
Полудень наче вино
Налитий у глек дороги.
Квіти давно скам'яніли,
А каміння цвітуть:
Ніжно й тендітно:
Може тому, що холодно,
Може тому, що в людей
Замість крові тече антифриз
(Бо зима не бариться)
У венах – синіх, наче далека ріка.

Вже час:
Замки будують з троянд,
Мури в'язниць – з маргариток.
Замість цирульника
Бороди сиві
Вкорочує німфа,
Що раніше жила у діброві,
Жолуді гризла
І спала в дуплі –
Нині в місті:
Ножиці, гребінь і бритву
Кладе до бюро,
А намисто
Ховає між книг-фоліантів
Важких, як життя.
Бургомістр їжачком
З розбитої ратуші
Віщує прочанам про мито.
Каміння, каміння:
Витесує голови лисі пророків
Старий каменярь.

Лічити горіхи

*«Полічи мигдаль,
Полічи, що було в нім гірким
І веліло тобі пильнувати.
Долучи і мене до нього...»
(Пауль Целан)*

Кількість дерев
На вулиці Кленів
Рівне числу днів,
Які ховає грак
На ймення Тіберій Гракх
У шпарку – в щілину
Потрісканих мурів
Міста нашої совісті.

Кількість ягід
У гронах дикого винограду,
Що звисає з гілок
Сухого дерева осені патріарха
Рівне числу зітхань
Хворої дівчини Кліо
З червоними від журби очима.
Вона давно не бачила снів –
Навіть тих – тролейбусних,
Які бачать пасажири
З чорними сумками,
Що втомилися споглядати
Обертання гумових коліс
І воліють заплющити очі.

Кількість зернят мигдалю,
Які роздають замість квитків кондуктори
Двоповерхових сердитих автобусів,
Що їдуть прямісінько в рай
Експресом –
З відчиненими дверима і вікнами,
Рівне числу крапель бромів,
Що міряє в свою чарку
Банкір Апостроф
Перш ніж дарувати автографи
Безхаткам останнього дня.

А ви кажете: «Квазімодо»,
А ви зітхаєте: «Марк Аврелій»,
А ви гортаєте сутри,
Такі ж гіркі, як мигдаль
Гішпанський,
Що так смакує гідальго
Та емоційним сеньйорам,
Що споглядають кориду,
І юнака-самогубця,
Що так граційно уникнув
Гострих рогів Мінотавра.

Вино дощу

*«Вона години лічить, я – поліття,
Ми пили зливу. Зливу пили ми...»
(Пауль Целан)*

Вино дощів
Наповнює наші чаші
Кольорів осені,
Де кожна краплинка
Ягодою винограду
Падає на жовте листя ясена
І на блискучі горіхи
Гірких, наче життя, каштанів,
Але таких же прекрасних і сонячних,
Як воно –
Оце буття під зорями,
Що теж зливами –
Зорепадами
У ті ж келихи глиняні
Трипільські – з малюнком Галактики.
Нас п'янить це вино
Сильніше, ніж віскі
Скелястих берегів Карбері,
Бадьорить сильніше, аніж кокаїн
Вологої сельви кайманів.
Ми п'ємо вино дощу,
Як після конкісти
П'яніли повітрям Кордови
Старі кабальєро.
Небо.
Воно теж сельва,
Теж загірна країна конкісти,
Де стріли і кулі
З камінням утворюють хаос.
Ми вічно в дорозі з тобою
У тій – нескінченній.
І келихи в торбах
Чекають на зливу
Нестерпну.

Перелітні круки

*«Є чорнильниця зроблена мною з гільзи
її не приймають на пошти...»*

(Гійом Аполлінер)

Нинішня осінь гаряча мов серце,
Що пульсує між ребрами Сонця.
Навіть дерева-прочани гублять
Листя-крила свої від спеки.
Але круки збираються в Ірїй:
Книга-зима й падолист-палімпсест
Будуть без чорних крапок
Круків-нездар,
Тільки з комами галок,
Тільки з окличними знаками
Хвостів злодійок сорок марнослівних.
Навіть птахи війни – круки
Не хочуть дзьобати падло,
Якого зими оцієї прийдешньої
Буде доволі.
Навіть цим вістунам порожнечі
Такий обід не до смаку,
Якого в степах неозорих
Країни моєї загірної
Буде доволі.
А осінь так само жарка, як війна.
І жовта так само, як тлін нетутешній
Чужий наче тло сумної картини.
А клен-комбатант
Пальцями гострими листя
Торкається знаків,
Що в повітрі висять,
Що лишились на місці круків –
Крумкачів, чорнокрилих птахів Морріган,
Вістунів ненаситних,
Яким це набридло:
Дзьобати падло огидне.

Куди тепер?

«І куди тепер? У невідгомінне.

Разом з каменем верстаємо шлях...»

(Пауль Целан)

Літо триває.
Хоча в душі – осінь,
Хоча календарики
З котиками і зайчиками
Такими ж сентиментальними
Як хризантеми Японії
Показують вересень:
Місяць шотландський,
Місяць пиктів та вітру,
Місяць зрілого винограду,
Місяць передчуття:
І куди тепер?
На яку війну сідлати коника,
На якого вампіра
Гострити осиковий кіл,
Які черевики залізні топтати,
Яке віскі росяне ковтати,
Що класти у торбу надій,
Яких розенкрейцерів
Та вільних каменярів
З собою брати у подорож?
Якщо літо ніяк не завершиться,
Якщо осінь і далі чужа господиня
Дому, який не наш?

Кожне Я

*«Es gab sich Dir die Hand:
ein Du, todlos,
an dem alles Ich zu sich kam...»
(Paul Celan)**

Кожне Я – це плетиво мотузок,
Старих корабельних канатів,
Що надто багато бачили
(Не тільки шиї рокованих корсарів),
Що надто просолені морем:
Морем Дощів.
Кожне Я – це вигадка,
Це відбиток мокрого голого тіла
На мармуровій підлозі храму
В якому молився
Сивий патлатий безхатько,
Який все оце вигидав,
А тепер не знає, що з цим діяти:
З цими декораціями нудної вистави
(А так хотів розважитись).
Кожне Я – це краплинка роси
На синій квітці марних надій Неба,
Кожне Я – тонка павутинка
Плетена восьмилапим глитаєм-часом
(Люблю споглядати його хеліцери
І сіпання лапок-хвилин),
Кожне Я – крапля води:
Прозора, наче кавалок болю,
Кругла, як Всесвіт,
Крапля – як все тимчасова
Важка і легка.
Нічия.
Наче час – нічия.

Примітки:

* - «Воно далось тобі в руки:
Неозначене Ти, безсмертне,
Всяке Я прийшло через нього до себе...»
(Пауль Целан)

Сад і його господиня

*«Смерть – часта гостя
Цих полів таємних
(Зрізає садівнице
Ці маки сліз)..»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Сад синіх очей
Садівниця-білявка,
Господиня усіх його закутків,
Кожної троянди пишної,
Кожного каменю незламного,
Зрізає квіти нагостреним лезом.
Зрізає.
Сад, де всі стежки заплутані,
Де тиша щоденна гостя,
А птахи мовчать,
Як тільки господиня у білому платті
Прочиняє зі скрипом хвіртку:
Сад синіх очей,
Маків сумних і водозборів-глечиків,
Що збирають страждання по крапелькам,
Сад, в якому колись цвіли вишні.
Давно. Коли ми ще не навчилися плакати,
Коли Сонце здивоване
Зазирило в квітник росяний:
Квітник наших мрій.
Сад, де Калліопа згубила сандалі,
Терпсихора вколола пальчик,
Ерато подерла хітон,
Евтерпа зловила джмеля,
Нині стинає бліда господиня
(Зазиринути би їй в очі –
В оці глибини черепа –
В ці чорні безодні),
Нині зрізає блискучим металом
Кожен прихисток мурахи.

Тверезе світило

*«Ми зводимо руки,
пускаємо зливу спадати цівками:
вода того краю, де темно,
де жоден ножа не уникне...»
(Пауль Целан)*

Над містом п'яним
(І то не від бренді кольору осені)
Вже тисячу літ –
Тисячу розкуйовджених років,
Які навіть бородатий літописець
Не наважувався перетворити в літери –
Чорні знаки на пергаменті сірому,
Висить Місяць тверезий,
А якийсь вусатий філософ
Казав, що він злодій,
Бо злодії завжди з ясным розумом
(Аякже!),
І цей ночі володар блискучий
Таки краде в мене сон кавалками
Своїми мовчазними пророцтвами,
Які мушу слухати – я –
Горожанин кам'яних лабіринтів,
Що залив собі вуха воском
(Бо сирени-атланти під кожним балконом
З якого визирає Джульєтта-калічка
Марно очікуючи серенади:
Бо хто ж шаленіти дозволить собі
Коли оком тверезим оцей –
Цей монах блідий кляштору-ночі,
Цей вічно лихий Цезар,
Ватажок легіону зірок).
А в місті п'яному танцюють будинки
Нудну тарантелу.
Він очі заплющив на ніч одну.
Лише на одну.
Може йому стало соромно...

Три книги

(Триптих)

1. Книга Синього Неба

Книги Неба

Чисті сині сторінки:

Я не пишу – тільки ставлю апострофи.

Чаплі: чи то пером,

Чи то літерами:

Сірим чорнилом по синьому

Пишуть повість хмарної меланхолії

Зігнутими шиями.

Я мислив: це ріка, а не чорнильниця.

Я думав: це чорногузи,

А це ворожбити:

Ковтають холодних зеленострибів

Дзьобами-шпицями.

Краще замість слів

Пити вино Сонця:

Золоте, як кульбаби квітковий попіл.

Краще крапка, аніж знак оклику

Птахом.

Так хотілось

Дізнатись, що там за синявою,

Хотілося, доки ніч не настала,

Доки огненна куля сліпила фасетки

Шестиногих масонів:

Будівничих пірамід лісу,

Лише потім з глибин пелюсткових

Лісової п'янкої лілії

Впливало вітрильником запитання:

А може я зброяр, не відлюдник?

А може я лоцман

Зеленого лісового моря?

Може душа моя –

Оцей білий метелик,

Що пурхає поміж дубами-катапультами

Уявляючи себе легіонером світанку,

Сторожем річкового шепоту?

Читаю Книгу Синього Неба:

Мною ж відредаговану

І бачу там замість тексту

Одні запитання знаки...

2. Книга Сірого Неба

Меланхолії морфій
Продає бородатий шпак:
Не співає, не кричить, не цвірінькає,
А тільки попереджає:
Все даремно – якщо навіть Небо сіре,
Все даремно – якщо люди одягли плащ байдужості,
Все намарно – якщо забули про мертвих,
Все нічого не варте – якщо кольори зникли,
Квіти сховались, птахи замовкли,
Їжаки стали пророками,
А поети пишуть газелі горілкою,
А кат шукає лойової свічки,
Бо треба присвіти плаху,
Трохи змастити жолоби гільйотини –
Машини від головного болю,
А філософ у подертій світлі
Шепоче, що все даремно...

3. Книга Чорного Неба

Ну от: тільки чорне чорнило,
А сторінки темніші сажі,
Чорніші пекельного антрациту:
Пиши!
Прочитають: істоти з очима не нашими,
Не людськими, не банькуватими,
Прочитають: по складах, по звуках, по літерах,
Читаючи навіть нечитане,
Розуміючи навіть таємне,
Співаючи навіть мовчання,
Гортаючи оцю книгу:
З чорними сторінками:
Книгу гупої ночі,
Де одкровення тобі насипано
Повний мішок зерен попелястих,
Зерен, з яких проросте Істина
Не твоїм попелом посипана,
Не з твого вогнища в жменю,
Не з крематорію дикого каменю.
.....
Енотери запах в повітрі висить:
Можеш очі заплющити,
Можеш: тобі дозволено.

Годинник журби

*«Ми не спали,
Тому, що лежали
Серед шестерень дзиґаря туги...»
(Пауль Целан)*

Ще молоді хмари
Так само кохаються в небі:
Для них це синява,
Ця м'яка синява
Лише простір життя,
А не мрія.
Та коли настає ніч-годинник,
Вона перемелює шестернями зірок
Їх біле буття-небуття
(Все ефемерно).
Так само і ми:
Живемо в середині дзиґаря,
Між коліщаток.
Наш будинок-годинник
Міряє час водостоками та димарями.
Дах-циферблат
Має купу знаків мохованих,
Потрісканих, запилюжених і прихованих
(Сороками старості):
Тільки ми не вміємо:
Наче ті анальфабети,
Наче аборигени атолу
Цивілізацією ще не зачеплені,
Не вміємо розуміти й читати
Цих знаків-чисел
Духу Механіки.
Кохаємось та інколи мислимо,
Наче б то ми не в домі-годиннику,
А в млинку кавовому,
І ми не люди, а зерна:
Опалені вогнем Всесвіту
Зерна кави.

Прозорі звірі

*«За звіром відтінку води
Полюють на ринках вечірніх...»
(Пауль Целан)*

Звірі прозорі блукають
У хащах моєї свідомості,
У тих неосяжних лісах,
Де заблукати так легко –
Не тільки мені –
Волохатому отроку кайнозою
Чи Магеллану Фернандо –
Сажотрусу Мадейри.
Звірі прозорі
Шпацерують, як треба
На потребу
Чи то офіру:
Сколотську, де коні
У горлі вчувають залізо.
Звірі прозорі
Шугають в повітрі,
Таврують каміння
Петрогліфом.
Моє полювання:
Вистежую слід
Прозорого привида і
Почвари рогатої.
Торкаюсь кори,
Що в зморшках, як небо старе,
Як Мадонна часів неоліту.
Торкаюсь поверхні –
Шкіри старезного явора.
Я – кроманьйонець,
Мисливець лісів
Моєї свідомості.

Мішок Ночі

*«Ніч має чотири Місяці
А дерево – тільки один,
І тінь у нього одна,
І птах один серед листя ночі...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Жадібна відьма Ніч
Ховає свої чотири Місяці
У мішок чорний Непам'яті,
У тьму Небуття вічного,
І бавиться ними потайки,
Наче не відьма вона, а ворожка,
Наче не Ніч вона, а жебрачка,
Що ховає чотири золоті таляри
У бородатого Володаря вициганені,
На зуб пробувані, об камінь дзень,
У чорнило несвітла, в мішок,
Наче скарб – випадковий,
Чи то дарований, чи то вкрадений
(А нам мандрувати –
Номадами неприкаяними,
Шляхами Каїна – в Ніч,
Теж у мішок її),
А дереву що – рости,
І всього по одному мати:
Одне світило більмом серед ночі,
Одне око вогню серед дня спекотного,
Одну долю – і ту нещадну,
Одного бога і то кульгавого,
Одного птаха і то німого,
Одну тінь і то потойбічну,
Одну смерть і то подаровану,
Одну сокиру і то надщерблену,
Одне мовчання і то назавжди...

Серце-метелик

“Наче метелик, серце голкою

До пам’яті приколоте...»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Серце моє – ти метелик
З крилами кольоровими –
Кольору Неба.
Серце моє – ти невагоме,
Як оцей лускокрил поцяткований –
Істота повітря теплого,
Тебе теж приколото –
Багнетом, не голкою
До буття нашого страшного,
До часу нашого жорстокого,
До пам’яті моєї простреленої,
Що нагадує хламиду самітника,
Чи то книгу з сумним епілогом
І сторінками перекресленими.
Серце моє – лети доки вітер,
Доки Небо ще не стало
Важким дахом оливним,
Доки Сонце не стало залізною кулею,
Доки Місяць не став вохряний, як кров,
Доки люди не стали жабами,
От тільки багнет...
Яким тебе приколото...
До важкого каменя пам’яті...

Бджоли

*«Ми жили в стільницях
скляних
вулика, повітряного вулика!»
(Федкріко Гарсія Лорка)*

Люди-бджоли з прозорими очима-крилами
Збирають мед одкровення на луках щастя,
Живуть у вуликах, які збудував волоцюга Сміт*
Вчора.

Люди-бджоли
З волохатими лапами замість книг
Читають свої одкровення на пам'ять, бо забули
(Ненароком) як вимовляти чорні літери,
Що означають слова
І чим різняться вони від гудіння,
Люди-бджоли (не мертві), (і не джмелі)
Прокинулись, коли ще не настала весна
І надто холодно навіть для волохатих
Мешканців дерев'яних вуликів-домовин.
Люди-бджоли прокинулись
Вчора.

Люди-бджоли думали, що навколо скло –
Тому так прозоро і відверто, навіть
Їх темна й густа література стала прозорою:
Шестилапі збирачі меду
Уявляли своє житло твердю,
А воно повітря.
Добре, хоч вони навчились літати
Вчора.

Люди-бджоли**
Захмеліли від свого меду прозорого,
Від подихів вітру,
Який несе їх невідомо куди,
Від отрути,
Що назбиралась у їхніх тілах чорних,
Від квітів,
Які давно зів'яли і пахнуть лише у спогадах,
Люди-бджоли зрозуміли, що світ порожній
Вчора.

Примітки:

Цей вірш треба було назвати «Бджоли», але я вже лишив назву як є.

* - кожен Сміт справді волоцюга. Не можна чарувати над кавалком заліза і одночасно бути прив'язаним до землі. Тому так...

** - люди насправді не бджоли, а мурахи. Точніше муралі. Але...

Загублений

*«Неодноразово
Губився я в морі
З пам'яттю, що засипана квітами..»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Загубитись так легко в морі:
Коли вітрило подерте
Загубитись так легко
У бурхливому морі життя.
Загубитись так легко в морі:
Коли човен-пірогу
Несе невідомо куди течія.
Загубитись так легко
У темному морі книг.
Загубитись так легко в морі:
Коли човен пробитий кулями,
У морі солоному наче кров
Загубитись так легко
У нещадному морі війни.
Загубитись так легко в морі:
Коли зорі згасив ліхтарник-дивак,
А сонце заплющило очі,
А пам'ять засипана квітами –
Пелюстками троянд.
Загубитись так легко
У нескінченному морі минулого.
Загубитись так легко в морі:
Коли зловив почварку,
Що тягне тебе в далечінь-глибочінь
Синю: загубитись так легко
У неспокійному морі людей.

Танці на кінчику леза

*«Східний вітер.
Ліхтар і дощ.
І прямо в серце
Ніж.»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

На кінчику леза ножа
Живуть тридцять два аптекарі:
Торговці еліксиром зеленим
І один сажотрус – конче сентиментальний,
А ми все танцюємо танці:
Танго та тарантелу
На лезі ножа – того самого
Що

На лезі ножа
Чи то бритви, чи то катани
Самурая, що згорів у вогні Фудзі
Чи то просто меча
Мертвого лицаря плинного часу –
Володаря замку, що мурували між хмарами
В королівстві Прозорості
На лезі – такому гострому
Ми танцюємо танці:
Під звуки гітари гішпанської
Гітари, яку загубив Лорка
Викрутаси на лезі ножа –
Того самого
Що

На лезі ножа
Крім танців і струн,
Аптекарів і сажотрусів
Живуть несподівані тексти
Народжені музою – надто нервовою,
Зачаті поетом-мрійником (тато):
Тексти без крапок.
І поміж халупами
Оцих ефемерних мешканців
Ми танцюємо танці
З худорлявою жінкою в білому
Джигу на лезі ножа –
Того самого
Що

Жасмин і сніг

*«Жасмин і бик.
І люди поміж ними
У порожнечі сну
Подібні сталактитам...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Друзям, які були зі мною зимою 2014 – 2015 років. Там.

Серед зими згадую білий жасмин:
Я – прочан меча, споглядаючий лезо
Серед снігів – білих, як порожнеча картини
На якій малював жасмин майстер Бо
Той, що пішов, розчинившись у Дао –
В океані води-пустоти-чорноти Першопочатку.
Про тишу пишу. Про біле мовчання.
(Звуки поглинув сніг. Два дні не стріляють.)
Напевно ось так: очі заплющую – тьма:
І сни серед тьми: були б кольорові,
Але нині – біле на білому – променів жмуток
Спалах зорі серед сну – білого карлика,
А не нашого жовтого Сонця – зорі позолоти.
Бо заснув серед снігу – колючого,
Біля гвоздики – не квітки – істоти –
Буду бачити сни чорно-білі. З відтінком зеленого.
Снилась корида чи то поєдинок жорстокий
З биком металевим німим і білий пісок.
(Наче сніг. Тільки чужий і важкий.)
А кольори все зникають. Буде цвісти
Весною акація – біла. І білі підсніжники.
І білі пелюстки вишень. Які обриває
Буревій-гладіатор, самурай-камікадзе.
І серед мовчання – посеред павзи
Тиші зимового неба на землю летять
Білі пелюстки – білі як смерть. І холодні, як камінь.
І в снах я споглядаю катану – меч нетутешній,
Так само холодний, як світ – нині – злої зими.
І читаю вірші. Сумні як життя. У порожнечу.
Читаю.

Золоті ножі

«Ножі з золота самі входять у серце.

А срібні ножі розтинають горло як соломинку.»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Золоті ножі променів сонця
Зарізали мою подругу ніч.
Горе! Горе царям тьми!
Золоті ножі променів сонця
Стинали зело левад жайвора –
Фарбували його вохрою
Не лишаючи світу зеленого –
Ані краплі. Ані ковточка. Ні.
Ані келішка зеленого віскі червня.
Нікому. Навіть скрипалю-конику.
Срібні ножі Місяця –
Цього журливого Тутанхамона,
Пастуха снів кудлатих овечих,
Жебрака-окуліста зміїного ока
Кожного, не тільки всевидячого,
Кавалкують темряву на зернини маку,
На уривки доби безпросвітної,
Які ховаємо в кишені
Своїх дірявих свит
Та гумових макінтошів.
До світанку так довго –
Але ми не чекаємо,
Ми час не міряємо,
Наші годинники розстріляно,
Ми просто живемо,
Дослухаючись до дзенькоту кузні,
Де отой коваль-чародій
Все виковує: золоті ножі та срібні,
Бо навіщо нам темрява. Навіщо...

Прозоре серце

*«Це болото трохи схоже на серце.
Нехай квіти журби
наповнять його ароматом...»
(Ямамура Ботьо)*

Серце людське
Схоже на шматок синього неба
Яке несе в дзьобі чорна ластівка,
Щоб мурувати з нього гніздо –
Прозоре як мертва істина.

А я пливу в човні забутих слів
По річці буття несьогоднішнього...

Серце людське
Схоже на жмуток трави
Яка росте на двогорбій могилі
Оksamитових легенд майбутнього –
Терпких як запах вересу.

А я пливу в моєму човнику мрій
На межі між тьмою води і тьмою Неба...

Серце людське
Схоже на гірське замшіле болото
На водяними очима якого
Літають плямисті бабки
З прозорими крилами.

А я пливу в човні дерев'яному
Дивлячись у цвяхований зірками Всесвіт...

Серце людське
Ти повітряна куля фарбовано вохрою:
Літають відчайдухи від хмари до хмари
У порожнечі своїх віршів. Рігведа –
Пісня вогню і загірного степу.

А я пливу у човні кинувши весла:
Хай несе мене течія у тьму Небуття
У Нірвану солодку...

Тенета

*«Над прохолодним струмком
Серце моє спочивало
(Ти заткай воду тінню,
Забуття павуче!)»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Небо нині кольору попелу –
Такі фарби були в художника злого,
А життя – це потік прозорий,
Плинь, життя, плинь.

Сонце заплющує нині
Нажахані очі:
А дерева – білі вдовиці:
Над тим же потоком:
Шукають загублене дзеркало:
У житті – потоці прозорому –
Може там – на дні,
Може скалки лише:
Світ нині без дзеркала,
Бо не хоче
Обличчя своє потворне
Бачити.

Павуків забуття кличу:
Най заплетуть тенетами
Цей потік чистий, прозорий,
Най ніхто не знайде
Оте загублене дзеркало,
В яке світ-потворка
Зазирнути боїться,
Чи то просто не хоче.
А художник і далі малює
Пейзажі сірими фарбами –
Кольорів не лишилося,
Окрім кольорів попелу...

Зозулі крик

*«Зозуля кричить.
А зранку потрібно йти
Через ці гори...»
(Танеда Сантока)*

Зозулі крик
Примерзає до циферблату
Кожного нездари-годинника,
Залазить у кожну хижку
Кудлатовбраних пастухів-філософів,
Шматує час кульгавий
На кавалки буття
Блискучого: секунди монетами
У скарбничку безхатка:
Срібло снігу, мідь заграви, золото сонця.
Яблука дзвінками дукатами
У темні скрині ночі театру-кабуки:
Збираю, збираю і зачиняю
Скриню тьми.
А над імлою стежок
Все той же зозулі крик,
Як *postscriptum* плямою
Під заповітом мельника
Водяного млина *Inferno*.
Розкриваю торбу як рану,
Торбу латану,
Яку носив дорогами плутаними
Дорогами Плутарха,
Що петляють-блукають
Понад хмарами.
Розкриваю торбу, яку носив як тягар
Важчий, аніж Земля,
Нестерпний, як життя майстра простору,
Розкриваю торбу –
А там тільки зозулі крик.
Він несеться кривими вулицями
Кам'яного сірого міста –
Міста мертвих.

Жовта ніч

*«Місяць часткою часнику,
Тьмянів від болю агоній,
Кидав кучері жовті
На жовті дзвіниці.»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Все пожовтіло в пітьмі, Лоренцо*,
Навіть твоя недоречна Венеція
Анахронізмом дітей лагуни
Пливе каравелою жовтою
У Харона спогади човників.

Лоренцо! Монети-гудзики
На камзол втікача-дожа
Приший. А сняться агонії
У павзах стогону мандолін
Міста венетів води (Аттіла).

Лоренцо! Карнавали щурів
Тих розфарбованих галеонів,
Що везуть чорний перець
Любителям смачно поїсти,
Серед міста дзеркал та паперу:
А ти кажеш: «Республіка...»

Лоренцо! Надто часто дожі
Вінчалися з морем, кидаючи
У його ненаситну пащеку
Перстень металу Сонця.
Тому марно ловити крилатому леву
Жовту рибу початку.

Маски носаті – модні після комети,
Після Нової Зорі, що так сяяла в Небі:
Селена – подруга Пана, діва Аркадії**
Гіпаріона та Теї дитя
Все зафарбовує в жовте (як Геліос гасне):
Море, обручки, монети, каблучки,
Гудзики, дзвони, мерців, церкву, собак,
Місто і камінь, зуби і пасма, котів і мишей
І навіть чуму...

Примітки:

* - це зовсім не про Лоренцо ді П'єро де Медічі Чудового (Lorenzo di Piero de Medici il Magnifico) (1449 – 1492), це про зовсім іншого Лоренцо, що жив у Венеції. Але не про Лоренцо Приулі (1489 – 1559) – дожа Венеції. Хоча, може і про нього – хто зна...

** - про Аркадію кажуть, що то країна козопасів, але то неправда. Це країна темних пророчих святилищ і людей, що присягаються водою Стіксу.

Плаття Евтерпи

*«Люди, вози, верби біля мосту –
Це лише ієрогліфи,
Що мальовані красивим шрифтом...»
(Сайдзьо Ясо)*

Чомусь погляд сумний
У цього трамваю з номером
Десять.
Я плутаю місто
Зі старою книгою:
Намагаюсь місто читати,
Намагаюсь блукати книгою,
Намагаюсь бути текстом,
Намагаюсь визирати у вікно метафор.
Прикро: міста на рівнинах мурують.
Прикро: книги пишуть знічев'я,
Чорнилом.
Прикро.
Евтерпа ходить у чорній сукні,
Плащ свій (теж кольорів невеселих)
Подарувала опудалу.
Епоха сумних комедій,
Епоха трагедій кумедних,
Затискаю в руках клубок
Ниток:
Той самий, що колись дарувала
Аріадна Тесею,
Від лабіринту лишилась
Купа каміння,
Навіть меч той зітлів –
Той, яким Мінотавра дірявили,
Перетворився на купорос,
А клубок
Ниток
Все такий. І нитки тонкі.
І не рвуться. І тягнуться.
У нескінченність сріблясту.
Ти мала б людей веселити,
Ти –
Дівчина, вбрана нині у чорне.

Блукання сумної Ерато

*«Тієко не бачить мого земного тіла,
Вона тягнеться до іншого мого «Я»
Під оболонкою плоті...»*

(Такамура Котаро)

Час – кульгавий жебрак
З торбою – Всесвітом,
З торбою – Простором,
З торбою, де ховаємось ми
Разом з тією Порожнечею –
Нескінченністю.
Всі сидимо біля вікна
За склом якого одна чорнота
І жодної голки світла
Для ока сліпого, для шкіри
чутливої
(Люди-безхатки бачать шкірою)
Крила комах
Ти збираєш, Ерато,
Замість квітів прозорих
У букети синього Неба
(Нам літати, їй плакати,
Нам падати, їй плакати,
Нам помирати, їй плакати
Завжди).
Люди шукають знаки,
Що писані давнім шрифтом
На крилах птахів,
На панцирах черепах
(Повільних панцерників)
А горах Еллади
У кам'яній хатці
Досі живуть люди
Які вірять,
Які просто впевнені,
Що Гомер був зрячим.

Збирач горіхів

*«Вічно мене тягне до міста,
Тягне в гущу юрби на вулицях...»
(Хагівара Сакутаро)*

Я збираю горіхи,
Які падають з дерева,
Що намальоване на стіні
Мого кострубатого сну.
Я кладу до кожної жмені
Дітей горбатого катеринщика –
Таких сумних, як грудневий світанок –
Три горіхи з шкаралупою
Кольору зимового неба –
Сього бородатого старця –
Чорнокнижника Собачої Зірки.
Я кладу у теплі долоні
Замурзаної попелюшки,
Що міняла свої плаття подерті
На сліди сонячних зайчиків –
Три горіхи з тьмяною шкаралупою
Кольору травневого нечуйвітра
(Грай, вітре, грай
Пісню босоногих бузьків:
Чорногузів міста крейди
І поцяткованих писарів).
Я збираю горіхи
Тверді, як віра алхіміка
У збіговисько готичних літер
Книги, яку продали в Венеції
За шматки металу блискучого.
Я збираю горіхи,
Що падають з намальованого дерева
І дарую їх дітям,
Які ніколи не народяться,
Які бавляться потойбічними іграшками,
Незримими ведмедиками
Снів моїх волохатих.
А ці горіхи все падають
На бруківку покручених вулиць
Міста, де ніхто не живе,
Навіть той катеринщик,
Що співає псалми апостола горобців,
Навіть він
У цьому місті чужий –
Перехожий.

Не повторюй слова осені

(Триптих)

*«Не повторюй, як боляче бути травою,
Який зміїний рот має молодий Місяць...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Перший подих вітру

Не повторюй слова осені –
Намарно – осені сірих Пегасів.
Не повторюй цієї музики –
Музики скрипки холодного вітру:
Най пам'ятають її собаки
Кольору олова з очима-зірками.
Місяць – алхімік старий
Наливає ночей ртуть у чашу серця.
Не повторюй зміїне шипіння
Падолисту-водяника,
Володаря мокрих каменів.
Не повторюй – нині всі змії сплять –
До весни. Доки вино холодне
Крові вужа не стане вогнем.
Не повторюй нічого,
Навіть Сонати Вужа, краще мовчи
Слухай вітер пізньої осені...

Другий подих вітру

Чорні кораблі останніх днів:
Падолистові ночі – це голландці
У камзолах з блискучими гудзиками,
Яких привів у порти Ямато,
У місто моє без сезонів
П'яний капітан-вітровий –
Одноокий шкіпер холоду.
А вітрила кошлаті...

Кульгавий щур осіннього вечора
Гризе сир рапсодій
У мишолопці музичній:
Де заблукав ти - хвостатий Моцарте,
Волохатий Йогане з чотирма лапами,
Що лишають сліди-ієрогліфи
На партитурі життя?

Третій подих вітру

А я все не вірю,
Що скоро землю крига скує,
Заморозить час-лиходій
Все сподіваюсь на щось
(Намарно).
А я все не вірю,
Що голим деревам-повіям
Набрид холодний дощ-злодюжка,
Що вони чекають білого снігу,
Як одкровення, як знак чистоти,
Як очікували гейші Едо
Проповідника в чорній рясі,
Що дихав димом і малював
Знак «Десять» в повітрі майбутнього.
Пізня осінь – це танець метелика мертвого,
Обірвані крила якого несе
Самурай-вітер,
Що складає останнє танка,
Відчуваючи лезо катани холодне
М'язами живота – ще теплими:
Ця людина не хоче
Лишатися серед осені
Живим роніном.
А на вулиці мертвих дерев і собак
Двірники замість кленових пальців
Замітають листя карми.
А я цієї осені посадив вишневий сад
На околиці Хіросіми.

Срібна монета осені

*«Місячну ніч
Відкриваю,
Як велетенську книгу,
Гортаю білі її сторінки...»
(Сайдзьо Ясо)*

Місячна ніч –
Монетою срібною жебраку під ноги.
Осені біла сторінка:
На якій не написано
Жодного знаку
І жодної літери.
Тільки тема – для медитацій.

...А падолист пахне димом і тліном.

Місячна ніч осіння:
Гільйотини лезом –
Срібним і потойбічним
Вироком.
Наче весни вже більше не буде.
Ніби то ми стали туманом:
Поети занепаду.

...А падолист пахне димом і тліном.

Уривок холодної осені:
Сріблом карбованим
Королівства давно забутого.
Важкість металу:
Корони й підкови,
Шаблі і молоту.

...А падолист пахне димом і тліном.

Місячна ніч осіння:
Срібною кулею
Для юнака-самогубця,
Для вурдалаки сирості –
В жменю. Набої.

...А падолист пахне димом і тліном.

Брюмера холодного світло
Осінь республіки,
Вітри Бонапарта,
Туман алегорій.

Скриню відкрию осені –
Скриню скарбів:
Срібляники темних ночей
Збирає глитай фрімер –
Володар кахляних п'єців...

...А падолист пахне димом і тліном.

Тінь синьої кішки

*«...У цю ніч
У всьому величезному місті
Спить одна лише тінь
Синьої кішки,
Тінь кішки, що оповідає
Сумну історію людства...»
(Хагівара Сакутаро)*

Сторінками книги століття-калічки,
Сторінками цього збірника фейлетонів,
Цього альманаху сумних анекдотів
Блукає синя кішка,
Що лишає сліди-плями
На початку кожного розділу,
На початку кожного зачину-реквієму
По нашому буттю справжньому.
Синя кішка розкаже сумну історію
Людства неотесаного дерев'яного
(А десь вогнище,
А десь Час-палій
Пожежу роздмухує,
А ми все будуємо
Хатки свої паперові,
Кораблики свої шкаралупові,
А ми все поливаємо
Корені людей-дерев
Давно посохлих).
Синя кішка сновіда
Розкаже історію
Мишей-людисьок
Про звитяги їх сірі,
Про битви їх хвостаті,
Про королів їхніх волохатих
Зубатих та сиролубних,
Про філософів шарудіння,
Про ораторів писклявих,
Про патріархів темної нірки,
Про інквізиторів комірчини.
А Місяць-дивак
Все слухає, все зазирає-кліпає
У ці хащі кипарисові,
Де плете свою розповідь
Синя кішка,
Яка на осінньому вітрі
Збирає каміння...

Попіл спогадів

*«Цей вбогий рельєф,
Де прощальним дарунком Неба
Вулканічний попіл засипає село...»
(Татіхара Мімідзо)*

Моє рідне селище
Засипає попелом спогадів.
Стежка, що веде в минуле
Чебрецем пахне – рожевим як сон.
Збираю той попіл жменями,
Забирає той попіл вітер –
Вітер епохи,
Несе той попіл по світу вітер –
Вітер тьми.
Моє рідне селище фарбоване в чорне
(Там – в минулому),
Моє селище шукачів каменю
Чорного, але вогненного.
Моє селище дігерів-копачів,
Шукачів давно зниклого,
Давно схованого – там, в глибинах,
У безоднях темних,
Серед тверді непрозорі
Там.
Розгрібаю той попіл спогадів,
А він все падає, падає, падає –
Наче сніг.
Що шукаю я там – за Горою Лисою,
За балкою Сніжною, Глухою та заметеною,
Серед дубів давно зрубаних,
Серед хат давно спалених,
Серед колій, що ведуть у ніщо?
Себе.

Осінній шлях

*«Шлях, що з божевільням часом межує,
Шлях, що губиться між машин і трамваїв,
Шлях, що веде навпростець...»*

(Муроо Сансей)

А осінь у Скіфії
Так само сумна як війна.

Може колись ось так і помру,
Споглядаючи жовте листя
І слухаючи спів осіннього вітру,
Коли шлях осені
Дійде до хиткого мосту –
Дерев'яного мосту
Над потоком Часу
Між двома існуваннями.

А осінь у Скіфії
Так само сумна як війна.

Вона блукає між людей і собак,
Між машин і трамваїв,
Мимо будинків,
Двері яких завжди зачинені,
Навіть для осені,
Навіть для осіннього вітру,
Навіть для сліпих подорожніх,
Навіть для кота, що бавиться
З Часом, як з мишею.

А осінь у Скіфії
Так само сумна як війна.

І хай над рівниною
Летять зітхання глухі
Осіннього вітру,
Я знаю: мій шлях
Тут – стежею асфальтною,
Що в'ється гадюкою
Містом байдужих людей,
Біля дерев, що гублять
На твердь землі
Блискучі брунатні горіхи:
Стук, стук, стук.
Бруківка австрійська,
Важке помпезне бароко
Рудих кам'яниць

І книжка зім'ята
(Наче листок осені)
Поета давно померлого
З островів, де звикли люди
Співати про смерть.
Вітер сарматів, трава Кімерії.

А осінь у Скіфії
Так само сумна як війна.
А осінь...
Так само як кожна війна
У нашій Загірній Країні
Сумна чи весела – хто зна,
І пісня сумна як весела війна
А осінь...
Як міст над рікою,
Як шлях над водою,
Як смерть над журбою,
Як ми над війною –
Сумна.

Поле вестготів

*«Серед жовтих хлібів
пара черлених волів.
В їх рухах
ритми давніх
дзвонів...»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

Я блукаю
Серед подертого шовку Неба,
Серед ластовиння
Кирпатого бешкетника Сонця.
А моїх волів черлених жене Час-сколот:
Туди – за обрій чеснот,
Туди – в жовту, як сніп, Іспанію,
У Толедо на торжище,
На забій – на арену,
Матадору фантазмагорій.
А ми мандруємо шляхом зоряним
До моря гнилого соленосного-соледарного:
Біло, біло, біло – у мішок по жмені їдкій,
А може ми теж матадори –
Тільки в минулому,
У сонячному, неприкаянному,
У шкіряному годиннику вестготів.
А я все блукаю
За сонцем услід
Шукаючи Андалусію-тугу
Навпіл – шмат війни горожанської,
Шмат кориди, шмат тачанки
І вогонь скоростріла –
Просто осінь – про літо жарке спогади:
Кожний листок золотий –
Шматок літа іспанського
Не в той край занесений,
Не тим гідальго, але на арену
Де глядачі сліпі жадають видовища.
На арену, де Гемінгвей бородатий
Розкаже тобі кавалок казки
Про полювання
Чи то на слонів, чи то на левів зубатих
Чи то на заброд –
На волохатих варварів.
А я все бреду
Полям жовтим вестготським
Гішпанським та іберійським
Сарматом-номадом
Малюючи автопортрет
Дивака-гідальго.

Годинники зупинились

*«Подивився:
Годинник стоїть.
Серце,
Неначе його хто ковтнув,
Поринуло знову в печаль...»
(Ісікава Такубоку)*

Всі годинники зупинились:
Ніхто вже час не міряє –
Ні вздовж, ні в поперек.
Часоміри затихли,
Наче ковтнули рибину –
Ту, холодну, що тхне аміаком,
Ту, банькувату, в очі якої
Зазирає Торквемада,
Лускою якої
Засипало срібним попелом
Не одні Помпеї розпусні.
Годинникарі
З останнім живим дзигарем
Пішли у вигнання
Шляхом битим-розбитим,
Білим шутером всипаним.
А може то сам Час
На людей прогнівавсь?
Чи може бог коліщаток,
Демон зілля-дурману,
Що планетами-кульками бавиться
Поселив нас серед болота «сьогодні»
І застеріг думати
Про прийдешнє
Навіть йому неясне...

Любити будильники

*«Щоранку, щоранку
Модну китайську пісеньку
Награвав мені
Той будильник –
Ах, як любив його!»*

(Ісікава Такубоку)

А я теж люблю будильники:
Оті – живі, оті – хвостаті,
Оті – кольорові і голосисті,
Що колись проспівали кінець
Лицедію на троні – Нерону.
А я теж люблю будильники,
Що люблять порпатись
У купах сміття
Ще тоді – на досвітках,
Ще там – на околицях світу,
На околицях Розуму,
За межею добра і зла.
А я теж люблю будильники
З тріпотінням живого серця –
Крові живої келихом,
Гонорових, як саме сонце.
Вони не дають спати
Людям з вічно сонними душами,
Вони не дають бачити
Сни темні і моторошні,
Їх зображають знаками
На хатах, мічених полум'ях,
Їх вишивають червоним
На рушниках нареченої-смерті,
Вони віщують пожежу –
Пожежу заграви-світанку:
Живі дзьобаті будильники:
Птахи патлатого сонця,
Птахи-провісники світла.

Дзеркало на продаж

*«Підійшов
До крамниці дзеркал...»
(Ісікава Такубоку)*

Цей світ – це крамниця дзеркал.
Кожне око вола від роботи втомленого,
Кожне крило метелика з тінями літа,
Кожен пазур крука, що ситий падлом –
То свічадо, в яке зазирає
Сліпа дівчина Сонце.
Приходять в цю крамницю-шибеницю
(Для шибеників марнословів)
З монетами-каменями
(Навчилися жебраки-королі
Карбувати монети з каменів)
Люди з зеленими віями-повіями:
Міняють камені на свої відображення:
Кричать їм крамарі босоногі:
Купіть замість відображення дзеркало,
А вони пальцями
По струнах цих гострих поглядів
Відображень себе у дзеркалах нескінченних:
Може хоч десь ще є музика –
Не нашими кристалами солена,
Не нашим залізом кривавлена:
Бо навіщо ж
Бо чого ж
Бо ніколи ж –
Нам помирати час, а ви в дзеркало
Зазирали вчились і марно,
Тепер продаєте за безцінь чи то фарбуєте
Світло своє чорними літерами:
Наче цей світ закіптюженими,
Непрозорими
Як зворотній бік дзеркала.
Куди зазирати не вільно.
Нікому. Навіть вам...

Повернення

*«Коли навіть ім'я його забули
Він повернувся...»*

(Ісікава Такубоку)

Він повернувся –
Тінню старого ясена,
Криком сови серед ночі тужливих снів,
Шурхотом миші
На горищі порожньої хати минулого,
Жеботінням струмка
Серед лісу торішніх снів.
Він повернувся –
Вологим туманом дощавої осені світу,
Світлом місяця холодної ночі буття,
Квіткою звіробою,
Холодом джерела,
Стукотом крапель дощу
(Того, що падав сьогодні
На мій тимчасовий прихисток).
Він повернувся –
Круговертю сонця над отарою хмар,
Останнім променем вечора,
Першим променем ранку.
Він повернувся –
Жаром вогню,
Тишею вересневого лісу:
Мокрого і сумного, як наше минуле
(Вересовий трунок),
М'якістю моху, твердістю каменя,
Блиском металу і легкістю дерева,
Світлом і темрявою
(Заплющую очі).
Він повернувся.
Він поруч.
Незримий для всіх.
Але не для мене...

Ноктюрн нірвани

*«... Крізь тебе, крізь мене
Котить хвилі свої Порожнеча,
На світанку – прожилками крові,
Мертвою маскою гіпсу, де щойно застигло
Миттєве страждання пробитого Місяця...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Дзеркало
В яке зазирнула ніч
Висить на стіні між світами «вчора» й «дотик».
Тільки темрява
Крізь яку проростає трава
Так само нечутно, так само незримо
Як кванти моїх меланхолій –
Джазових ретроілюзій.
Федеріко зіграв на гітарі
Ноктюрн Порожнечі
Перш ніж піти – по-іспанськи.
Країна загірна моїх мрій кольорових
Стала садом ноктюрну
В якому прозорі яблука
Дозволяють побачити тьму –
Ту, що там, у нірвані –
Царстві вічного спокою.
Та, за межами скла,
Там, де око втомилось бути вітрилом
Джаз Порожнечі грає дивак
Музика-безхатько Час.
Я ледве торкаюсь леза ножа
(А він теж металеве дзеркало)
І думаю необачно:
Якщо у кожне свічадо Ніч зазирне,
Якщо кожен почує
Ноктюрн нірвани?
Погризене яблуко
Планети Земля,
Пісня першого землероба,
Що помер на світанку...
А пам'ятає тьму,
Яка панувала у просторі,
Де зірки всі без винятку
Згасли на мить...

Передчуття світанку

*«...Тоне в краплі зіниці все сяйво земне.
Півень кричить – заспів довговічного горла...»
(Федеріко Ґарсія Лорка)*

Синім конем скаче провісник світанку,
Сіріус – неба блідий поет складає касиди
Про незримих прочан у плямистих сутанах.
А я бавлюсь у гру індійську з пані примхливою
На ймення Самотність. Бавлюсь фігурами
Що зуться передчуттями – світанку. Чи може
Візиту кулі огненної, імення якої Сонце.
Чи стане мені безодень зіниць, щоб втопити
Все світло – біле як спалах агонії, як цвіт анемони?
Місто порожнім келихом у найтемнішу годину –
Перед світанком – жадає бути повним вином Світла.
Серед ночі без Місяця, серед ночі бронзових цезарів
І мармурових августів – порожніх, як шкаралупа горіха
Бавлюсь передчуттями. Передчуттями світанку.
Разом з птахами кельтів, яким перерізали горло
Щербатим ножем Беніто болотяних вепсів,
Чи лезом циркульника Франсіско мокшанського.
Може люди в брудних халатах не знали,
Що світанок приходить за сірістю Неба,
Опісля найтемніших годин, найглухішого часу,
Байдуже – крикне вістун довгохвостий пророцтво
Чи лежатиме мертвим – ганчіркою з пір'я
Серед соломи вчорашнього дня – байка.
Серед моря безсоння лишається бавитись в шахи:
На тирсовій дошці. Без королів і слонів.
Серед чорних клітинок ночі. Серед голок зірок.
Серед сірості передчуття
Світанку.

Краплі дощу на хижі відлюдника

«...О, в лісі голоси, о, в морі крик нічний!

Все безпричинно й дивно в круговерті цій...»

(Поль Верлен)

Сонце вдягає штани апостола жовтої віри,
Взуває чоботи діряві захмарного Лютера.
А квіти на цій галявині-ораторії нотами:
Кожна часткою пісні про чорноголового птаха,
А на дах хижі відлюдника краплі дощу –
Струнами гітари іспанської,

босоногими танцюристами

Острова карибських елегій:

струни

дощу.

А ви думали, що то слова чужої пісні
Лісового заброди- привида чи то волохатого.
Ні. Це нитки тканини мокрого неба –
Пошию з них собі одяг
Для тіла свого гарячого. Тіла втечі
Від пилу міст і слідів нафтоїдів:
Банькуватих гумолапів склолобих.
Втеча. До дому стелі зеленоколючої:
Стін лускатих смолою плямованих.
Втеча. Куди і навіщо? Куди....
Куди тікай, не тікай – День заграє тобі на гітарі
Фламенко липневої зливи,
Нагадає тобі про Іспанію,
З якої тікай – не тікай,
Танцюй – не танцюй,
Стріляй – не стріляй,
Літо. І жмуток трави.
І Сонця колесо – туди закотися,
Куди коні блукають щовечора –
Коні зоряні.
І Сонця колесо – таки крутисся,
Нагадає тобі про вічність
І про скрипку без струн
Нічного метелика нічийого
Й сірого – наче ти – відлюднику...

Той, хто говорить

«Мені й себе вже не жаль...»

(Гійом Аполлінер)

Я співаю деревам
Свою пісню відлюдника.
А вони у відповідь:
«Той, хто говорить голосно,
не говорить нічого.»
Я торкався моху
Руками втомленими,
Як торкаються шерсті
Звіра прирученого,
Шепотів каменям
Замшілим
Про сховану всюди Істину,
А мені вони у відповідь:
«Той, хто говорить голосно,
Не говорить нічого.»
Я розмовляв з птахами -
Лісовими бардами.
Розповідав їм про Сущє,
Що теж пісню співає,
А вони мені щебетом:
«Той, хто говорить голосно,
Не говорить нічого.»
Я розмовляв з вогнищем
Жовтим, гарячим,
Просив його оповісти
Про давніх моїх пращурів,
Що вклонялись йому офірою.
А вогонь мені у відповідь:
«Той, хто говорить голосно
Не говорить нічого.»

P.S. Написано в час липневого відлюдництва серед дрімучого лісу.

Озираючись

*«Я мужність знайшов озирнутись назад
Трупи прожитих днів
Встилають мій шлях
Я хочу оплакати їх...»
(Гійом Аполлінер)*

Не тільки мертві дні залишаться позаду
Коли знайдеш собі хвилину озирнутись,
Не тільки час тобі негодною насипле граду,
І нині не траві доводиться додолу гнутись,
Якби ж то лише так - якби то тільки мертві дні
Дивилися на нас мов спогади сумні,
Очима мертвими скляними із загублених листків
Отих торішніх кольорових злих календарів,
Якби... Якби лише вірші й потрощені слова
Блукали в пам'яті... Аж там лиха зима,
Ота... Там шанці, бліндажі і люди - ті, яких нема.
Не тільки мертві дні... І моторошні сни... Дарма.
У пам'яті кутках, у снах живуть вони -
Солдати - друзі, що ти втратив на війні.
Годин страшних, яких орди бреде юрма
І ти у ніч глуху шепочеш: «Не дарма
Все що було, весь біль, що ним пульсує часомір,
Все що зробив, звершив всьому наперекір,
І смерть, що самотою з вічними «чому»
Тебе відвідала на хвильку і пішла у тьму,
І вітер, що співав тобі псалом
І ми, що йшли в майбутнє напролом...»

Тільки шматочки тиші

*«Все на світі заломилось,
Залишилась тільки тиша.»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Якщо тільки тиша лишилась тобі,
Якщо ти зникаєш, як тінь у юрбі,
Якщо тільки тиша у паузах слів,
Між пострілом, вибухом, клаптями снів,
Тиші шматочки лишились тобі,
Як нагорода в оцій боротьбі,
Вагомі і довгі, як краплі політ,
Важкі й незбагненні, як зранений світ,
Вагомі, як краплі, що небом пустим
Тобі подаровані. Хмара як дим.
Несила їй виснути - зникли світи,
І тиша шматками між громом. І ти.
І кожен шматок це раптовий антракт
Страшної вистави: що постріл, то факт.
Не степ це, друже, це є Колізей,
Пісок на арені і сотні очей
Байдужих плебеїв. Живемо отак,
А потім колись червонітиме мак,
На цій не чужій нам землі без людей,
В степу полиновім, що білий, як день.
Мірило життя нам ці тиші шматки,
Оті - між рядками, оті - самоти.
Ми очі відкриємо краплям важким.
Земля наче вохра. А спогад як дим.
Мій друже, забув ти, що ми на війні
Як тихо... Як тихо... Як тихо... Чи ні?

Кінь вогню

*«... Кінь огнений, і дано вершнику його
взяти мир від землі, і щоб один одного вбивали,
і дано йому меч великий.»*

(Апокаліпсис. 6.4)

Огнений кінь мій спогад топче копитом
Траву моєї пам'яті, чебрець минулого. Огном
Стає над степом полиновим і над казкою зела
Огненна грива, вітер сонця. Кінь-війна.
І одкровеннями вуздечки брязкіт-двін,
В отій пустелі духу, в пустині німім.
В западинах-слідах коня важких копит
Виблискує вода гріхів, у ній втопився світ.
Вода, що з хмар «сьогодні» падає униз
Нажахано горить хаток і селищ хмиз,
Облуда віри чорної, пророків злих слова,
І каламуть ріки буття, задушна ніч німа,
А кінь огнений спалює незрячі дні,
Оцю надію «завтра», оці вигадки дрібні
Що все це сон. Кружляє попіл на семи вітрах,
Що стане добривом полів родючих - нині прах,
А нині час коня огненного - страшний рубіж,
Доби Армагеддону, і долини, що встромляє ніж:
Ніж бронзовий в майбутнє, спокій і життя
І все минає... Лише попіл, прах... І забуття...

Чорні птахи торішніх снів

*«Зелена отрута заграви,
та я вип'ю цей трунок
Я пройду крізь ворота,
де роки стали тліном...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Чорні птахи торішніх снів
Дзьобають тіні мертвого Місяця.
Небо! Я не бачу тебе, лише
Ковтаю липке туману морозиво
Якогось не нашого, якогось чужого:
Туману Гіперборейі.
Але вже не блаженої - злої.
А в снах Андалусія-туга
Таки не сучасна, але жарка й опалена
І не тільки Сонцем - блукальцем байдужим,
Таки Андалузія - та, обірвана пісня
Війни горожанської.
Гай, гай, Федеріко!
Чорні кулі навпіл з тобою
Поділимо. Бо вони маслинами
В долю нашу виснуть,
Бо у снах моїх ті самі постріли,
Бо колючки нетреби такі самі гострі
Як на землі де лишилося
Тільки й кольору, що жовтого.
І ні краплі дощу живодайного,
Тільки трунок. Навіть з неба.
Гай, гай, Федеріко!
Що тобі Франсіско,
Що мені Вальдемар
Тим самим Торквемадою.
І тіні ті самі - зловісні,
А доля так само - не жити:
Тут під деревами:
Чи тобі мигдалевими,
Чи мені під липами -
Чорні маслини на двох
І обірвана пісня
Андалусії-туги -
Землі вандалів...

На поверхні

*«У криниці вода мліє,
У глеках росте мовчання...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Часоплинність клаустрофобії
На поверхню ріки пелюстками
Позаторішніх квітів мертвих віршів
Про любов - таку ж неіснуючу
Як подерті шматки спогадів,
Про жінку, що поїхала з химерними мріями
До країни кущів кокаїнових
І гір зубатих як пащека мегалодона.
Де ти блукаєш? Між якими
Індіанськими селищами
Давніх, як мої сни.
А в мене лишилися спогади,
А сліди твої шукаю нашими горами -
Таки лагідними, таки тими,
Де кожен водоспад співає про тебе,
Де кожна квітка мені дорікає,
Що тобі мною не подарована,
Де кожна хмарка, як та,
Що ми колись з вершини бачили,
Отоді перед громовицею,
Отоді - ще не перед прощанням,
Отоді, коли під смереками
Далай-лама нам про щось нашіптував
Своєю старою книгою.
Чи може то просто молодість
Мені так необачно згадується,
Чи може просто здається,
Що досі ти зі мною блукаєш
Оцими горами дощавими
Замшілими й чебрецевими,
А не тими селищами,
Де продають забуття жменями...

Про що тобі в тій жаркій чужині мріялось
Незабута моя, недолюблена,
Коли блукав я війни стежками?

Келих білий

*«...Чаклунство довгих білих днів,
Коли в сонливій млі душа сумує глибше...»
(Шарль Бодлер)*

Я наповню мій келих туманом
Густим, непрозорим, липким,
Як молоко корови білої та комолої,
Тої самої, що блукала
Чорнотою Всесвіту і
Розлила з м'якого вимені
Білу смугу Галактики,
По якій ось так і мандруємо
Кермуючи возом бурлацьким
Від одного Сивашу до іншого
Пересипу-Перекопу-Перемурю.
А у снах на махновській тачанці
Скоростріл затискаючи пальцями
Все так само кладу окупантів
У траву, у траву, у траву.
Гусне вечір. Як раніше, не спиться,
Не сниться, не мариться і не літається.
У кинутій хаті,
Що стримить дерев'яною вежею,
Дитинцем дитинства
Серед лісу кудлатої містики
Я ковтаю туман
Як ковтають вино забуття,
Як проціджують смерть
Крізь сито діряве років,
Крізь зуби століть.
Як п'янить цей туман...
Як хилять на сон
Ці подушки мохів...
Ці дерева в імлі,
Що шепочуть: «Засни!»,
Ці черлені брусниці краплини -
Черлені, як кров.
І це дерево - тепле на дотик
І легке, як життя,
І своє, як труна.
Прозорими крилами бабки
Дні шурхотять. Я живу.
Я блукаю. І келих туману
Я п'ю...

Коли запанує тиша

«Так осягаю хвилювання лісу:
Поєму листя і поєму планети.
Але, кедри, скажіть: коли моє серце
Затихне в обіймах безсмертного світла?!»
(Федеріко Ґарсія Лорка)

Коли замовкнеш моє серце?
Коли затихнеш, згасиш стукіт
Як гасне свічка, коли гусне тьма?
Коли в обіймах світла
Перетворишся в мовчання?
Я запитав це в кедра, що поєму
Складає і співає споконвік
Вже не одне століття – там,
В обіймах вітру, на скелястих брилах
Ґорґан замшілих, що луною досі
Повторюють слова повстанців,
І серед туманів, що поглинають все,
Як губка, як вогкий старечий Час.
Я запитав і марно чекаю одкровення,
Я – блукалець,
Я – короткий спалах у пільмі
Доріг чи то шляхів, чи то стежин
Нізвідки в нікуди. Іспанця Федеріко
Цікавило одне старе питання. Одне. Лише.
А мене цікавить, крім цього віковичного,
Коли
Не буде чути тупіт окупантів –
Чобіт свинцевих по моїй землі?
Коли?
Та кедр мовчить
Чи може я не чую, як він промовив:
«Та тоді
Як ти – бо більше нікому –
Проженеш цих зайд з землі
Яку тобі даровано, яка твоя.
І вже тоді мовчи у віковичній тиші,
І вже тоді в потоці світла гасни,
Там, за межею України,
З межею степу, лісу, води і неба.
Там.

Сталактити черепа

*«На черепі місячно,
Дірявому й синьому
Мої «кохаю» перетворились
У сталактити солоні.*

*А далі – засніжене поле.»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

А далі – тільки поле порожнє, засніжене,
Бо в черепі замість думок ростуть сталактити,
Бо все відібране на полях війни горожанської
Замість слова «кохаю» - лускаті постріли,
Замість пісень гармати. І мерці, що пишуть вірші,
І мерці, що вірші читають. Не тільки мої.
І мерці, що вірші шматують, ріжуть їх на дрібні літери,
На звуки. А музику – на кавалки струн,
Що нагадують дротики, які потім поскручують
У колючки такі іржаві і скажуть нам,
Що то теж струни – грайте на них мелодії,
Мелодії сталактитів черепа.

.....

У країні поетів розстріляних,
У країні копалень бездонних
Тільки поля засніжені
Для тіней безпритульних,
Що блукають мішенями сірими
Для окупантів собакоголових
Та
Хто про що – а я про Іспанію,
Кому що, а мені криця
Меча не тутешнім вітром іржавленого,
Не тутешніми вершниками щербленого,
Вітряки, не тутешніми теслями окрилені,
Кінь, не тутешньою тьмою народжений,
Мовчання, не тутешньої тиші шматок.

Хіба що вершник

*«Яке все сіре і втомлене!
Два кінських ока величезних
І дві зіниці моїх малих...»
(Федеріко Гарсія Лорка «Романс приреченого»)*

А мені – вершнику – тільки шматок дороги.
Хіба що. І то запилюженої. І то під ноги.
А мені – вершнику – торбу наповнену часом
І то не хвилинами. Вічністю. Хоч і торба латана.
І подерта-роздерта зорями – тими, що над Океаном,
Що світили Колону-мрійнику чи то морекроку.
А ти, Федеріко, такий же аміго, як той –
З очима сумними і бородою куцою,
Провісник усіх ідальго майбутнього (епоха мельників).
Всі ми такі – волоцюги-безхатьки, вершники
На дорозі (ковтати пил і про воду прозру мріяти),
Як той – недоречний, як ми – не сучасники. Часу.
А Ернест як завжди – милування дійством кривавим –
Бика на арені – залізом у серце, кров на пісок.
І війни півслова на клапоть паперу, доки є час –
Між пострілами. Між сафарі страшними і чаркою,
Що палить вогнем над рівниною наших спогадів.
Федеріко. Доки мигдаль відцвіте, вже й по вечору:
А ти кажеш: «Дон Педро», а ти кажеш: «Місяць
Шукає своє відображення, плинть, річко, плинть...»
А мені - вершнику - тільки б назад не вертатися
До оцього дому неіснуючого, до цих каменів-якорів,
А мені, вершнику на цих дорогах втомлених,
На цих каменях смерті-мовчання тільки б не згадувати,
Тільки б забути. І коню-схизмату на вухо прошепотіти:
«Ми приречені...»

Мертві вершники, білі коні

*«Гострі чорні тіні
Тягнуться до небосхилу.
І рвуться гітарні струни
І стогнуть.*

*Коні мотають мордами.
А вершники мертві.»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Мертві вершники
Скачуть на білих конях
Туди – назустріч заграви,
Назустріч світанкам багряним,
Музика: стукіт копит
І елегія сонця-кобзи
У якої обірвані струни.
Ми вірили – Бог почує
Коли-небудь нашу пісню –
Пісню вершників мертвих,
Що стисли навіки шаблі
У своїх скам'янілих правицях.
Над слідами копит
Серце моє летить
Над слідами коней білих,
Які несуть вершників мертвих
У синю безодню неба.
Серце моє грішне
Забарвлене соком брусниці,
Забарвлене сонцем заграви
Вторить звукам копит,
Коней, як сніг білих,
Що несуть побратимів мертвих
У безмежну блакить вічності.
У вугільнім мороці ночі,
У рожевій імлі світанків,
У синій воді вечора
У білій прозорості дня
Я буду черленим серцем
Співати стукіт копит
Коней, як Галактика білих,
Що несуть вершників мертвих –
Воїнів синього степу,
Воїнів вільного сокола,
Воїнів вічної пісні.

Пустеля без лабіринтів

*«Прориті часом лабіринти –
Зникли.*

Пустеля – лишилась.»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Тільки пустеля.
Ось все що лишається
Вам в подарунок від долі.
У спадок. У дар.
Така дідизна одвічна:
Пустеля. Од краю до краю.
Од зубатого місяця
До сонця черствого й жорстокого.
Тільки пустеля.
Замість води в клепсидру
Насипайте пісок
(Хай тече-струменить
А не капає воском прозорим),
Замість пшениці в мішки
Насипайте піску
(Бо треба така: для арени,
Для колізеїв, для гладіаторів,
Левів, тиранів, патриціїв,
І навіть плебеїв: «Хліба й видовищ!»)
Тільки пустеля.
Нема лабіринтів. Все просто.
Бреди – від зорі до зорі навпростець,
Від води до води: якої не вистачить
Навіть на келих
Сухого колодязя,
Не те що верблюду
(Якого ти взяв для зразка
Довести, що ти – то не він,
Бо ти – бедуїн,
Майстер наметів,
І просто пустельник).
Замість квітки візьми
Гілку сухої колючки
І подаруй музі блідій мовчазній,
Що з шерсті овець і верблюдів
Плете тобі килим.
Чи саван...

Сполох дзвіниці попелу

*«Я хотів би з дзвіниці бити на сполох,
Та черва точила плоди,
І сірники згорілі
Їли весняне жито.*

(Федеріко Гарсія Лорка)

Дзвіниця
Збудована з попелу
Підносить прозорий дзвін
В небо – за хмари розтерзаних днів.
На сполох
Били в ті дзвони мертві.
Дивіться: по сходах
Дзвіниці
Від якої лишився попіл,
Тільки попіл сірий у жмені
Йдуть дзвонарі мертві з сяючими очима
Вдарити в дзвін незримий,
Сповістити живим –
Хто лишився,
В кого серце ще не зотліло,
В кого серце ще не сточила
Черва зневіри й байдужості,
Сповістити одвічним дзвоном
Про те, що війни пожежа
Нищить весняне жито,
Спопеляє священну землю,
Що сарана двонога
Розпочала нашестя
На поле наше священне,
Що мусимо ми бути
Нині людьми заліза,
Людьми незнищеної криці.

(Яка ти гаряча – земля спопеліла,
Вже стільки часу – як згоріла дзвіниця,
Вже навіть розвіяв вітер
Останню жменю сірого попелу,
А я все чую
Як дзвонять на сполох мертві.
Мертві.)

Зорі згасають

*«Зорі згаслі
Засипали попелом лоно
Зеленої річки...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Зорі гаснуть
Лишається попіл –
Сірий гіркий попіл.
Тому і небо над країною хмар
Попелясте – бо світить
Попіл – гарячий ще,
Грань замість зір – тих попелищ –
Саме тих – металевих,
Які запалюють не смолоскипи
І навіть не блискавки-треби,
Не учні-нездари
Прометея мрійника.
Запалюють металеві почвари
Диких брунатних варварів.
Зорі гаснуть.
Може тому, що несила
Дивитися з чорноти отої
На дідизну-попелище.
Може.
А може тому, що світло
Таке недоречне
У мороці надто густому,
Надто тягучому
Смолянисто-липкому
І важкому, як цегла
Для підмурків капиці
Ренесансу отруєного.
Зорі гаснуть.
Не солить їх попелом
Черствий хліб щоденності.
А може ми просто не бачимо
Того дивака старого
У плащі дірявому,
Що гасить, як свічки,
Наче китайські ліхтарики,
Останні свічада Неба
Епохи занепаду.
В може не гаснуть?
А може це просто світає
Над попелищем Борджія,
Може з того попелу
Колись виростуть квіти,
Які побачити
Вже буде нікому.

Парасолька мертвого дожа Франческо Дандело

*«Тепер живому світлу наших днів
Смерть принесла суцільну тьму на зміну.
На щастя, слава не підвладна тліну...»
(Франческо Петрарка)*

Капітану народному і графу Мілана Матео Вісконті. З повагою.

Стара Венеція – незаконне дитя варварства:

Дихаю твоєю осінню, аквамарінова казко,
Як дихають винороби запахом оцту,
А в зіницях мого черепа
Дзвіниця Сан-Марко,
І звучить тарантела,
Як постріл колаборанта.
Дожа дірявий човен:
Йду лагуною ходулями – кроком чаплі
Мені хоча б трохи скла
(Для прозорості) і картин Дієго Веласкеса
І вина тосканського – три краплі.
Для чого фарбуєте оливою
Дах каплиці, воду затоки?
Висне достиглою сливою
Ренесанс Родеріка Борджіа – доки
В келих отрути, а вам – Аквітанію,
Їду «на води» в гості до Бісмарка:
Таки туди – в Померанію.
Отак і живу, отак і віршую в сирості
Отак комплекую – по Фройдю,
По Марксу, коротше: по вашій милості.
Ви, графе, єретик, Вам досить калорій
І Вам не треба дієти.
У нас в Італії всі поети
Всі автори сатурналій.
Діво Маріє! Для чого
Низку порожніх слів – в буклети,
А на сірих вокзалах Болоньї
Троянди черлені – в букети.

Розірване Небо

*«Подивіться, розірвано небо
тінями привидів
серпневої прохолоди вечора!»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Тим, хто не повернувся (на відміну від мене).

Небо розірване:

Тільки шмати тої тканини синьої:

Шийте з неї шати паяцам:

Бо в світі де все розділено-розірвано

Все, навіть небо

Шматовано привидами

Серпневої прохолоди вечора:

Того самого серпня,

Жаркого і металевого,

Того гішпанського –

Де кожному гідальго кулю,

А кожному мрійнику смерть,

А кожному блукачу степ

І безнадії кавалок.

Серпень заліза розпеченого:

Привиди прохолоди вечора

Тинялися між зіницями яструба,

Між сторінками книги

Про сліпого філософа.

А ми тоді тільки вчилися

Розуміти, що смерть кумедна,

Що вона тільки вигадка,

Тільки ілюзія

Нашої свідомості хворої.

Ще рахували ми дні й години

До заграви світанку літа –

Бодай останнього, бодай недоречного,

Але нашого.

А ріка все текла.

І то не мідна, а синя.

Я думав – то клопоть неба –

Заплата його шовкована.

А то просто ріка – каламутна,

Наче епоха Аларіха.

Шати Небосхилу

*«На край небосхилу, туманний скорботний,
Йшла ніч, набрякаючи зорями й тіннями
А я, бородатий чаклун оповідок,
Слухав говірки каміння й рослин.»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Тим, хто був поруч в серпні та вересні 2014 року.

Серед ночі степів
Кольору ряси старого монаха –
Учня спокійного Будди – дивака Гаутами
Я слухав слова звіробою,
Говірку кущів полину
І шепіт каміння – брил вапняку,
Уламків граніту – тоді,
Коли ніч вагітніла зорями,
Коли маятник
Хотілось зробити з уламків
Старої залізної смерті,
Що теж втомилася бути
І розсипалась – іржею,
Уламками криці.
Ноктюрн віщуна: так хотілось
Заирнути у схованки Часу –
Кульгавого карлика,
Знати хотілось – кому який жереб
Випало. Що і для чого, зараз чи потім,
Кому і навіщо. Чи просто
Хотілося бути
Чи метеором згоріти –
Спалахом ночі степів,
А ніч наче гостя,
Була схожа на сцену
Страшної вистави,
І ми гомоніли – бо осінь.
Час одкровень, а не смерті.
І кожному – трохи епохи.
Шматочок.

Ми не помремо.
Ми наче зорі
У тьмі. Просто вічні.
Як Всесвіт.

Шкаралупа місячної ночі

*«... в яєчній шкаралупі,
серед ночі з її прокуреним скелетом,
серед нудьги моєї уламків кістки Місяця,
у радості моїй, що схожа на тортури...»
(Федеріка Гарсія Лорка)*

Мисливцям на вурдалаків присвячую. Щиро.

У шкаралупі місячної ночі,
Коли мріяти годі, а вино темряви
Розлито по келихах – по краплі кожному,
Хто тільки в пам'яті, а ще там – в минулому,
А журба моя уламками сну
Покришеного на кавалки келиха
(Кожен смарагдом зірки,
Що світить зеленим оком
На небі чорному)
Кожної ночі жовтий скелет
Ховають по шафах підручників,
Лишились мені шматочки радості
До ранку слухати мишей шарудіння
Разом з котом кудлатим – йому розвага,
А мої розради на тортури схожі:
Бо кожен сон тарантулом
Тягне з нори Торквемади цитати.
А ти хотів, щоб тобі снилась копальня
Не для тебе рита, не тобі ліхтарем в сутінках,
Не тобі далека, не тобі закіптюжена.
Вбиваю осиновий кілок упирю в груди –
Щоб не встав не тинявся
По степах моїх синіх.
А хочеться заснути
Сном осіннього винограду
Або сном старого рибалки
Що ловив диво-рибу
У глибинах ріки
В якій втопилося серце –
Колись, не сьогодні.

Тога під назвою холод

*«Вечір одягнувся в холод,
щоб не згубити шлях...»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

Одягаються в холод
Жовтодзьобі філософи,
Перехожі неіснуючих вулиць,
Меценати в потріпаних тогах
Століття-потворки.
Данте –
Цей італієць-рибалка
Співак Флоренції-астролябії,
Друг всіх шевців та молочників
І виноробів босоногих доріг –
Він знав, що там холодно,
Але не очікував,
Що холод це одяг,
В який нині ми всі одягаємось,
Не для того, щоб тіло сховати,
А для того, щоб бути помітними
Для інквізиторів не того ренесансу,
Для шукачів ересі – не цієї,
Не альбігойської,
І навіть не падолистової,
Бо цей падолист теж сенатор і римлянин,
Теж одягається в тогу холоду,
Загортається в холод, як в ковдру
Загортається старий паралітик-день
(Бо світло)
(Бо тільки сіре і чорне –
Два кольори пізньої осені –
Тлін),
Межи час, межи епоха, межи –
Люди вдягнені в холод
Збирають опале листя
Жменями
Для старої бабусі Клото
Та її кози білої.

Сира тінь моя

*«Тінь моя ковзає річкою
мовчазна і сира...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

По річці життя норовистій
Перекатами та вирами,
Плесами та затоками
Ковзають тіні – темні, кудлаті,
І моя мовчазна і сира,
І моя дощами осені зрошена,
Така сама неприкаяна й непотрібна
Ковзає. Блукає безхатком-круком
Багновищами очерету мислячого,
Торфовищами осоки-мрії,
Мокряками комишу-казкаря.
Блукає тінь моя долиною-гленом,
Де все завершено
І все тільки в минулому,
Навіть смерть і то тільки вигадка,
Камнями-плазунами, де рінь заворожена:
Рінь, де ховається тінь моя,
Як в хатинці-склепі соломою критій.
Тінь моя. Безпритульна сомнабула,
Птаха мовчазна чорнокрила,
Пірнай в світ прозорий води холодної,
В світ лускатих темнословів сріблястих,
Доки сонце не зникло,
Доки світ не зістарівся –
Блукай.
Пірнай.
Пий росу.
І вигадуй...

Серце дозрілим яблуком

*«...Серце моє, що дозріло,
На дереві пізнання добра і зла,
Серце, яке вкусила змія...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Серце моє, ти – дозріле яблуко,
Що висне на гілці осені холоду,
На гілці, розхитаній вітром,
Яблуко, яке забули зірвати.

(А сніг холодний
На землі попелу...)

Серце моє – ти ліхтарик,
Для блукань у півтімні війни,
Ліхтарик з яким читаю слова,
Писані в книзі поета
Давно розстріляного...

(А сніг холодний
На землі попелу...)

Серце моє – ти мішень,
В яку досі ніяк не влучили,
Яка білою плямою на карті смерті
Поки що. До часу – серце.

(А сніг холодний
На землі попелу...)

Серце моє – ти мій знак вказівний,
На шляхах вічного холоду,
На мінному полі життя,
Там, поміж пострілами,
Там, за межею «бути».

(А сніг холодний
На землі попелу...)

Серце моє, коли зледенієш
У холоді вічному Всесвіту,
Чи то станеш попелу жменькою,
Згорівши на цьому пожарищі,
Знай, ти дозріло, як яблуко.

(А сніг холодний
На землі попелу...)

Погляд Неба

«Скло сіре хмар, хто крізь нього
поглядом неба подивиться мені в очі?
Все це Місяць, Місяць
Над долиною мертвих...»
(Федеріко Ґарсія Лорка)

На землі оксамитовій
Де кожна левада – долина мертвих
(А ви кажете: «Глен»,
А ви кажете – то все льодовик вибив),
А насправді забагато всього було
На цих пагорбах і на цих рівнинах,
А насправді забагато нас помирало,
А тепер дивиться Небо
Крізь скло сірих хмар
На нас неприкаяних
На нас – посипаних попелом,
А кожне дерево
Ховає в собі розп'яття,
Як ховає в собі кожний кремінь
Предковичну сокиру Каїна
(А ви кажете Місяць
Підсліпкуватим злодієм
Розтрощив свої окуляри
І тепер блимає ночами синіми
Над кожною долиною мертвих),
Бо навіщо:
Кров стає чорноземом
У долинах могил
«Де нас триста як скло»,
Скло сірих хмар
Закіптюжене димом історії,
Чи буде кому згадувати,
Що кожна долина тут –
Долина мертвих?
На землі оксамитовій
Ті хто лишились
Розкривають очі,
І в них зазирає Небо.

Вогні серед порожнечі

*«Темряву виднокраю
Обгризають вогні.
(Сказав же вам: залишіть,
Залишіть в полі мене серед темряви –
Плакати.)»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

А може це все, що лишилося:
Вогні – далекі, жовті, лускаті.
Острівцями миттєвими.
Серед нескінченної темряви:
Може когось і гріють,
Але не нас – задалеко,
Може когось і спалюють,
Але не нас – людей попелу,
А може так і потрібно
(Комусь, не мені,
Комусь, мудрішому,
Хто зрозумів для чого це все)
Вогні – на чорному виднокраї,
Що погризли темряву, як сир миші.
Вогні. Бо колись поет країни млинів
і вершників

Плакав гітари струнами
І просив його серед пустки поля
залишити

Серед тої тьми нескінченної:
Бо гаснуть світильники розуму.
А я теж прошу мене серед поля забути:
З двома дірками від куль коло серця
У степу цієї країни возів і комоней,
Що без прихистку, без захисту,
Без кінця і початку – в степ блукальцями
Від одного лиману до сивашу іншого,
Отих гривастих копитоступів
Залізом важким підкованих,
Країни
Нехай не такої теплої
Але теж з вогнями жовтими
автодафе,
Де кожен третій вигнанець – гідальго
З очима сумними каштановими,
Лишіть мене серед порожнього степу,
Тільки не плакати – помирати.

Володар осені

*«Володар осені мою майструє долю
І квіти заважкі мені
Й плоди занадто солодкові...»*

(Гійом Аполлінер)

А моїм життям бавиться
 Володар осені:
Жовтоокий руками холодними:
 Грається повелитель вихорів:
Бо життя моє – йому іграшка:
 Похвилинена, кленолиста.
І кому який сенс шукається,
 А мені вітер над стріхою,
Де старих гнізд горобиних
 Купа спогадів,
А на дворі життя калюж брудних:
 Кожна як не свічадо то дзеркало,
А мені сонця півжмені і то далекого
 Нетутешнього і байдужого,
А мені товаришем забуте опудало:
 Співбесідником і радником,
Що тобі дні мої, повелителю осені,
 Оберемком листя – і то в вихорі,
Кудись несеш, бо навіщо:
 Забагато осінніх філософів
На землі сарматського холоду:
 Кому весна, кому теплий прихисток,
А мені сад осінній з квітами падолистовими:
 Останніми, може айстрами,
Що вітер осінній напоїти збиралися
 Своїми пахощами йому непотрібними.
Чому ж блукаєш садом моїм, володарю,
 Садом оцим вічної осені.

Скрипка дощавої ночі

*«Цієї ночі дощ як ніжне тихе море
Скрипаль глухий я граю на струнах дощу...»
(Гійом Аполлінер)*

Я звик грати на залізних скрипках
Музику білої панни з очима блискучими,
Що дарує безодню Ніщо (і панна, і музика),
А тут дощ – чи то другом сумним,
Чи то прочанином, чи то просто морем –
Морем Дощу.

А я скрипаль глухий, що пішов у Мовчання
Від своєї музики тікаючи.
А в цього гостя-базіки струни:
Скрипка-клепсидра мокра і зачарована:
Грай, скрипалю, грай оцю сумну музику,
Яку ніхто крім тебе не чує,
Яка нарешті не дарує нікому Ніщо,
Яка тільки посмішка
На вустах мідного Будди.

А ми живемо в новелах Борхеса
Серед пампасів Аргентини сріблястої
(Кому ще срібляників не дісталось?
Дзень-дзелень кожному – в калитку,
До скрині-сховища: як не дідівської,
То все одно залізом оперезаної й череватої).
А в западині ночі дощ –
Недостатньо теплий для Півдня,
Недостатньо блискучий для ножа гаучо,
Недостатньо холодний для Порожнечі,
Недостатньо тихий для Споглядання.

Крижаний архангел

*«Впала з гір водяна громада.
Занудьгували квіти і коні.
І ти застиг, крижаний архангеле,
Під синьою тінню моєї долоні.»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Брудної зими і сльотавої осені
Тиша.
Епоха змішує у горнилі пристрасті
Сніг з кавалками бруду:
Сірість.
І тільки
Тіні усмішки в зіницях черепа
Нагадують про паяців безчеревикових
Не нашого цирку – ясеневого
(Три жмені срібла
Ночі позіркованої:
Срібла для куль).

А десь сурмить крижаний архангел,
І тіні сині над світом холоду
Води, що стала крицею,
Води – буття прозорого,
Води – першопочатку дзвінкого
(На камені – краплями,
У висотах – крижинами).

Взимку нудьгують коні:
У свічаді ока далечінь сталева,
Взимку нудьгують круки:
Чорні – на снігу білому:
Їм літати над простором
Біло-сірим застиглим,
Їм дзьобати жниво війни застигле.

А десь сурмить крижаний архангел,
Нам – пісню звитяги горами повторену,
Нам – музику холодної вічності,
Нам – кантату лету нестримного,
Нам – номадам неосяжного.

Діана порожнечі

*«О, Діано, Діано, порожня Діано!
Випуклий звук, де збожеволіли бджоли...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Металеві бджоли залізних вуликів
Не сплять ночами Діани –
Блідої красуні високої порожнечі.
Металеві бджоли
Гудуть в краю божевілля,
Навіть коли Зима –
Гостя недобра,
Біліша блідої Діви,
Кров перетворює в кригу,
Летять металеві бджоли
Збирати мед одкровення
До квітів білого снігу.
Діано, бліда Діано!
Діво чорної порожнечі,
Навіщо ти нас кличеш
Слухати цю пісню –
Пісню бджіл божевільних,
Стогін почвар сталевих.
Пасічники зимові:
Пасемо бджіл металевих
В краю пірамід чорних,
У світі тіней і світла:
Кольорів не лишила
Нам діва сумна Діана:
Тільки чорне і біле,
Тільки відтінки сірого
Ночі зими останньої,
Ночі холодних зір,
Ночі почвар Плутона,
І вітровія Борея
І весляра Харона.
Навіщо, бліда Діано,
Прийшла урожай зимовий
Збирати в свої комори?
Навіщо ти наші душі
Женеш у свою пустелю
Жахну і таку зловісну,
Як попіл, замішаний снігом...

Сховок

*«Що там у мені таїться
В таку сумну годину?»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Що там, у лабіринтах моєї душі,
У її найтемніших закутках,
У глибинах найглибших
Моря моєї свідомості?
Там тиша.

Яка там почвара
Ховається, нуртується, вирує
У темряви пущі
Душі моєї неприкаяної
Прочанина до Землі Невідомої
Terra incognita холодної?
Там ненависть:
Кубло своє звила

Стиха

Наче стихія

Мовчання.

Що там – у пустелі моєї свідомості:
Сахарі без жодного дерева
Без жодного сховку-склепу,
Без жодної билинки-зернодаричі,
Без жодної яшірки-усмішки,
Прудкої наче сміх Сервантеса?
Там самотність.

Що там,
У пралісі дрімучому моїх спогадів –
Давньому, наче смерть сама,
Замшілому, наче день негоди
Гіпербореї посліплої-зоряної?
Там привиди –
Блукальці епохи невизначеної
Чужої і навіки темної.
Там.

Що там – між рядками моїми
Недоречними,
Між словами віршів моїх
Так невчасно сказаними?
Там прірва –
Куди мені падати-помирати,
Летіти-тікати
Чи то просто бути-не-бути
Там.

Не тут.
У сховку моєму. Неіснуючому.

Серце-човен

*«Якщо вигадка – синява,
Що стане з невинністю, з дивом?
Що з серцем, що з серцем стане...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Серце-човен
У цій синяві вигадок,
У світі цьому розстріляному,
Де не лишається місця для дива –
Лише для смерті жебрачки (киньте їй
До капелюха шеляга, а в торбу спогади –
Єдине, що в нас лишилося-не-згубилося –
Для смерті - монашки монастиря Зневіри
Лише для неї біловбраної,
Світу-тлуму,
Де навіть надію і ту вкрадено,
Де навіть надію – страждання останнє,
Вкрадено, розділено й пошматовано,
Куди пливеш серце?
Човнику мій дірявий
(Від куль залізних три,
Від уламків зими – чотири),
Човнику.
Напинаю над ним
Вітрило майбутнього – бо що ж іще,
Бо кудлате воно – псом білим,
Псом-привидом
Над морем отої синяви – вигадки,
Одіссеєм чи то Гераклітом:
Бо все пливе – навіть вигадка.
І все вітри, тільки дому –
Нема.
Потонеш колись човнику,
Коли пільма, і море як ніч, а не синява,
Потонеш в безодні
А дому... А дому нема.

Dominus fata

«Володар осені мою майструє долю...»

(Гійом Аполлінер)

Мою долю майструє володар
Черлених кленів і холодного вітру,
Молока туману і прозорої води неба
Володар
Теше-витесує з теплого дерева жовтня –
Липи м'якої, як глина – вирізує
Днів моїх майбутніх божницю,
Ночей моїх одкровення мальоване.
Володар
Повітря п'яного легенд-п'ятниць:
Жорстоких, наче моє сьогодні,
Повелитель долин поцяткованих золотом
Та гір мокрих і важких каменів
(Бердо. І тижні краплинами ртуті
Для капелюха крислатого.)
Дні – крапками недописаних рондо,
Сонетів жовтого листя (осінь Петрарки),
Король нумізматів-крижнів
(Ім летіти, а мені бути – доля)
(І той повелитель ночі,
Отой лендлорд Місяця
Dominus порожнечі
Нині майстер – і то не кухля
З якого ми пили мед юності,
А долі – таки ренесансної –
Схизмата-єретика
У сірому плащі буднів.)

Повітряні кулі очей

*«Наші очі наче дві повітряні кулі
Які пливуть кудись
Дві кулі що в небі прозорому линуть
Навмання»*

(Гійом Аполлінер)

Я літаю над світом
На двох повітряних кулях:
Над світом старих димарів
Та іржавих воріт (скрип),
Між його рівнями (світу).
Я літаю над світом
У небі води синьої
З білими острівцями мрій
(Легко).
Очі – дві повітряні кулі –
Легші самої прозорості
Несуть мене
Над черепахами цегляними
(Чи то над черепами – живуть думки
Там)
(І то сумні переважно),
Над містами-кляксами
(Вночі – багаттями –
Недопалена грань автодафе –
Штучного, електричного –
Але нам байдуже:
Кому горіти, кому дивитися,
Хто дрова, а хто запальничку
Несе:
Їм аби єретика знайти-відшукати,
Їм аби видовище:
А мені горіти).
Я літаю над книгосховищами
Чи то пустелями: мертві слова
Для мертвих: оливо старих газет –
Подій не потрібних нікому,
Забутих, як забувають калози
Перед посухою. Отою,
Що назавжди.
Данте. Блукав лабіринтом,
Де світла замало
Для моїх куль повітряних
(Свічка. Інферно.)
А я літаю, літаю, літаю
Над струмками асфальту
(Автомобілі-риби: куди і навіщо,

Який нерест залізних почвар-лососів,
У яких минулого витоках,
У яких джерелах бензинових
Ікру мечуть русалки металу
Зі скляними очима-фарами?
Світ.)

А я літаю, літаю, літаю
На повітряних кулях очей.
Там, де синява.
Там.

Дізнатись все

*«Бородатий ангеле Ви насправді
Просто ліричний поет
Що бажає дізнатися все про Париж...»
(Гійом Аполлінер)*

Серед гупої ночі епохи занепаду
Коли навіть Місяць заколюче себе в труну
Міжзоряних астролябій, і Муза мовчить
(Їй зашили рота шовковими нитками,
Тканими в Китаї роверів),
До мене в хату-фортецю сарматську
Залетів бородатий ангел
У чорній хламиді замість білої,
На порохотязі замість крил,
У боліварі замість вітру кучерів,
З рукописом замість саксофона
(У раю теж грають джаз – а ви і не знали),
Він завітав у мою квартиру-келію ненароком,
Чи то помилково, чи то випадково,
Чи просто зазирнув – як там живе безнадія,
Але йому потрібен був не я, а дивак Франсуа,
І то не богемний містик, а поет мрій,
І то не колишній солдат абсурду, а філософ,
Він не знав, йо Війон давно помер
(А може й ні – може він досі блукає
У пошуках себе і пише послання братам,
Що лишаться жити опісля нас),
А може просто – такі у нього жарти,
Бо всі бородаті ангели – ліричні поети,
І він лише хотів дізнатися про Париж – все,
А не тільки про пічкурів, що пливуть Сеною
Під мостом Мірабо, а потім під мостом Альма,
А потім під мостом Згоди і мостом Каррузель,
Бо пічкур – йому то що, не йому з моста Мистецтв
Кидатися головою в воду брудну і холодну,
Зображаючи «найкращого в світі потопельника»
Яко Маркес – блукалець спеки,
Але в мене не було часу пояснювати,
Що в мене немає ста років самотності,
Є тільки хвилина в якій я живу,
Є тільки темрява, в якій я мислю,
Є тільки я, що є насправді ілюзією,
І що я не полковник, а лише капітан,
І то поранений колись в голову,
Хоча мені теж ніхто не пише,
Що це місто тільки трохи Париж нагадує,
Насправді це Едо, а я самурай,
Що вихоплює з простору шматочки весни
І складає з них фрази – перед останнім зітханням.

Даремно, все даремно

*«Даремно ти слухаєш вітер, що плаче
ніхто не тривожить твій слух серенадою...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Даремно, друже, ти серед цих каменів,
Що ніколи не стануть хлібами,
Що лежать на шляху оленів,
Що тиснуть на землю як гирі,
Які чіпляють до годинників вічності,
Що міряють маятником буття
Кавалки Ери Козлотура і клишоного Фавна,
Даремно, друже, серед каменів сірості,
Серед цих брил духу важкості
Ти слухаєш вітер:
Його плач по людяності,
Його стогін осінньої туги,
Його спів про мертвих,
Що пішли в позачас,
У долину, в якій ніколи не цвітуть груші
І мигдаль гіркіший від полину.
Даремно.
Ніхто не тривожить струни Неба
І банджо білих хмаринок:
Там тихо: над світом людей.
Тільки тут, в ущелині,
В долині вічної ностальгії
Ти слухаєш вітер,
У краю, де ніхто не чув серенади,
А тільки реквієм – один – для епохи.
А ти слухаєш вітер
На схилі гори,
Де не було дерев. Ніколи.

Марево

Камінь білий

*«Камінь – це чоло,
де стогнуть ватаги снів
без води зміїної,
без крижаних понурих кипарисів.
Камінь – це спина,
що носить тягарем одвічним Час,
і дерева сліз, стрічки Шляхів Чумацьких.»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Я слухав шепіт каменю,
Що загубив кудлатий бог
Під час блукань пустелею
Своїх снів неотесаних,
З кишені своєї дірявої.
І камінь мені стогнав-шепотів
Слова свої холодні одвічні
Про те, що Час це тягар,
Що це не ріка прозора
З вирами та перекатами,
Водоспадами та ямами,
Це тягар, що тисне на плечі,
Розчавлює – навіть душі камінні,
Навіть те – незворушне –
Стирає на порошок.
Час – це не туман, що все засмоктує,
Що киселем вишневим душу заповнює,
Що ховає все в молоці зоряному,
А це тягар – важчий самої важкості,
Який нести – не переносити всім –
Навіть їм – каменям – на спині своїй
Пошматованій
Батогами дощів, ланцюгами снігів,
І кожен шрам – пам'ять –
Монетка тьмяна, що кидають нам –
Жебракам, нам – волоцюгам, нам – прочанам
У світі камінному,
Де жодної речі
Не зроблено з дерева.

Те, що забувають

*«Я до труни цей вечір не забуду:
До твого прислухався лагідного сну
І раптом зрозумів, почувши тишу,
Як порожньо, і мертво все повсюди...»
(Поль Верлен)*

Вечір гусне дощавим туманом,
Міцною кавою,
Що холоне на столі дерев'яному,
Соком горобини
Витиснутим в прозорий келишок часу:
Саме в такий вечір
Пишуться вірші, за які потім вбивають.
Вечір, коли Атман
Раптом летить у небо чужих снів,
Коли душа мандрує лісами
Давно зрубаними,
Давно перетвореними в попіл та порох,
Яким потім вбивали людей,
Хашами-пралісами, де живуть почварки:
Давно зниклі, яких навіть імена забуті,
Вечір,
Коли вірші пишуться, за які потім вбивають.
Але раптом:
Якщо хвилини ковтаєш старим вином,
І раптом розумієш, що все померло –
Все, навіть душі перехожих за вікнами,
Навіть поезія вчорашнього дня:
Розумієш: неможливо вбити те,
Що померти не може...

Місто моїх марень

*«На вулиці оцій магичної столиці,
Де будуть катеринки вечорами джигу вити...»
(Поль Верлен)*

Місто моїх марень
Все танцює свої божевільні танці
Серед ночі середньовічних схоластів,
Юрбою сірою заповнюючи свої вулиці-вени.
Місто магичне кішок і сажотрусів,
Місто, де поселилася смерть
І серед пивниць і шинків
Танцює свої танці
Під музику страшну катеринок.
Місто смугастих котів і товстих мірошників,
Крамарів тютюном просякнутих,
Повій, що фарбують борошном
Свої потворні обличчя
І губляться в юрбі гульвіс і писак,
Як губиться очеретина в болотах Нілу
І дивляться на чергову сальву
На честь перемоги піррової.
Місто, де мертві слова
Нанизують в намисто газет
І плетуть отруйне плетиво, що висне в повітрі
Як виснуть тенета арахн волохатих
В комірчинах, де поселилась тінь.
Місто магів, волоцюг та злодіїв,
Місто, що привиділось хворому деміургу
І зависло між печерами Плутона
І небом Урана синьобрового.
Місто, з якого тікають навіть паротяги –
Туди, в степ, де гудуть бджоли.

Жадання забуття

“Хай буде забуття.

Поглянь на шлях – отой перед тобою.

Хай вітер осені візьме у нагороду

Кохання втомлене і радощі забуті, і свободу,

І пестить кучері, зачеплені совою...»

(Поль Верлен)

Забуття совою сивою

Торкається кучерів –

Моїх та коханої:

Тої, далекої, тої, загубленої.

Забуття мені приніс вітер –

Цей, не сьогоднішній,

Цей, холодний,

Прозорий, незримий – цей.

Забуття крилате літає нечутно

Серед ночі світу сього,

Серед мертвих – на тінь мою схожих,

Літає. Пугачем мишолопним,

Банькуватим птахом сутінок

Серед руїн минулого,

Серед рукописів на війні писаних,

Серед слів давно сказаних і забутих,

Тоді

Коли світ ще був молодим,

А друзі живі, міста незруйновані

І душі вогнем не опалені – тоді,

Забуття мені приніс вітер:

Ось тоді, мандрівниче,

Сову-супутницю: Атену сколотську

Дай мені лишень нагороду:

Підступного чи то требу,

Плату чи то подарунок:

Радощі твої забуті,

Кохання твоє давно мертве,

Свободу твою ілюзорну:

На шляху твоєму то зайве:

На шляху твоєму лише полин

І махновські тачанки,

Для чого тобі ото... Для чого...

Те, що сховала ніч

*«...Серце моє, що дозріло
На дереві пізнання,
Серце моє, що вкусила
Змія,
Чорна, чорна ноче,
Може в тебе воно?»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Моє серце
Стукіт копит повторювало,
Підспівувало скорострілу,
Шаленіло, чекаючи поцілунок кулі,
Злітало разом з птахами в небо –
Синє, як сон лелеки.
Серце повстанця.

(Які вони холодні –
Краплі дощу весняного.)

Моє серце
Сховала до чорної скрині ніч:
Ніч-ворожка, ніч – діва вовчого племені,
Молода черничка
З намистом розірваним (зорі),
З розбитим дзеркалом Місяця,
З очима-безоднями,
Зачинила серце моє до темної скрині
Ключем з жилавої криці.
Серце повстанця.

(Які вони холодні –
Краплі, що падають з Неба.)

Моє серце
Співало реквієм
Часу нашому кульгавому,
Вторило ритму Сонця –
Шаманом з пророчим бубном,
Коли воно схватись хотіло
За виднокрай покалічений,
Аби лишень не бачити
Як люди людей вбивають.
Серце моє загублене.
Серце повстанця.

(Які вони холодні –
Краплі дощу весняного.)

Серце моє
Уривки музики
Ховало у своїй пам'яті –
Музики порожнечі вічної,
Прізви бездонної – музики споглядання,
Де загубив я тебе – у яких нетрях ночі,
Серце моє неприкаяне,
Серце повстанця.

(Які вони холодні –
Краплі, що падають з Неба.)

Серце моє
Кусали змії чужих снів
Поцятковані знаками
На гнучкому хребті межичасу: ромбами,
Серце моє незахищене –
Серед холоду тепле, серед білої криги черлене,
Де шукати мені тебе?
Серце повстанця.

(Які вони холодні –
Краплі дощу весняного.)

Серце моє,
Що дозріло так передчасно
Стиглим червоним яблуком
Впаде в чорноту нірвани,
Живим годинником
Міряє нескінченність ночі,
Серце моє загублене,
Яке відшукати марно –
Серце повстанця.

(Які вони холодні –
Краплі, що падають з Неба.)

Там, за річкою

*«Я прийшов до межі, за якою
припиняється ностальгія,
за якою сльози стають
білосніжними, як алебастр...»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

У краю за річкою
У країні, в яку немає шляхів,
А лише човен:
Човен-пором через ріку
З мовчазним веслярем
(Подаруйте йому монетку
З відбитком дельфіна або кесаря!),
У краю за межею-річкою,
За якою припиняється ностальгія,
І за якою не буває веселих спогадів
У тих, хто назад повернеться
(А таких немає – може будуть – але немає,
Чи то майже немає:
Аліг'ері – виняток,
Він блукалець у синіх шатах –
Одязі кольору неба,
Він італік – їм інколи можна
Йти туди й повертатись,
У них ностальгія пошита з шовку
Білого, як алебастр,
У них, якщо дон, то Корлеоне,
У них якщо поет, то Петрарка).
У тім краю сутінків
Важко побачити тіні,
І сльози стають білими:
Чи то снігом, чи то гіпсом,
І то не краплями – твердими кульками,
Що стукають по кам'яній землі,
Де ніколи нічого не виросте:
Навіть полин: а я думав:
Чому він білий, він же не дитя снігу,
А тільки бастард мармуру,
А тільки ерзац квітів,
Які кидають у вино-трунок
Дегустатора Цицерона
(Дві шпильки в язик мертвий).
А я ще тут:
Ще тільки весляра-перевізника очікую,
Ще тільки керманичу:
«Сім футів під кілем!»,
А вже на тому березі хату,

І то не яму-сховище,
Не хижу бамбукову відлюдника,
А соломою криту мазанку,
Таки зимівник, таки курінь
В краю алебастрових сліз-бджіл,
Що приносять кам'яний мед,
В Ойкумені мармурових вишень,
Вапнякових яблук та гранітних грушок
Збудував собі сам того не бажаючи
І відаючи, і не жадаючи,
І латиною Томи Аквінського віршую
Про каменярів вільних – будівничих,
І сни бачу нетутешні,
Таки глиняні, таки по намулу писані,
І то не нині, а коли – вже забули,
Не ми, а пастухи бородаті,
Номади неприкаяні, не при Каїні,
Шамани з чашами для вохряної треби:
Коня очі сумні
З того табуна – дикого.

Мигдалевий шлях

*«Їх списи чорні-чорні
І чорний їх крок карбований.
На крилах плащів чорнильних
Блищать воскові плями.»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Мій шлях гірко мигдалевий -
До землі помаранчів-каменів,
До краю тужливих дзвонів,
Про які не запитують,
Де кожна халупа - кастілло,
А кожен жебрак - каштелян,
Де грона оливкові краплинами ртуті.
Надто сухо для очей втомлених
Віслючків і загнаних коней
(Яких пристрілюють)
Надто вітряно для копачів могил,
Тому брили і камені,
Тому кулям надто просторо
Для польоту від серця до серця,
А вино надто солодке,
Бо так не буває:
Біле сонце і земля жовта:
Лише трохи крові биків на арені.
Там вічно тешуть хрести камінні
На полі війни горожанської,
А художники марять,
Бо з вікон глухих
Визира Торквемада,
А поетам - по кулі,
Бо дихати нічим -
Повітря спалене
Вогнями чужих автодафе.
Країна гостей-вандалів,
Там не цвітуть проліски,
Там камені дикі
Ростуть злими менгірами.

.....
Мій шлях мигдалевий
В оту країну камінну
Бо я теж божевільний вершник...

Офіра Високому Небу

*«Третя ріка - це Гіпаній, її джерело в Скіфії
і починається вона з великого озера,
навколо якого пасуться дикі білі коні.»
(Геродот)*

Сколоти женуть коней
До мідної річки Калай,
Воїни лат лускатих
Кметі трави запашної
Женуть комоней чорних
На пагорб шаленого вітру,
Женуть на офіру Сонця,
Офіру Мечу і Небу:
Арею - нестримному вершнику,
Папаю - вершителю грому.
Пахне гіркий полин,
Скриплять ясеніві вози,
Ступають важкі копита
Чорних коней степу,
Луною на цей стукіт
Кричить у блакиті сокіл
Знаком святим Папая,
Словом Закону Степу.
Праматір людей Апі -
Жінка-змія мудра
Кличе скелотів за обрій -
На схили священних пагорбів,
І кожен воїн сонце
Несе віковичним знаком
Золотом на сагайдаку.
Час довгих мечів і заліза
Дзвенить у прозорих хмарах,
Скіфи женуть комоней
До пагорбу треби і тризни,
Йдуть до кургану офіри.
Солодка вода Борисфену
Сповнює їх жили.
«Ми йдемо до тебе, Сонце!» -
Співають патлаті скелоти,
Їхню звитяжну пісню
Повторює в небі вітер.

Час важких хмар

*«У заблукалих очах - там читай:
орбіти сонця, орбіти серця...»
(Пауль Целан)*

Над степовою Елладою хмари
Важкі, як Сізіфа камені,
Недоречні, як пальці Мідаса,
Нависають над нашою легкістю
Чебрецевою і суничною
Гроловицею фатуму.
Над степовими Атенами,
Яруговим Пелопонесом
Хмари тверді - і то гранітові
Висять дощем кам'яним.
Хмари блукають по землі тінями,
Таки по нашій - по Борисфеновій -
Загірній і замріяній,
Ковиловій-заколисаний.
Може тому що літо -
Час гроловиць і злив -
Літо світу сього нервового,
Час днів жарких і спекотних,
Час ночей подухи тлінної
Час
Йти по траві
Назустріч світанку
Час
Дивитися в дзеркало рік
І бачити там -
Темряву.

Касида про загублену землю

*«Я опущусь в будь-який колодязь,
я смерть прийму - яку завгодно дозу! -
я в серце моху наберусь, аби
тебе побачить, ранений водою.»
(Федеріко Гарсія Лорка)*

Земля моя степова, зранена, втомлена
Земле моя, в мене вкрадена,
Земле моя, загублена, втрачена,
Земле моя, териконова, оксамитова
Сон травою завітчана.
Там - за Кальміусом - рікою смутку,
(Плинь, Кальміусе, плинь, річко каламутна
У Меотиду неспокою, у лиман Азакський
У Темеринду - матір морів,
У Каргалук-воду лускату,
Плинь, Кальміусе плинь).
Земле моя, кров'ю полита,
Окупантами поневолена,
Поснула, замріяна, балками зрита,
Смертю заколисана
(А струнами гітари журба пливе,
А вечір як густа кава гіркотою,
А пам'ять жмутками трави колючої -
Перший жмуток рудою нетребою,
А мертві люди у сні приходять,
А гроза травнева війною злою,
А в минуле двері зачинені)
Земле моя! Недосяжна, незрима
Як зворотна сторона неба синього,
Чорні камені твої Ріки Бронзової
У пам'яті важкій тягарній
(Плинь ріка міддю і бронзою
В минуле моє приспане...)
Отак то ми тепер вигнанцями
Про свій рідний край мріємо...

Передчуття весни

*«Неначе вихор огирі
Виносять нас на шлях...»*

(Лі Бо)

Ще місто торкається
Холодними руками бруківки
Моїх втомлених черевиків
Підшви чорної репаної,
Ще місто дихає
Протягами холодних провулків
І холодильників-вулиць вітряних,
Ще хмари сіро-бліді та оливні,
Ще запахи квітів - лише у спогадах,
Лише за склом крамниць квітколож,
Але
Як тільки визирає світило
Крізь діряву ковдру білого снігонеба
Одразу: я
А може і не я
А може і не тільки я
Відчуваю: весна неминуча.
Як гудки паротягів гарячих,
Як крик гайвороння схвильованого
Чи вереск котів-пройдисвітів
Таки неминуча.
Така шалена і таки буде.
Досить ховати вам
Душі поточені шашіллю
У старі холодильники,
О, шанувальники снігодідів
І непотрібних черствих слів:
Весна неминуча.

Очі відкриті дощу

*«Якщо нема на землі надії -
То все прах.»*

(Зінаїда Гіпіус)

Я йшов містом і бачив дощ:
Відкривав очі - двері сутінок
Крізь мої дні і дороги прощ
Доброму мокрому гостю,
Що лапами-краплями в душу...
Байдуже - я йшов містом,
Яким блукати роками мушу:
З важкими будинками -
Мокрими як і сірі очі дня. Поволі
Все постаріло у сірості-старості,
Перехожі і далі грають нудні ролі,
Навіть знайомий жебрак,
Що звик у перехожих канючити
Між землею і небом, просить, однак
Кавалки істини, а не шматки металу
Круглої форми - і той постарів:
Душею подертою, як стара торба
Епох паротягів та оливних днів,
І тілом - цитатою з книги Дарвіна.
Це так чудово: дощ бачити.
Не відчувати - як книгу гортати.
Його холодні шматки шкірою,
«Ківш пшениці за динарія» - мірою:
Наче ляпаси злого місяця лютого,
А бачити: очима-вікнами в потойбіччя.
Якби мені хтось пояснив - навіщо,
Якби хтось сказав - для чого,
Якби хтось знав - чому...
А тим часом дощ - в очі - краплями,
По щоках - ляпасами, на чоло - холодом.

Вода, в якій пливу

«На лисогір'ї

фігура.

Тиха вода...

.....

Ох ви, села заблукані

В нетрях Андалузії-туги!»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Чумацький Шлях - то Небесна ріка
В яку пірнаєш головою вниз
(Чи то вгору - бо там - серед рік Неба
Все так відносно.) Й пливеш -
Молоко зірок миє брудні ноги мої
(Скільки доріг стоптано, потоптано,
Пилюку хмарено - і все ногами,
І все босими - а там молоко,
Там ріка-галактика, там рукави-руки
Течії: несуть-несуть, Господи,
Ти для мене цю ріку без загати
Придумав - плить, пливи, гребі
Мий свою шкіру-панцир
Водою зірок. Як добре ось так -
Без човна, без вітрила, без стерна
І без лоцмана - того, що риба,
Того, що біля акули супутником,
Того, що нахлібник - зі стола пана,
А я пливу. Від того берега,
Де живе смерть стара недоречна
Надто сентиментальна й бридка
(Іноді чи зачасто). Пливу.
Круть мене ця вода - виром вихором.
Пливу - берегів і не треба
Пірнаю у Небесну ріку головою
У безодню виру зірок,
Миє Галактика те,
Що колись називалось «Я».

Країна сутінок

*«У синьому небі
Холодний жорстокий вітер
Тріпає сам себе...»*

(Накамура Кусадао)

Сонце бородатим пророком
Чіпляється латаними штанами
За антени колючі будинків-печер,
Мандруючи в країну вечора,
Даруючи нам чи то сутінки,
Чи то просто затьмарення,
Чи то просто йде не прощаючись
Гоноровим англійським лордом.
А в тій країні вечора...
А тому світі темряви...
Ліхтар банькуватим котом
Дивиться на брудні вікна, де
Бояться чомусь запалити світло.
Сутінкові провінції!
Вітер вічного вечора!
Чому так невчасно приходить зима,
Коли в душах людей і так холодно,
Коли хтось зледенілими пальцями
Торкається струн розбитої скрипки,
Тесаної колись з дерева
Зі слідами від куль, з оглухлого ясена
Від грому вибухів.
А струни... Їх плели з потоків нейтрино,
Їх чіпляли вузлами руки старих моряків,
А вони темніли й бриніли, звучали і краяли
Серце...

Квіти, які були

*«Без вогнів і пахоців а
Так од них п'яніла бджола
Квіти світло таки»
(Анна Пер'є)*

Зимові квіти – чи то там за склом
Моеї свідомості прозорі
(без темних закутків – зими цієї),
Чи крихкі-зледенілі безсніжного грудня,
(Замерзлі жоржини – уламками скла),
Квіти-кристали – зима, ні – епоха холоду,
Квіти. Навіть якщо без запаху,
Навіть якщо тепло штучне,
У скляному кубі, у синій тюрмі світу
Сього.
Все одно – квіти – все, що лишилось
З книжечки радості. Бо світло таки.
Бо світ таки не спіймав,
І не вкрав, і не сховав
У мішок чорний. А таки не,
(Хоч ловив і не тільки мене,
і не тільки вас, і не тільки всіх),
А таки ще – і поживемо, і просто
Квіти за склом, квіти –
Світлими шматочками спогадів.
Тої весни. Яка була – все таки.
Яка...

Оливи

*«Ich bin allein mit aller Menschen Gram,
Den ich durch Dich zu lidern unternahn,
Der Du nicht bist. O namenlose Scham...»*

*(Rainer Rilke)**

В осяйній тиші самоти оливи – сад.
Не можу поглядом вернутися назад –
У те сентиментальне «до війни»,
Бо занімів недужий світ, змінились ми,
Бо курява стоїть над каменем доріг,
Бо до досі у лівиці затискаю оберіг –
Отой, що я носив по згарищах. Псалом
Лунає досі над містами і степами. Напролом
Роковані віднині йти – година сутінкова,
І час лихого кажана, проте, жадає слова
Душа, перо, папір, тінь яструба і тиша-мить,
Час не спиняється – він далі струменить,
Він далі одкровення нам шепоче: «Ви ніде!
Вдивляйтесь в місяця румовище бліде,
Ідіть, блукайте, бо зруйновано ваш дім,
Шукайте істини сліди на образі блідім,
Ваш шлях лежить крізь Гетсиманський сад,
І не судилося прочанам повернутися назад,
Бо ви тепер солдати – перед вами сон землі,
І навкруги оливний сад, і все минає – все в імлі...

Примітки:

* - «В людському сумі я осамотів,
його Тобою втишити хотів,
та це не Ти. О, стид напоготів...»

(Райнер М. Рільке)

(Переклад Мойсея Фішбейна)

Навіть птах

*“Wir wissen nichts von diesem Hingehn, das
Nicht mit uns teilt. Wir haben keinen Grund...”
(Rainer Rilke)**

Ми безпідставні. Ми недоречні.
Люди, що замість мушель
Нанижують намистини-слова,
Що слухають голоси хмар
І ніч вдягають сорочкою чорною.
Ми артефакт, виняток з правила,
Важкого, як скеля, простого як черевики.
А на болоті качур
Все пливе з туману в туман,
А над туманом Ніщо,
Ми гадали зима, а то осінь –
Все далі, все далі, все далі – осінь,
А на болоті качур
Кличе квітку латаття летіти
Туди, де ріка нескінченна
Пливе по колу осені (виднокрай),
Там – куди треба летіти
(Кличе – отак чорнодзьобо),
А на болоті качур...
Як все недоречно –
Коли холоднеча – все недоречно
Все. Навіть цей птах.
Той, що кличе нас...

Примітки:

* - «Нам цей відхід не знаний, той що є
тужіння. Ми не маємо підстав...»

(Райнер Рільке)

(Переклад Мойсея Фішбейна)

Вітер за вікном

*«А над олівами
Небо полив'яне,
В небі – холодна
Зоряна злива.»*

(Федеріко Гарсія Лорка)

Я повернувся з війни –
А тут осінь,
Я дивлюсь під ноги –
А там небо.
Визираю в вікно –
А там вітер:
Крутить вихором листя,
Ні, не листя – мрії минулого,
Буду писати замість віршів
Реквієм.
І то не на шматах паперу,
І навіть не на листках клена,
Буду писати реквієм
На цеглинах,
Що лежать тягарем
На сусідній будові:
Думали будувати притулок,
А вийшла башта –
Чи то фортеці, чи то мовчання
Білотюрбанних парсів –
Вогнепоклонників.
Я повернувся з війни,
І раптом втямив –
Немає повернення,
Зазирнув у сни (свої)
І не ті що буття,
А ті що в темряві –
А там смерть: поселилась
Біловбранною жінкою,
Хотів запитати: «Навіщо
у моїх снах живеш подругою?»
Але хіба може смерть жити...

Під Небом байдужим

*«Дме західний вітер –
Десь там, на сході
На землю паде листя...»
(Йоса Бусон)*

Під небом байдужим
Року-триноги минулого
(Бо все минає)
Ми споглядали золото осені,
Раділи кожному теплому дню
Літа бабиного,
Слухали журавлів сумних окличних
(У небі під хмарами)
Прощання,
Дивувалися гостролистості кленів
Таки черлених і солодкавих
(Як кров),
І дивувалися одкровенню
Холодного осіннього вітру,
Відчували важкість землі
(Що ніколи не буває пухом)
І прозорість повітря-скла
Легкого жовтня-прочанина,
Думали, що в неба безодню
Можна летіти чи то пірнати,
І дивилися
Як
Тріпоче листя осик переляканих
Вічно.
Рік тому пошерхле повітря
Нам здавалось паперовою сторінкою
Зошита життя
На якому ми писали вірші про красу
Там –
Під-ку-ля-ми...

Все, що лишилось

*«Ті, кого важко забути...»
(Ісікава Такубоку)*

Ліхтар та осінь –
Ось все, що лишилося в темряві:
Листя-вітрила корабля буття:
Такі ж жовті,
Як сторінки наших літописів,
Шматує шалений вітер –
Холодний як одкровення,
Як крижані скалки
Моїх непотрібних спогадів
(Нікому)
(Листя липи).
Цей острівець неспокою
Чи то кавалок істини
(Пливу крізь пільму),
Туди – де холодно.
Все, що лишилось мені:
Тільки
Ліхтар і осінь –
Пляма світла жовтого
Серед пільми
І тіні тих, кого важко забути...

Залізні послання

*«Меч створив лицаря
І закував залізом
Його лице і плоть його, а дух
Провів крізь полум'я посвячень...»
(Максиміліан Волошин)*

На торфовищі
Чорнороби пошерхлорукі
Різали землю на паливо,
Важкість болота віків
Кроїли на вогнебудні.
І кіготь їх землерія
Вишкріб з-під землетирси
Нетлінне і початкове –
Три мечі дворучні старезні:
Хоч тліном зачеплені,
Але важкі й ваговиті –
Як істина стара й нещадна.
Колись в глибину поглинаючу
Кинули вої треба:
Не брязкальця срібнозвукі,
Не бризки металу сонячного,
Кинули найдорожче:
Свої металеві руки –
Гострі, як сама доля,
Невблаганні, як справедливість.
І промовили: «Боги!
Мечі ці втомились бути
У світі смердів та козопасів.
Втомились, бо вже зітнули
Доста чужої нетреби.
Нехай же лежать до часу
В глибинах сього болота,
Доки прийде неминуче,
І наші змалілі нащадки
Втямлять чого що варте
І знову навчатись тримати
В руках від кайданів вільних
Оцих провісників Волі,
Оцих сторожів Вітчизни!»

Пошуки

*«Зранку блукав я
Схилами гір Цзи Ге...»
(Бо Цзюй І)*

Я шукав Дао
З важким автоматом на плечі,
У сутінках солдатського намету,
Серед запашного звіробійного степу
Я шукав Дао
Там, де пахло бензином і соляркою,
Серед сутінків гіркого диму,
Серед хашців іржавого металу,
І серед снігів холодних
І серед спекотних згарищ
Я шукав Дао
Серед мертвих тіл,
Серед сталевих потвор,
Серед зраних людей і дерев –
Я шукав Дао
На дні забутих озер,
Куди досі пірнають жаби
І волохаті байдужі бобри,
У темряві біля вогню
І серед степової тирси –
Я шукав Дао
Коли світ божеволів,
Коли навіть Сонце
Дивилось на людей з жахом,
Коли навіть місяць зазирає з сумом
У душу кожного сновиди
Я шукав Дао...

Триптих урбаністичного блюзу

*«Куди тебе заніс дух буревію?
Ти заїхав у країну і царство
де живуть як вражені
і сплячі в домовинах...»*

(Григорій Сковорода)

Блюз мого міста

Цю осінь малював
Сліпий художник
Якому замість фарб
Меланхолійний сажотрус
Дав мішок попелу,
А замість пензлика
Зламану рушницю.
Кульгавий поет
Співає про фарби
Бабиного літа
Цього брудного міста.
Позич мені очі свої
Веселий художнику слів!
Хочу побачити
Радісні кольори
Цього поганського храму
Збудованого з цеглин-помилок
Та цементу брехні
Доки світ людей-ляльок
Не став порохом...

Блюз твого міста

Високе осіннє небо
Дивиться на тебе
Очима «апостола черні»,
А під ним люди,
Що дихають димом
Заморського зілля
І собаки, що забули
Дорогу до псячого чистилища –
Жебраки-католики
Зустрічають Місяць –
Свого панотця
Вдягненого у рясу ночі
Піснею без слів.
Якби ж громадяни
Навчились відрізняти
Ранок від вечора...

Блюз нашого міста

Ходимо серед машин
Дивимось в обличчя людей
А хочеться пірнути в небо
Але боїмося – втопимось
У вирі Чумацького шляху
Боїмося
Розбити голови
Камінням зірок...
А ми граємо в чотири руки
На величезному роялі,
Що завис у небі над містом
Як дирижабль
«Граф Ципелін».

Стоячи на мосту

Якось я зайшов на Тайгайський міст – на той самий, що в свій час був оспіваний ще Миколою Хвильовим, і довго дивився в долину, де за маревом осіннього дня ледве жевріли вогні якоїсь загірної країни. І тоді я написав таке:

*« - ...А що під Тайгайським мостом?
Там теж гудки: то паровики –
І в степ, і на станцію.»
(Микола Хвильовий)*

Старий крук
Вміє задавати питання.
Він прилітає щодня
До мого вікна і сідає
На зламану гілку
Осіннього ранку
Дерева мого життя.
Тільки він занадто старий,
Щоб слухати відповіді.
Тиша його глухоти
Готичним храмом
Височіє над містом Акутагави.
Відповіді
На його запитання підступні –
На його Зенона апорії,
Його відповіді
Висять у повітрі гронами
Тільки вони
Не потрібні нікому...

Майстер Марк

*«Три кварки для майстра Марка!»
(Джеймс Джойс)*

Старий бібліотекар.
Книгами сумних років
Заповнює поличку століття,
Дає мені цей томик потріпаний,
Де навіть літери стерлися,
Де мишачих зубів слід
На сторінці Справжнього Дня.
Зітру з цієї книги пил.
Зазирну в його окуляри розбиті.
Давно ніхто не заходить
У бункер цього книгосховища,
У нутрощі будинку-корабля,
Де звуки кроків
Як дзвін катакомбної церкви,
Де потріскані стіни
Як гори далекої Ельдорадо,
Де стеля нависає грозовою хмарою
Над думками кволої осені.
Не мовчи, дідусю сумний,
Повідай мені таємницю
Яку заховав тут...

Скрипаль, що приходять у темряві

*«У самотності
Як ніколи цінуєш
Дружбу з Місяцем.»
(Йоса Бусон)*

Скрипаль моїх снів.
Мовчки зазирає у мою пам'ять,
Дивиться спокійним поглядом
Дивака-мірійника.
Чому кожен мій сон як музика?
Чому навіть дерева танцюють
Коли літаю я
Над дахами людей
Ночі кожної
Без мітли і пропелера,
Як місячний зайчик
У Лхасі – сумному місті сиріт?
Чому у моїх снах кольорових
Всі сови монашки
Всі вовки – автори містерій,
Всі зайці водії паротягів?
Скрипаль посміхається,
Він знову бере до рук скрипку
Коли я поринаю у марення....
Грай, скрипалю, грай...

Ноктюрн катеринщика Курта

*«Історія – це нічне страхіття,
з якого я силкуюся прокинутись.»
(Джеймс Джойс)*

Портрет намальований зорями
Прочанина, що приходить щоночі
На горище, де сплять кажани
До весни – дзьобатої сірої птахи,
І шукає пошерхлі слова
Зітлілої книги старої поезії,
Яку можна лише шепотіти,
Ковтаючи звуки еламські
Засохлих жовтих троянд,
Ніби не темрява гусне як клей,
А лише жебонить лабіринт
Мушлі крученої – голосом моря,
Мушлі важкої блискучої,
Яку привіз капітан кульгавий
З острова, де ніхто не живе
Відколи дме вітер,
Що гойдає пальмову гілку
Пустелі колючих сонетів.
Дослухаючись до часопростору –
Отого, між галактиками,
І бавлячись у гру вовків-диваків
Зі старою королевою круків.
І що окрім цього?
У цій ароматній пільмі,
Що гусне від вчора,
Що ковтає звуки мов чапля,
Якій смакують зелені кваки
Очеретів відлюдника Ніби,
Яка роздзьобує кварки,
Зловлені тут – в каламуті ріки,
Що тече.

Ecei

Хтось

*«...Вони були гідними дітьми природи,
але в нас є і римське право.
І Понтій Пілат пророк його».
(Джеймс Джойс)*

Хтось викинув величезне дзеркало (я побачив його на світанку), і воно лежало цілісінький день під залізним фарбованим парканом і відображало Небо – синє з білими неохайними хмарами і шматок задуманої вулиці – ніби відгризений тріщиною з часопростору. У цьому відображеному шматку міста людей і машин були квітучі черешні, на одну з яких щоранку сідали дві ворони (чорні серед білого цвіту) і вели довгу гортанну розмову про весну. Споглядаючи такі швидкоплинні світанки я подумав, що серед літераторів чорних літер були і є люди-дзеркала (не кажу свічада – не зрозуміють). У цих дзеркалах відображалась епоха з усіма її барвами (навіть темними як ніч) та плінними тінями. Таким дзеркалом доби проторенесансу був Франческо Петрарка. Проторенесанс – це доба світлої печалі, де, як не в його сонетах шукати цієї журби? «Мій пан, чиєї влади незборимої, противитись не стане смертних сил...» Ні, це чисто проторенесансний фаталізм – тут немає і тіні готики – цього останнього резюме середньовіччя. Дзеркалом готики був Тома Аквінський, хоча поетом його я називати боюсь. Справжні поети ніколи не кликали до хрестових походів. Петрарка сам себе вважав Прометеєм, що добровільно заховав свій вогонь в лампаду. Джованні Боккаччо – його необачний сучасник – це зовсім не дзеркало (як думали гімназисти ХІХ століття), і навіть не сатирик. Його твори і не зла іронія, і не жорстока пародія на сучасність. Боккаччо – це випадкова реінкарнація Лукіана: агонію середньовіччя він переплутав з агонією античності. У Львові та Черкасах Данте та Боккаччо читають, а книги Петрарки, так, гортають. Хоча я знав одного дивака з Луцька, що Петрарку справді читав. Але його Петрарка цікавив виключно як сучасник Ольгерда, не більше. І він марно шукав в його сонетах згадки про Велике Князівство Литовське, намагаючись зрозуміти, чому цю фантастичну державу оминула Чорна Смерть (хоча б частково). У ХVІІІ столітті таким дзеркалом епохи був лише Джакомо Казанова. Всі інші або випереджали свій надміру естетичний і механістичний час, або безнадійно відставали від нього. Про Григорія Сковороду я тут мовчу – він був не від світу сього, тому дзеркалом бути не міг. В класичній Японії дзеркалом своєї епохи був тільки Мацуо Басьо. І все. «Солом'яний плащ мавпи» виявився дзеркалом, а не ірраціональною конструкцією. «Без правди немає поезії» - тому. Ну, справді не вважати ж дзеркалом епохи Хоші Сайгьо, що в своїх творах мандрував в потойбічний світ, чи Мурасакі Сікібу, що зображала людей, які абсолютно не розуміли, де і коли вони живуть, і світ поза їхніми мистецькими переживаннями ніби не існував. В Японії ХХ століття таким дзеркалом епохи був тільки Сюгаро Ямомото. ХХ століття насправду стало «вулицею без сезону», де люди живуть у світі власних ілюзій і торгують дір'явими човнами, які ніколи не попливуть. Акутагава Рюноске вважав себе ідіотом і не помічав очевидного, намагався зрозуміти людську душу блукаючи в нетрях минулого, а Юкіо Місіма спалював неіснуючі храми, в яких ніколи не було жодного дзеркала: лезо катани – погане дзеркало, у ньому відображається або богиня Сонця Аматерасу або сама Смерть. Не більше. І не тому, що це лезо надто вузьке чи не досить відполіроване. Поглитися можна зазираючи саме туди. Місіма це зрозумів – і то вчасно. В Європі ХХ століття єдиним дзеркалом епохи був Джеймс Джойс. До того ж усвідомленим дзеркалом. Треба було мати неабияку самовпевненість, що сказати прямо: так, я дзеркало епохи. І борони вас Боже його розбивати. Всі інші літератори вигадували свої світи, замість того, щоб відображати сучасний їм світ. Журналістика ХХ століття перетворилася в фантазії на тему або на зображення Утопії чи Антиутопії, які не в майбутньому, а нині. Що вже казати про красне письмо. Ернест Хемінгвей був останнім лицарем епохи

модерн, а лицар не може бути дзеркалом – скільки не поліруй його обладунки. Редьярд Кіплінг вигадував світ сильних чоловіків, що після інженера Семюела Кольта було анахронізмом. Анрі Барбюс, Еріх Ремарк, Скотт Фіцджеральд хотіли стати такими дзеркалами, але в ці дзеркала ніхто не зазирнув, а хто зазирнув, не повірив, вони стали замальованими дзеркалами. Література XXI століття рухається за інерцією – всі продовжують вважати, що постмодернізм себе ще не вичерпав, хоча це не так, і що новий літературний напрямок ось-ось народиться, а воно все ніяк. І яке там дзеркало – сучасність надто божевільна. А хто захоче поставити дзеркало перед божевільним?

Я вже кілька годин думаю тільки про одне: хто ця людина, що викинула велетенське дзеркало? Те що це поет – я не сумніваюсь. Він, певно, зрозумів, що не варто в нього зазирати, шукаючи відповіді на вічні питання – дзеркалом не зазирнеш собі в душу. Нехай воно відображає весну, і хай випадкові перехожі бачать у ньому Небо – бо їм лінки підняти догори очі. Я не наважився підійти до цього дзеркала вночі, коли молодий місяць був саме в сузір'ї Тільця. Я просто знаю хто зазирає в це дзеркало вночі, коли сили зла панують на цій нещасній землі нероздільно.

Дівчата з Бельведерської

*«Це все мені втіха за той ранковий трамвай...»
(Джеймс Джойс)*

У містичному і в міру готичному місті Станіславі різними його старовинними вуличками гуляють різні типажі. І вміють вони якось не перетинатися, створювати на кожній вулиці свій мікросвіт. Особливо це стосується жінок. Я не маю на увазі часи, коли одна з довгих вулиць Станіслава називалась Зосина Воля. Ті часи (на щастя) давно минули і в слово Воля ми вкладаємо зовсім інший зміст. І вже ніхто не сміється досхочу, коли чує запитання: «Як пройти на Зосину Волю?» Ця вулиця нині розчинилася в Амазонці міста і шукати до неї дороги годі.

На вулиці Бельведерській полюбляють шпацерувати дівчата в яких є щось дике, нестримне як степовий вітер, сарматське. Ніби Сарматія знову виникла з небуття, але вже на вулиці ідеального міста ренесансу. Нібито знову, як тоді, в часи нещадного Сонця, гетьман зазначає на папері, перш ніж поставити свій підпис: «Князь Сарматський». Дівчата з Бельведерської носять плаття і штани з картатими візерунками тартанів найбільш войовничих шотландських кланів, хутряні «ведмежі» куртки-безрукавки, металеві цвяхи (чи то вістря стріл), що стирчать прямо зі шкіри обличчя, несамовитий блиск в очах. Замість намиста носять важкі срібні ланцюги з візантійськими монетами і знаками кіммерійців на приплюснутих уламках металу. Кроки – ніби йдуть вони не на легку прогулянку, а на двобій. Черевики з товстою підошвою, що може розчавити стару ехидну-змію. Йдуть так, нібито їх вже очікують осідлані коні – там, за рогом. На велосипедистів вони кидають погляди зневаги (мовляв, обертається Всесвіт, а ви крутите колеса намарно), на голубів позирають як мисливці на здобич, а на кожного крука дивляться як на брата.

Містяни дивляться на них безбарвними білуватими поглядами, визираючи із-за фіранок вікон, що як повіки затуляють вампірівські очі будинків. Дивляться, ніби кажуть: летить собі, нетутешні журавлі, туди, до Венеції, на карнавал потворних і зовсім не кумедних масок. Добре, що ці холодні погляди не бачать їжаки, що інколи трапляються серед трави і квітів міста. Їжаків я неодноразово бачив у Станіславі, переважно в північній безтурботній частині міста, де ріки підступні і неспокійні і нагадують старому Станіславу, що він на острові, а мости між майбутнім і минулим хиткі. Але ніколи я не бачив їжаків на Бельведерській, навіть серед квітів гортензій,

якими Бельведерська щедра до перехожих в довгих львівських плащах. Якби ж то їжаки побачили б оці то погляди жителів середмістя – недобррозичливі і осінні. Вони би сказали своєю колючою мовою: «А нам що – теж летіти? Ми вміємо тільки чалапати і тупати по твердій землі. Летіти нам нікуди і недоречно. Масок ми не носимо, а подвір'я венеціанських палаццо створені для хом'ячків жовтого зерна сваволі.»

Не буду від вас приховувати одну маленьку таємницю (бо від Читача нічого приховувати не можна, а маленькі таємниці і поготів): станіславські горожани (а особливо крамарі та книжники) вважають їжака ледащом. Чому вони так зневажають цього колючого філософа літніх ночей – один Бог відає. Може тому, що їжаки тупцяють ночами навколо приватних садиб надто вже шекспірівським спокоєм, а горожани-книжники вважають Германа Гессе надто академічним модерністом?

З моїх текстів постійно вистрибують руді новозеландські кролики. Ненароком. Випадково. Чому? Не розумію. І ось зараз – знову кролики - плиг. Звідки? Де вони ховались там – між фразами і літерами? Де? Навіщо? Цих кроликів я люблю годувати оранжевою нідерландською морквою з міста Гент і говорити їм клаповухим стиха: «До речі...»

Майстер слова і темні часи

«Бог помер не за білу чаплю...»

(Вільям Батлер Єйтс)

У сутінках писати важко, особливо коли немає палаючого світильника, і годі його шукати. І все таки в сутінкові епохи (а такі епохи настають частенько, нам навіть не в дивовижку) завжди знаходяться люди, що продовжують писати, іноді навіть самі не розбираючи написаних літер, але рука продовжує відчувати папір і перо. Post factum, озираючись назад у течії часопростору, ми то знаємо, які часи були найтемніші, коли тьму хоч ножем ріж – така густа, густіша аніж бузиновий кисіль тітки Палажки з села Гарбузівки. Але це не було ясно сучасникам епохи. Конфуцій вважав, що його епоха була епохою занепаду, в той час, як насправді це був час вищого злету китайської культури – епоха Лао Цзи та шкіл дивовижних філософів, вчителів, епоха поезії та першої високої прози. Мурасакі Сікібу в своїй повісті «Гендзі моногатарі» неодноразово писала одне: «Така краса? І то в наші то часи – часи занепаду? Не до добра то...» Хоча насправді епоха Мурасакі Сікібу була часом вищого злету культури Хейян. Просто ніхто не знав, що попереду. А попереду в Китаї була епоха Воюючих Царств, а потім часи правління божевільного диктатора Цінь Ші Хуан Ді, коли всіх грамотних людей було наказано закопати живцем в землю, всі книги спалити, а всі музичні інструменти втопити в Великій Жовтій Річці. А людей квітучого Хейяну попереду чекали часи нескінченних війн самурайських кланів, коли всі проти всіх. О, пані Мурасакі! Ваш столичний і чисто жіночий снобізм десятого століття був можливим тільки тоді, коли самураї були лишень слухняними слугами і не писали власних кодексів честі про найбільшу у Всесвіті самотність – самотність самурая. І «простолюдини» слухняно віддавали свій рис: «Навіть простолюдини посміхалися, не знаючи, якими потворними при цьому стають їхні обличчя...»

У темні часи або взагалі ніхто нічого не писав (бо за це платили життям), або так далеко ховали свої рукописи, що ми досі не можемо їх знайти: шукай, не шукай... Або писали ненароком про те, як вони (себто, автори) мандрували до пекла. У сонячній Італії в інферно мандрував Данте Аліґ'ері, а в медитативній Японії Сайґьо. Якщо темрява спричинена не людьми, а просто Сонечко зайшло (чума – це теж темрява, що Юстиніанова, що Чорна Смерть 1348 року), то це іноді навпаки спонукає писати. Боккаччо написав свій «Декамерон» саме під

час чуми. Деяким класикам писалося саме в глушині – бо холера ясна! І то неправда, що коли говорять гармати, то музи мовчать. Іноді музи саме під час війни прокидаються зі сну. Не було б Троянської війни, не було б ні Гомера, ні тої європейської літератури, яку ми знаємо. Було б щось буколістично-сентиментальне. Не було б греко-персидських війн, Геродот і не подумав би взятися за перо. Попивав би фінікове вино у Вавилоні (даруйте, в Баб-Ілу). Гійом Аполлінер став справжнім поетом на війні. Громадянська війна на схід від Сяну породила таку потужну літературу, яку годі будо розстріляти: автори загинули, але твори лишилися. У найтемніші часи найкраще пишеться у вигнанні (Герман Гессе з його «Грою в бісер», не було б вигнання, нічого подібного він би не написав, я впевнений) або в монастирі (навіть якщо стіни цього монастиря збудовані з повітря чи з ребер власної плоті - згадаймо хоча б Григорія Сковороду). У тюрмі пишеться погано, хоча деяким авторам це вдавалося: Сервантес знайшов там натхнення, а Томазо Кампанелла побачив через мури Місто Сонця. Але в цьому випадку (навіть при наявності такої можливості – передати рукописи на волю) платити все одно доводилось життям – якщо не вже, то потім.

Під словом «писати» я маю на увазі не повторювання фраз офіційної пропаганди і не графоманію. Це не література. Критерії літератури очевидні. Література не пишеться «в рамках дозволеного». Література пишеться вільно. Цікаво, чи була в часи Цінь Ші Хуан Ді якась офіційна пропаганда? В часи Мао це були його цитати типу: «Якщо вмієш читати – читай тільки твори Мао! Якщо вмієш писати – пиши тільки Да Цзи Бао!» Для того, щоб підгавкувати офіційній пропаганді, вона, принаймні, має бути сформована. Якщо ж офіційна точка зору полягає в тому, що не можна нічого писати взагалі, тоді вже пробачте, сама грамотність стає протестом, а будь-яка книга маніфестом повстання. Овідія відправили на заслання в дику і понуру Скіфію – на берег безнадійного Чорного моря не за якісь філософські багатозначні твори, де при бажанні можна знайти крамолу, а за еротичні вірші – порушив поет мораль! По кохання писав, а не оспівував велич імперії. І тут ніякого помилування. Якщо вже рідну дочку «за розпусту» відправити на заслання на дикий острів, то як далеко слід відправити співака отої окаянної розпусти?

Чим мені імпонує Нестор Махно, так це тим, що замість ідеології в нього одне слово – Свобода. А Кропоткіна та Бакуніна читати чи не читати, розуміти чи не розуміти – то вже твоя особиста справа. Головне бути вільним і свою свободу вміти боронити. Він створив величезний острів Свободи серед вохряного моря знищення. Острів недовго існував у просторі, зате лишився в пам'яті і перетворився в міт. І ми досі тим мітом тішимось.

Темними можуть бути не тільки часи, але і острівці в просторі, коли час загалом відносно світлий. І навпаки: в найтемніші часи можуть бути світлі острови чи острівці в просторі. Таким світлим (відносно) архіпелагом періодично бувала для Європи Венеція. А вічно темним (навіть не островом – материком) була біля Європи напівазійська Московщина. І ніякі перейменування в Русь не робили її світлішою чи сірішою. Тьма. Якщо не Іван IV Грізний, то Микола Палкін.

Дивує те, що в найтемніші часи на темних споконвіку архіпелагах все одно знаходились люди, які писали, бодай потайки. Але для цього потрібно було мати або геній Леонардо або відчайдушність неофітів раннього християнства.

У темних царствах завжди знаходились люди, що творили острови світла – нехай зовсім малесенькі, нехай суцільна Мікронезія, та й годі. Нехай тільки в запіллі, але острівці світла. І згадувати про те, що вони були – радісно. Я ловлю себе на думці, що братчики Кирила та Методія чудово розуміли, що не здатні змінити тодішній понурий світ, план був чисто декларативний і нездійснений. Братчики отих братів Солунських хотіли лише створити острівець світла. І на тому острівці жити і творити. Для прийдешнього.

У темну епоху пишуть чорним чорнилом. Напевно, для контрасту з білим незайманим папером. О, чому, чому, ніхто не пише білим чорнилом на чорному папері? Навіть у найсвітліші

часи ополудні серед жаркого червня? Я ще пам'ятаю часи – більш світлі, аніж нині, коли я писав вірші весною зеленим чорнилом...

Південна бджола

У Покровську Слободу прилетіли бджоли – нетутешні, індійські, з блискучими синюватими крилами. Місцевий рудий пасічник особливо цьому зрадів, бо він трепетно поважав бджіл. Хоча ставився він до них якимось улесливо і по-лакейськи: «Бджілки-панянки прилетіли, знаєте...» Це він говорив аптекарям-алхімікам з набережної вулиці. Наче здогадувався, що мед вони використовують для пошуку панацеї та філософського каменю – таємно, в підпіллі. Але вони чи то не вірили, чи уявляли глибоководну зневіру і говорили коням орловської породи: «Вйо-вйо!». Залітні бджоли закутали до смерті трьох забрид – селян-косарів із Псковської губернії. Але (знов але! Знову! О, Пандора спокусниця!) рудий пасічник тих селян анітрохи не жалів. І причиною цього була зовсім не його одвічна слобідська меланхолія, а спогад – свіжий як пахуча слива. Якимось гуляючи болотцем забуття рудий пасічник підслухав ненароком необережну розмову тих селян-личакоступів. Говорили вони (точніше онъ, бо ці хлібороби – жителі еона щелепоротих), що прийшли вони сюди косити не траву, а зірки, а Сонце вони зріжуть як яблуко, і впаде воно на зело небуття, а Місяць погасить як ліхтар. І настане загальна вічна п'ятьма.

Місцевий – знову ж таки покровський архіпастир Аквілоній (у світському житті Прокіп Полузадов) відслужив за тими селянами заупокійний молебень у церковці-зітхальниці, зиркаючи маленькими злими очима на ікону Миколи Антіохійського. А рудий пасічник мізантропом не був. Вечорами він любив розмірковувати про твори Плутарха, казав, що Гіперборея – це зовсім не біом холоду, а втілення світового зла. Але йому ніхто не вірив. Односельці особливо. Під час чергового прильоту індійських кусючих бджіл архіпоп Аквілоній бив у дзвони – голосно і протяжно, ніби закликаючи Перуна вибухнути блискавками над похмурою та сонною річкою Ра. Хто він, цей чернець-недоук? Невже кульгавий маленький демон Калі-юги? Рудий пасічник крім бджіл любив вирощувати синій льон і прясти з його м'яких волокон нитку долі. Тканина із тої пряжі виходила тонка, оксамитова, рожева. Настільки рожева, що трудівниця Авдотія (родом із заволокської чуді) вигукувала: «Навіщо?!»

Багато хто в Слободі пам'ятає про газету «Північна бджола», що видавалася в Невограді Ладозькому загоном писарів-всезнайок, але мало хто знає, що була ще південна бджола – дзижкуча та медоносна, що живе в кронах дерев Громовержця. Південні породи бджіл більш вітряні – виховував їх не Борей, а Зефір. І мед у них солодший, і цілкують вони сонні квіти наперстянки гаряче. І гудуть над іржавими ключами від ризниці дзвінко й музично, зовсім не так басисто, як їхні північні убогі побратими. Місцеві розкольники-старовіри зустрічали залітних південних бджіл хлібом-сіллю притупуючи ногами в такт дзвону лугових квітів-дзвіночків. Безпопівці у чоботях-велетнях – вони бджіл розуміють шляхетно. Будь-яких, навіть кудлатих. Рудий пасічник любив читати їхні важкі темні книги, ніби не читав зовсім, а плакав над роками псалмів.

Критикуючи Джойса

Читаючи черговий опус Д. Б. я наштотхнувся на фразу: «... Ви можете скільки завгодно критикувати Джойса...». І тут я подумав: а чому б мені і не покритикувати Джойса? Рознести в пух і прах його «Улісса», цеглину на цеглині не лишити від його «Поминок за Фіннеганом». Руки почали свербіти (а це завжди до нових текстів – вірна прикмета), білий папір на столі виглядав спокусливо – просто волів забарвитись чорними літерами. Я навіть на мить забув, що кожен текст – це вигнання з раю. Особливо текст критичний. Крім того мене давно муляла одна фраза Джойса про Ірландію, муляла, наче цвях у старих гірських черевиках. Чому я так балансував, особливо рік тому, між захопленням і неприйняттям, читаючи «Улісса», співставляючи його оригінал з різними незачесаними перекладами деякими європейськими і не зовсім мовами. Чому? Мені навіть захотілось зазирнути собі в душу (хоча б по Фройдю). Може тому, що я сам стільки разів хотів померти за Ірландію і то вже? Чи може тому, що блукати вулицями Дубліна найближчі роки мені судилося тільки на сторінках «Улісса»? Навряд. Я ж то завжди прекрасно розумів, що Джеймс Джойс – це одночасно і Йоганн фон Гете і Фауст, що синхронно задають Богу одне і теж запитання ірландською мовою, на яке немає відповіді.

І от зміцнившись як старий дуб у цьому намірі, навіть покректавши над листком білого паперу, бавлячись синьою авторучкою, я для початку вирішив винести сміття – з хати. А заодно з власної голови. Зібравши старі пошматовані папери, обгортки від цукерок, якісь записники з позаторішніми розкладами лекцій з арахнології, подерті шкарпетки і порожні коробки від прального порошку, порожні пляшки з-під «Джеймсона» та «Роси Тулламору» в чорний мішок, я вирушив до найближчого стійбища смітєвих контейнерів, де вони зібрались, як мамонти на водопій талої води льодовика. Не встиг я звільнитися від непотребу, як зітнувся очима з місцевим безхатком, що любив на цьому смітнику пошукати чогось цікавого. Його в нашому районі всі називали Гамлетом, особливо пенсіонерки. Чому – не знаю. Певно, був якийсь шекспірівський епізод в його біографії. Подивившись мені в очі він єхидно промовив: «Джойса зібрались критикувати? Ось повідомлю куди слід!»

Мене ніби струмом вдарило: а раптом він і справді напише про це в Спілку письменників Ірландії? Що тоді робити мені зі своєю репутацією алхіміка? Поплівся я додому – все тою ж бруківкою – мокрою і сірою, австрійською. Ледве підіймаючи важкі ноги.

Поверхнею дороги човгав довгою березовою мітлою наш двірник Митрофан – фанат Мітри і чистоти помислів. Змірявши мене поглядом, зневажливо оцінивши мої стоптани черевики він промовив: «А ще Джойса зібрався критикувати... Писака!»

Додому прийшов я просто «ніякий». Як та сова у дитячій казці про сірого кролика. Мій кіт (якого чисто випадково теж звати Улісс) подивився на мене своїми великими темними задумливими очима, в яких я прочитав: «Джойса, значить, критикуємо? Краще б дав мені трохи поїсти...» А ти хоч, що в тому розумієш? Що тобі література? Тобі тільки біля батареї опалення грітися і сонети Петрарки слухати. Що тобі той смарагдовий острів? Думаєш там більше шанують котів, аніж тут? Даремно.

Я вже зовсім було заспокоївся, аж тут телефон – дзвінок лезом по свідомості. Беру слухавку – шеф: «Читав я Ваш річний звіт по науці. Жахливо. А ще й Джойса, значить, критикуємо...» Я щось пробелькотів, невиразне, мовляв, перероблю і кинув слухавку – змовились вони всі, чи що? А тут іще кава невчасно закінчилась. Не пити ж мені в четвер какао! Вдягнувши смугасту краватку і плащ (який не який) я подибав до найближчої кав'ярні «Квазімодо», де варили досить порядну колумбійську каву по-мексиканськи. На мою фразу: «Одне горнятко американо!» бариста кивнув головою і кинув: «А Джойс що Вам поганого зробив? Чи може Ви просто не поціновувач хорошого віскі?» Попиваючи каву і замовивши ще одне горнятко – цього разу кави по-ірландськи я думав: «А справді? Хто я такий щоб критикувати Джойса?» Ми можемо нескінченно сміятися з його «Поминок за Фіннеганом»,

але приїхавши до Дубліна, зробивши кілька кроків будь-якою з його вулиць, ми обов'язково наштовхнемось на паб. Де будемо так само смакувати «Гіннесс», як робив це Леопольд Блум.

Сторінки засипані осіннім листям (Замість післямови до книги «Холодне Сонце»)

Мої тексти осінні – я цього не приховую. Приховувати щось від читача непростимий гріх. Я цього ніколи не робив, і борони мене Будда таке колись вчинити. Поганої мені тоді карми і злої реінкарнації. Сторінки моїх книг – пошерхлі поверхні моїх необачних і недоречних текстів засипані осіннім листям. Навіть тоді, коли цей текст написаний про весну чи (випадково) про літо. Я це відчуваю всіма нейронами, які вбиваю щодня намарно кавою, гірким ірландським віскі та джазом. А від джазу до постмодернізму всього один крок – це ви знаєте самі, не мені це вам нагадувати. Зрештою, ми всі діти постмодернізму, хоча вперто це не хочемо визнавати. Я маю на увазі наше покоління писарів і бурсаків. Колись були діти модернізму, спробували вони злетіти в Небо на крилах слів. Модернізм став вінтажним ретро. Ми вирости (як літератори) в епоху постмодернізму (хочемо ми визнавати це чи ні). Постмодернізм помер, а ми ще ні. Хоча один мій друг (друг! Висловився! У мене немає друзів...) запевняє, що постмодернізм вічно живий, але це його проблема. Бувають такі «друзі», що вміють створювати літературну чи психологічну проблему на порожньому від метафор місці. Тому пишуть метафорично.

Це моя далеко не перша книжка. І далеко не друга. Я тут же чую голоси всюдисущих (як Брахма) опонентів: «Не далеко не друга, а близько не друга!» Але поняття близько-далеко відносні. Це зауважив ще Сократ. Ой, пробачте! Зауважив вже Сократ. Чи це остання моя книжка? Не відаю. Сподіваюсь, що не остання. Бо коли я перестану писати, ти перестанеш писати, він перестане писати, вона перестане писати, вони перестануть писати – світ загине. Станеться Апокаліпсис. Світ існує доки йому цікаво читати наші тексти. Він же не може писати для себе – тоді буде йому не цікаво читати. Він, власне, і створив Світ, людей, щоб серед них бути ми – ті, хто пише. І пише цікаво. Він читач. Розважається читанням. Інакше як було б йому порожньо серед нескінченної порожнечі... Мені колись приснились, що я єдиносущний абсолют серед нескінченного порожнього Космосу, де немає нічого живого, в жодній галактиці. Як мені тоді захотілось читати! Який це був сумний сон...

Мені докоряють критики, що мої тексти занадто актуальні – через якусь тисячу років їх ніхто не буде читати. Коли я вперше почув про це, я зажурився: «Навіщо мені взагалі писати, якщо мене не будуть читати через тисячу років?» Я навіть подумав, а чи не кинути мені писати? Крім того, буває так, що писати – це шкідливо для здоров'я. Але потім зрозумів, що не писати неможливо. Це буде така пустка, така порожнеча...

Ще мені докоряють (не тільки критики), що мої тексти занадто еротичні. Але що я зроблю, якщо Всесвіт переповнений Еросом? Не писати про це? Заплющити на це очі? Та це ж злочин! Злочин перед текстом. Це ще гірший злочин, аніж припинити споглядати Місяць, коли цвітуть вишні. Колись я писав про Танатос, поки не зрозумів, що Танатос нерозривно пов'язаний з Еросом, і тому коли пишеш про Танатос, неминуче пишеш про Ерос. Ерос і Танатос – це дві сторони однієї монети – золотого флорина Всесвіту. Поєднати Ерос та осінь на перший погляд неможливо. Але в моїх тестах воно поєднувалось якось само – без мого втручання. «Осінь еротика» звучить як недоречний абсурд, оксюморон і прояв песимізму, але так можуть думати тільки народи, які не знають, що таке осінь – люди країн вологих жарких лісів, де квіти туманять свідомість ароматом, а метелики як птахи летять прямо у сні. Ми то знаємо, що таке осінь і наскільки краса буває мудрою (восени). Я чомусь взагалі глибоко переконаний, що Література (з великої літери) можлива тільки в краях де є зміни пір року. А в країнах без сезонів... Там хіба

що можуть споживати коріння лотосу і забувати про все, навіть про літературу. Про це співав ще Гомер (мало не сказав «писав», даруйте). Треба хіба що поїхати за межі такої землі і подивитися зі сторони (як Габріель Гарсія Маркес, і то страшної самотності років так на сто і тоді не уникнути, і листів Вам писати ніхто не буде). Конфуцій взагалі був впевнений, що навіть сама історія можлива тільки в країнах, де змінюються сезони – весна і осінь. А в краях без сезонів сама історія зупиняється. Хоча Сюгаро Ямомото вважав, що можуть існувати вулиці без сезонів і навіть можна творити літературу про такі вулиці. Але знову ж таки – він писав про такі вулиці зі сторони, здалеку. Зі свого літературного далеко, що було жорстоким тільки для персонажів його сумних новел. Отже, на мою думку, восени Ерос не тільки можливий, але і потрібний – з ним в час глухого падолисту і тепліше, і не так порожньо.

Ще мені докоряють гострооки торяндові критики, що мої твори занадто прості і доступні – до примітивності. Немає таємниці, загадки. Що тут скажеш. Я пишу не просто для читача – я пишу для сучасного читача. А йому має бути все просто і однозначно. І метафори мають бути прозорі. Як деякі глибоководні риби. Не можу ж я допустити, щоб у моїх читачів виникали питання. Бо питання породжують сумніви. А як писав Мао Цзедун, якщо в тебе з'являються сумніви, то ти не зможеш далі жити. Можна було б посміятися з цієї цитати, але насправді це сумно. Мої тексти теж одночасно і сумні, і смішні. Тільки я так писав навмисно. А Мао свої одночасно сумні і смішні тексти писав серйозно. Тому і вийшла в нього якась соціальна шизофренія від якої божеволіли молоді люди покоління обірваних волоцюг гіппі. І не треба докоряти мені примітивізмом. Примітивізм – теж мистецтво. Художниками примітивістами були Анрі Руссо, Іван Генераліч, Ніко Піросмані. Але це генії. Вони зазирали так глибоко, як мало хто в той час. Можна посперечатися, чи літературний примітивізм сформувався як напрям, як певна стилістика, але погодьтеся, що в японських хоку все просто і лаконічно, але яка глибина думки (Sic!).

Мої тексти справді осінні. Після того, як завершив я укладання цієї збірки, я зауважив, що і всі тексти, і книга в цілому вийшла осіння. Навіть твори, що написані про весну – все одно якісь осінні. Але добре, що не анахронічні. Найгірше, що буває в літературі – це анахронізм. Коли автор випадає зі свого часу. Або з того часу, який описує. Якщо цей анахронізм несвідомий – це засмучує, якщо свідомий – це викликає здивування. У кращому випадку. Гірше анахронізму може бути хіба що літературне «дежавю» - déjà vu. Мені наразі критики та Уважні Читачі не докоряли, що я невчасний, що я випав зі свого часу. Про те, що я нетутешній – доводилось чути. Але якось звучало це дивно, бо час і простір суть одне – часопростір. За що я поважаю Джеймса Джойса, так це за відповідність тексту точкам часопростору. Джойс завжди вчасний, завжди доречний.

Я замість закладок в книгах використовував сухі бронзові дубові листки. Це не випадково. Нині один дубовий листок досі лежить між сторінок «Пісні про Гільгамеша». І сам Гільгамеш, і пісня про нього – явища левантського літа – жаркого і неблаганного, а я осінній листок на сторінки... Я тут подумав, що література давньої Месопотамії мала свій постмодернізм – вавилонська версія епосу про Гільгамеша – це висока пародія на більш давню шумерську версію. І тут можна дискутувати, яка версія більш літературно вартісна, але це зовсім різні літературні твори – і по змісту, і по емоційній складовій, і по стилістиці, і щодо метафор. Невже аж настільки все в літературі повторюється? Я добре пам'ятаю той день, коли я вперше розкрив епос про Гільгамеша, почавши, звісно, з шумерської версії, щоб зрозуміти еволюцію тексту. І висновки були невітшними: цей текст за якусь тисячу років вперто еволюціонував в сторону метафізичності та метафоричності. Від гіперреалізму до фантазмагорії. День коли я почав читати «про людину, яка пізнала все» був осінній, сонячний, теплий – день різнобарвного листя, день, коли навіть павучки кудись відлітають, куди завгодно, тільки б не лишатись, а написані тексти відлітають у минуле.

Колись я на презентації однієї своєї книжки почув таку репліку з партеру: «Та у Вас тексти суцільна анархія! Ви якийсь батько Махно в літературі!» Я щось там відповів про структурованість метафор та доцільність алюзій (що завжди вільні як вітер), а сам подумав: «Бідолаха! Він ще не знає, що постмодернізм помер!»

У часи модернізму життя автора було продовженням літературного твору, а літературний твір був продовженням життя автора. А в епоху постмодернізму? Чи після нього? Невже життя автора є тепер високою пародією на літературний твір? А літературний твір є високою пародією на життя автора? Я іноді з жахом думаю про те, що через якихось триста років будуть складати пісні з рядками: «... Не дай Вам Бог народитись в епоху постмодернізму...», класти ці рядки на музику і співати під клавесин та банджо.

Зміст

Гріючись під променями холодного Сонця (Спроба передмови до цієї необачної книги)	3
Апокриф осені	7
Нічого особистого: просто осінь	9
Тінь тополі	10
Вони, рибалки	12
Сулія Су	13
Колискова для небожати	14
Далеко, за озером	15
Два флорини в жмені	16
Виглядаючи крука	17
Намалювати пейзаж	18
Мигдалевий трунок	20
Скло	21
Погляд змії	22
Білий весняний трамвай	23
Архіпелаг міста	24
Десь там, далеко	25
Весняне вино	26
Плямистий журавель	27
Моє повернення	28
Глибина ріки	29
Пейзаж намальований мушлею	30
Народ човнів	31
Станіслав: промені світла	32
Розхвильовані	33
Слідами блідого Сонця	34
Човни	35
Місто осінніх ілюзій	36
Олень і троянда	37
Королівство самотніх постатей	38
Оповісник	39
Прогулянка у темі	40
Безбарвний димар	41
Три пісні	42
Скриня сутінок	44
Смак води	45
Осінні сни	46
Мій лабіринт	47
Сім ночей	48
Мідні ножі	49
Полювання на синіх мамонтів	50
Темніє: скляна дорога	51
Згасле вогнище	52
Еолія	53

Шелест трави	54
Олівець зозулі	55
Прядиво синього льону	56
Літати як бусол	57
Місто кам'яних спогадів	58
Голосіння святого Станіслава	59
Апостоли болю	60
Doloroso	61
Стіна звуків	62
Втеча майбутнього метелика	63
Спалений сад	64
Березень-Тристан	65
Дорогами сколотів	66
Сірі квіти	67
Корабель синяви	68
Вежа снів	69
Глеки спогадів Сонця	70
Сонце весляра	71
Апокриф жовтого листя	72
Дорогою крука	73
Попіл і полум'я	74
Попіл мовчання	75
Дерево для вогнища	76
Зорі кольору криці	77
Лист Астеріону post factum	78
Окраєць Неба	79
Крик сови	80
Чорний камінь	81
До небосхилу	82
Alphabetum incognitum	83
Туди, де дощі	84
Доктор Етернітас	85
Ріміні	87
Ла кієза ді Сан Джуліано Мартіре	89
Ла кієза ді Сан Джовані Баттіста	90
Ла кієза ді Сан Агостіно	91
Ла кієза ді Сан Фортунато	92
Площа Кавура	93
Палаццо Гарампі	94
Палаццо дель Аренго	95
Замок Сізмондо	96
Тріумфальна арка Августа	97
Міст Тіберія	98
Темпіо Малатестіано	99

Розчахнута брама	101
Porta lunae	103
Всесвіт без снігу	104
Тема дощу: серед крапель	105
Vigilia	106
Персидська троянда	107
Птах кольору пилу	108
Пейзаж намальований димом	109
Оksamитове літо: вечір	110
Станіслав: травневі сутінки	111
Танці в етері	112
Мить журби	113
Туманні блукальці Неба	114
Упряж для вороних	115
Мовчання долонь	116
Напередодні	117
Весняний одяг	118
Кінь сивий	119
Острів серце	120
Кам'яна мелодія	121
Те, що в залишку	122
Кристал води	123
Світанок сонного Сонця	124
Чорний мармур	125
Дощ просвітлення	126
Сліди на снігу	127
Сховок	128
На щиті	129
Дні глухої осені	130
Сині квіти самотності	131
Залізний журавель	132
Різновидності п'їтьми	133
Зіниці нещадного моря	134
Срібне вітрило	135
Світильник гасне	136
Ладнати вітрило	137
Плавання кам'яних хмар	138
Солодкий дощ	139
Провулки	140
Торба Сивіли	141
Пean Гeфeста	142
Час, що настав	143
Політ над брамою	144
Босоніж	145
Дах	146
Свита для Сонця	147
Драгоман	148
Плесo	149

Розчахнута брама	150
На скронях	151
Замість струн	152
Вік золотий	153
Брама	154
Шлях дощу	157
Холодна монета Місяця	159
Центуріон очерету	160
Випити сни	161
Той, що зачиняє брами	162
Зимові сни	163
Межа ностальгії	164
Малахітова людина	165
Час півми	166
Берег ріки	167
Помах крил	168
Дикий агрус	169
На струнах	170
Монолог скрипки	171
Музика мовчання	172
Рибалки	173
Твій дім	174
Сумний балаган	175
Фарби для Місяця	176
Вільні століття	177
Самотній вогонь	178
Зимові гуси	179
Дикі вишні	180
Діти варварів	181
Світ, якого нема	182
Джмелі	183
Темні слова	184
Сліди золотого лева	185
Той, хто з тобою	186
Прядиво	187
Сон серця	188
Дорога: нічого не втрачено	189
Виноград стиглої осені	190
Будинок з химерами	191
Стежка-ніж	192
Мох	193
Порожнє Небо	194
Тільки мовчання	196
Про любов	197
Колісниця Сонця	198
Ніч-безвихідь	199
Замість скрипки	200

Розчинення	201
Спогади зникли	202
Дож	203
Мета	204
Загата горобиної ночі	205
Втеча	206
Пісня потойбічної цикади	207
Прочанин Елідана	208
Журба невідома	209
Попіл і сніг	211
Чужа самотність	213
Колись	214
Жовтий потяг Сонце	215
Доволі	216
Час каміння	217
Лічити горіхи	218
Фотони майбутнього	219
Вино дощу	220
Перелітні круки	221
Куди тепер?	222
Кожне Я	223
Сад і його господиня	224
Тверезе світило	225
Три книги	226
Годинник журби	228
Прозорі звірі	229
Мішок Ночі	230
Серце-метелик	231
Бджоли	232
Загублений	233
Танці на кінчику леза	234
Жасмин і сніг	235
Золоті ножі	236
Прозоре серце	237
Тенета	238
Зозулі крик	239
Жовта ніч	240
Плаття Евтерпи	241
Блукання сумної Ерато	242
Збирач горіхів	243
Не повторюй слова осені	244
Срібна монета осені	246
Тінь синьої кішки	248
Попіл спогадів	249
Осінній шлях	250
Поле вестготів	252
Годинники зупинились	253

Любити будильники	254
Дзеркало на продаж	255
Повернення	256
Ноктюрн нірвани	257
Передчуття світанку	258
Краплі дощу на хижу відлюдника	259
Той, хто говорить	260
Озираючись	261
Тільки шматочки тиші	262
Кінь вогню	263
Чорні птахи торішніх снів	264
На поверхні	265
Келих білий	266
Коли запанує тиша	267
Сталактити черепа	268
Хіба що вершник	269
Мертві вершники, білі коні	270
Пустеля без лабіринтів	271
Сполох дзвіниці попелу	272
Зорі згасають	273
Парасолька мертвого дожа Франческо Дандоло	274
Розірване Небо	275
Шати Небосхилу	276
Шкаралупа місячної ночі	277
Тога під назвою холод	278
Сира тінь моя	279
Серце дозрілим яблуком	280
Погляд Неба	281
Вогні серед порожнечі	282
Володар осені	283
Скрипка дощавої ночі	284
Крижаний архангел	285
Діана порожнечі	286
Сховок	287
Серце-човен	288
Dominus fata	289
Повітряні кулі очей	290
Дізнатись все	292
Даремно, все даремно	293
Марево	295
Камінь білий	297
Те, що забувають	298
Місто моїх марень	299
Жадання забуття	300
Те, що сховала ніч	301
Там, за річкою	303
Мигдалевий шлях	305

Офіра Високому Небу	306
Час важких хмар	307
Касида про загублену землю	308
Передчуття весни	309
Очі відкриті дощу	310
Вода, в якій пливу	311
Країна сутінок	312
Квіти, які були	313
Оливи	314
Навіть птах	315
Вітер за вікном	316
Під Небом байдужим	317
Все, що лишилось	318
Залізні послання	319
Пошуки	320
Триптих урбаністичного блюзу	321
Стоячи на мосту	322
Майстер Марк	323
Скрипаль, що приходить у темряві	324
Ноктюрн катеринщика Курта	325
Есеї	327
Хтось	329
Дівчата з Бельведерської	330
Майстер слова і темні часи	331
Південна бджола	333
Критикуючи Джойса	334
Сторінки засипані осіннім листям (Замість післямови)	335

Літературно-художнє видання

Артур Сіренко

Холодне Сонце

Художній редактор, обкладинка - *Калагурка В. С.*
Комп'ютерний макет – *Сіренко А. Г.*
Для оформлення використані картини художника *П'єро делья Франческа.*

Підписано до друку 01.12.2024. Формат 60X84/16
Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура «Calibri». Умовн. друк. акрк. 20,44
Наклад 100. Зам. № 153 від 09.12.2024.

Друк: підприємець Голіней О. М.
76008, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 203
тел./ф.: (0342)58-04-32, +38 050 540 30 64

Свідотство про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серії ІФ № 25 від 17.10.2005 р.

Друк: підприємець Голіней О. М.
76008, Україна, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 128,
тел.: (0342) 580 4326 +38 050 540 30 64